

FINANCIJSKI PREKRŠAJI S OSVRTOM NA ODREDBE PREKRŠAJNOG ZAKONA I RELEVANTNU PRAKSU ESLJP-a

Priručnik za polaznike/ice

Izrada obrazovnog materijala:

Sanja Gospočić

Visoki prekršajni sud Republike Hrvatske

Tomislav Tomašić

Visoki prekršajni sud Republike Hrvatske

Zagreb, rujan 2018.

Copyright 2018.

Pravosudna akademija

Ulica grada Vukovara 49, 10 000 Zagreb, Hrvatska

TEL 00385(0)1 371 4540 FAKS 00385(0)1 371 4549 WEB www.pak.hr

SADRŽAJ

I. Uvod	5
II. Izvršenje presuda ESLJP	6
III. Postupak izvršenja presuda ESLJP u RH	7
IV. Pregled presuda ESLJP u predmetima protiv RH zbog povreda u prekršajnim postupcima s osvrtnom na praksu Ustavnog suda RH	9
IV. 1. Povreda prava na mirno uživanje vlasništva iz članka 1. Protokola br. 1. uz Konvenciju	9
IV. 2. Povreda načela da nema kazne bez zakona iz čl. 7. Konvencije	15
IV. 3. Povreda načela <i>ne bis in idem</i> - članak 4. Protokola broj 7 uz Konvenciju	18
V. Analiza financijskih prekršaja kroz žalbeni postupak	27
VI. Bitne povrede odredaba prekršajnog postupka	30
1. Ukoliko je sud bio nepropisno sastavljen ili je u izricanju presude sudjelovao sudac koji nije sudjelovao u vođenju postupka odnosno na glavnoj raspravi (čl. 195. t. 1. Prekršajnog zakona)	30
2. Ukoliko je održana glavna rasprava ili je postupak proveden bez sudjelovanja stranaka i sudionika u postupku protivno odredbama Prekršajnog zakona (čl. 195. t. 3. Prekršajnog zakona)	32
3. Ako je protivno zakonu donesena odluka o isključenju javnosti s glavne rasprave (čl. 195. t. 5. Prekršajnog zakona)	33
4. Ako je optužni prijedlog prekoračen (čl. 195. t. 6. Prekršajnog zakona)	34
5. Ako je odluku donio sud koji zbog stvarne nenadležnosti nije mogao suditi u toj stvari (čl. 195. t. 7. Prekršajnog zakona)	36
6. Ako sud svojom presudom nije potpuno riješio predmet optužbe (čl. 195. t. 8. Prekršajnog zakona)	37
7. Ako je presudom povrijeđena odredba članka 202. stavka 4. Zakona kojom je propisana zabrana <i>reformatio in peius</i> (čl. 195. t. 9. Prekršajnog zakona)	39
8. Ako se presuda temelji na nezakonitom dokazu iz članka 90. Zakona (čl. 195. t. 10. Prekršajnog zakona)	41
9. Ako je izreka presude nerazumljiva, proturječna sama sebi ili razlozima presude, ako presuda nema uopće razloga ili u njoj nisu navedeni razlozi o odlučnim činjenicama ili su ti razlozi potpuno nejasni ili u znatnoj mjeri proturječni, ili ako o odlučnim činjenicama postoji znatna proturječnost između onoga što se navodi u razlozima presude o sadržaju tih isprava ili zapisnika o iskazima danim u postupku i samih tih isprava ili zapisnika (čl. 195. t. 11. Prekršajnog zakona)	45
10. Ako je povrijeđeno pravo obrane, a to je utjecalo ili moglo utjecati na presudu (čl. 195. st. 2. Prekršajnog zakona)	51
VII. Povreda odredaba materijalnog prekršajnog prava	54

1. Ako djelo za koje se protiv okrivljenika vodi postupak nije prekršaj (čl. 196. t. 1. Prekršajnog zakona)	54
2. Ako postoje okolnosti koje isključuju prekršajni progon a osobito ako je nastupila zastara prekršajnog progona (čl. 196. t. 3. Prekršajnog zakona).....	58
3. Ako je u odnosu na prekršaj koji je predmet optužbe primijenjen propis koji se ne može primijeniti (čl. 196. t. 4. Prekršajnog zakona)	61
4. Ako je odlukom o kazni prekoračena ovlast koju sud ima po zakonu (čl. 196. t. 5. Prekršajnog zakona)	63
5. Ako je povrijeđena odredba o uračunavanju uhićenja (čl. 196. t. 6. Prekršajnog zakona)	65
VIII. Pogrešno ili nepotpuno utvrđeno činjenično stanje.....	66
1. Tijekom prvostupanjskog postupka je neka odlučna činjenica pogrešno utvrđena (čl. 197. st. 2. Prekršajnog zakona).....	66
2. Tijekom prvostupanjskog postupka neka odlučna činjenica nije utvrđena (čl. 197. st. 3. Prekršajnog zakona)	67
IX. Odluka o prekršajnopравnim sankcijama i drugim pitanjima	69
PRIMJERI	74
LITERATURA	80

I. Uvod

Suci prekršajnih sudova i prvostupanjska tijela državne uprave koja vode prekršajni postupak u predmetima zbog financijskih prekršaja se susreću sa vrlo složenom materijom, stoga je cilj ove radionice pokušati olakšati tu izazovnu zadaću kroz prezentaciju relevantne prakse Visokog prekršajnog suda RH vezane uz financijske prekršaje i prakse Europskog suda za ljudska prava (dalje: ESLJP ili Sud) jer se odluke donesene u prekršajnim postupcima zbog financijskih prekršaja često javljaju i kao predmeti pred ESLJP protiv RH.

Republika Hrvatska kao potpisnica Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda¹ (dalje: Konvencija) mora poštovati prava i slobode zajamčene Konvencijom. Konvencija je dio hrvatskog pravnog poretka još od 1997. godine te su je sva tijela državne vlasti dužna primjenjivati u svom postupanju. Osnovna svrha Konvencije je da se primjenjuje pred hrvatskim tijelima, što se u praksi najčešće odnosi na pravosudna tijela, dok ESLJP pruža supsidijarnu zaštitu, u slučajevima kada su nacionalna tijela propustila primijeniti ili krivo primijenila Konvenciju. Podnošenje zahtjeva ESLJP podložno je određenim ograničenjima koja proizlaze iz načela supsidijarne zaštite koju pruža Sud. Naime, prvenstveno je obveza država članica jamčiti prava i slobode iz Konvencije osobama koje su pod njihovom jurisdikcijom, a ESLJP pruža zaštitu samo u slučajevima u kojima je domaći sustav propustio zaštititi ta ljudska prava. Zbog toga pojedinačni zahtjevi koji se podnose Sudu moraju udovoljavati uvjetima dopuštenosti iz članka 35. Konvencije, da bi ih Sud mogao uzeti u razmatranje. Države ne odgovaraju za svoje radnje pred međunarodnim tijelom prije nego što su imale mogućnost ispraviti povredu u okviru svog pravnog sustava. Prigovori koji se kasnije namjeravaju podnijeti Sudu, trebaju se prethodno iznijeti pred odgovarajućim domaćim tijelom. Kada ESLJP utvrdi da nisu iscrpljena sva domaća pravna sredstva, odbacit će zahtjev na temelju članka 35. stavka 1. Konvencije. Sud može razmatrati predmet u kojem je zahtjev podnesen unutar razdoblja od šest mjeseci od dana donošenja konačne odluke nakon što su iscrpljena sva pravna sredstva pred domaćim tijelima. Kada je zahtjev podnesen izvan šestomjesečnog roka Sud će ga odbaciti na temelju članka 35. stavak 1. Konvencije. Sud neće razmatrati niti jedan pojedinačni zahtjev podnesen na temelju članka 34. koji je anonimn ili u osnovi isti kao neki predmet što ga je Sud već ispitivao. Sud će proglasiti nedopuštenim svaki pojedinačni zahtjev podnesen na temelju članka 34. ako zahtjev smatra inkompatibilnim s odredbama Konvencije i dodatnih protokola, očito neosnovanim ili zloupotrebom prava na podnošenje zahtjeva. ESLJP putem svojih presuda i odluka tumači Konvenciju i uspostavlja konvencijske standarde zaštite ljudskih prava. Prekršajni sudovi kao i ostali sudovi u Republici Hrvatskoj moraju voditi računa da prilikom vođenja postupka i donošenja odluka ne povrijede Konvenciju i zato moraju poznavati i razumijevati sudsku praksu ESLJP-a.

¹Narodne novine -Međunarodni ugovori, br.18/1997, 6/1999, 14/2002, 1/2006 i 2/2010

Sve presude i odluke u predmetima protiv Republike Hrvatske su obvezujuće za državu, što znači da je RH dužna poduzeti sve potrebne mjere za izvršenje pojedine presude te osigurati da se takve povrede ne ponavljaju u budućnosti, stoga je važno osvijestiti potrebu sudaca prekršajnih sudova i tijela državne uprave koja vode prekršajni postupak za poznavanjem i razumijevanjem sudske prakse EKLJP te ih upoznati s postupkom izvršenja presuda i odluka Suda te njegovim standardima koji se primjenjuju u prekršajnim postupcima.

II. Izvršenje presuda ESLJP

Ako Sud utvrdi da je država povrijedila konvencijsko pravo podnositelja zahtjeva, obveza izvršenja njegove presude vrijedi za sve grane vlasti, uključujući i sudbenu vlast. U slučaju da je presuda precizna i potpuna za sudove je izravno primjenjiva i ima prednost pred zakonom koji joj proturječi. Za izvršavanje konačnih presuda ESLJP, u skladu s člankom 46. stavkom 2. Konvencije, brine Odbor ministara Vijeća Europe². Kad Sud u presudi utvrdi postojanje povrede ljudskih prava, njezino izvršenje obuhvaća tri obveze: prva je zaustaviti povredu ako ona još traje, druga je popravak (reparacija) u užem smislu – povratak u prijašnje stanje ili naknada ako to nije moguće, a treća je obveza spriječiti ponavljanje povrede. Ostvarenje navedenih obveza postiže se putem isplate pravične naknade te provedbom individualnih i općih mjera. Individualnim mjerama je cilj u najvećoj mogućoj mjeri osigurati restituciju za samog podnositelja zahtjeva (npr. ponavljanje domaćeg postupka, opoziv naloga za protjerivanje stranca, uspostavljanje kontakata između roditelja i djece i slično), a općim mjerama sprečavanje istovrsne povrede Konvencije u budućim sličnim slučajevima (npr. izmjena zakonodavstva i sudske prakse).

Postupak izvršenja presuda Suda sastoji se od nekoliko faza, a ključni elementi za nadzor nad izvršenjem su akcijski planovi i akcijska izvješća. Akcijskim planom država predstavlja mjere koje je poduzela i koje namjerava poduzeti kako bi izvršila presudu Suda, a njihovo podnošenje postalo je obvezno 2011. godine. Za razliku od toga, akcijskim izvješćem država predstavlja sve mjere koje je poduzela te pojašnjava zašto za izvršenje nisu potrebne druge mjere (ujedno je to i konačno ažuriranje akcijskog plana) ili zašto smatra da za izvršenje presude uopće nisu potrebne mjere. Svaki akcijski plan i izvješće sastoji se od četiri dijela: opisa konkretnog predmeta ili grupe predmeta, individualnih mjera, općih mjera i zaključka vlasti. Predmet se nalazi na dnevnom redu svakog sastanka o ljudskim pravima Odbora ministara, sve dok se postupak nadzora ne završi donošenjem završne rezolucije, kojom se utvrđuje da je država poduzela sve potrebne mjere kojima se u najvećoj mogućoj mjeri otklanjaju negativne posljedice koje je pretrpio podnositelj

² Odbor ministara Vijeća Europe (u daljnjem tekstu Odbor ministara) čine ministri vanjskih poslova država članica. Imaju svoje zamjenike, koji su u pravilu osobe povezane sa Strasbourgom (poput veleposlanika ili stalnog predstavnika).

zahtjeva te da je poduzela opće mjere radi sprječavanja budućih povreda u sličnim situacijama. Dakle, presude su obvezujuće samo za onu državu protiv koje je podnesena (nemaju *erga omnes* učinak). Međutim, zadaća Suda je utvrditi jedinstveni minimalni stupanj zaštite ljudskih prava, a što se ne može ostvariti ako se ne prihvati da je pravno shvaćanje dano u jednom predmetu, jednako relevantno i primjenjivo u svim sličnim predmetima (što se naziva *res interpretata* učinkom tumačenja u presudama Suda). Temelj tog učinka je ovlast Suda koja proizlazi iz članka 32. Konvencije, da tumači i primjenjuje Konvenciju, što znači da ESLJP svojim presudama razvija, precizira i objašnjava značenje različitih odredbi Konvencije a države se trebaju toga pridržavati. Sudovi također imaju odgovornost za sukladnost svoje sudske prakse sa konvencijskim standardima, jer inače može doći do utvrđenja da je država povrijedila Konvenciju³.

III. Postupak izvršenja presuda ESLJP u RH

Obveze pri izvršenju presuda ESLJP-a razmatrao je i Ustavni sud RH u odluci i rješenju U-III-3304/2011 od 23. siječnja 2013., te je iznio sljedeće stavove: 1. pri izvršenju presuda Suda domaća sudska praksa mora se izgrađivati tako da uvažava međunarodne pravne obveze koje za RH proizlaze iz Konvencije; 2. ustavnopravna osnova za izvršenje presuda ESLJP u Republici Hrvatskoj sadržana je u članku 46. stavku 1. Konvencije u vezi s člancima 115. stavkom 3. i 134. Ustava te su je nadležni sudovi dužni uvijek naznačiti u postupku izvršenja; 3. presuda suda je uvijek „nova činjenica“ koja mora dovesti do ispitivanja osnovanosti zahtjeva podnositelja za izmjenu pravomoćne sudske odluke na temelju odluke ESLJP; 4. nadležni sud treba zatim ispitati je li takav zahtjev osnovan, a ne smije zahtjev odbaciti; 5. ispitivanje osnovanosti mora biti utemeljeno na okolnostima konkretnog slučaja i na utvrđenim povredama, ali i na sudskoj praksi Suda; 6. pritom se od suda traži da u slučaju kada odbija zahtjev pokaže kako postoje okolnosti za njegovo odbijanje i da ih dostatno obrazlože; te 7. sve dok se osnovanost zahtjeva ne ispita ima se smatrati da je podnositelj takvog zahtjeva i dalje žrtva povrede prava na pravično suđenje. Time je Ustavni sud RH utvrdio opća ustavnopravna stajališta o obvezama sudova pri izvršenju presuda ESLJP te je ustanovio obvezu konvencijski-konformnog tumačenja domaćeg prava u postupcima vezanim uz izvršenje konačnih presuda ESLJP.⁴ Stručne i administrativne poslove u vezi sa zastupanjem RH pred Sudom obavlja Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava (čl. 1. Uredbe o Uredu zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za

³ Implementacija standarda ESLJP u hrvatskom prekršajnom pravu i praksi ; dr.sc. Marin Bonačić i Tomislav Tomašić, Hrvatski ljetopis za kaznene znanosti i praksu , Zagreb 2017.

⁴ Burić, Zoran, Obveza izvršenja konačnih presuda Europskog suda za ljudska prava - u povodu odluke i rješenja Ustavnog suda Republike Hrvatske broj U-III/3304/2011 od 23. siječnja 2013., *Zagrebačka pravna revija*, vol 2, br. 1, 2013., str. 123.

ljudska prava).⁵ Prema Uredbi na čelu Ureda je zastupnik kojemu je povjereno zastupanje državnih interesa RH u svim postupcima pred Europskim sudom za ljudska prava i u drugim tijelima Vijeća Europe (čl. 2.). U odnosu na izvršenje presuda Suda, on je prema čl. 3. Uredbe ovlašten: koordinirati izvršenja presuda i odluka Suda u RH, predstavljati RH u postupku nadzora izvršenja pred Odborom ministara Vijeća Europe, davati mišljenje o usklađenosti hrvatskih propisa s Konvencijom i sudskom praksom Suda, pratiti razvoj sudske prakse Suda i upoznavati sve grane vlasti s istom kao i s razvojem Konvencije, te pratiti razvoj sudske prakse sudova EU i drugih međunarodnih tijela u području ljudskih prava te sudjelovati u postupcima izrade nacrtu prijedloga zakona radi usklađivanja s Konvencijom i sudskom praksom Suda. Sva državna tijela dužna su surađivati sa zastupnikom i njegovim Uredom i omogućiti mu nesmetan rad te mu učiniti dostupnim sve relevantne činjenice i isprave potrebne za uredno obavljanje poslova, a u postupku izvršenja presuda obavijestiti ga o mogućim mjerama izvršenja presuda, surađivati u konačnom utvrđivanju prikladnih mjera i u njihovoj implementaciji. Također zastupnik može Vladi predložiti izmjenu zakona, podzakonskih akata, strategija, programa i drugih akata radi usklađivanja s Konvencijom i praksom suda, a može pozvati i nadležna tijela da usklade propise i/ili svoje postupanje s Konvencijom (čl. 10. Uredbe).

Na inicijativu Ureda zastupnika osnovan je Stručni savjet za izvršenje presuda i odluka ESLJP. Prema čl. 12. Uredbe to je međuresorno i međuinstitucionalno stručno tijelo sa zadaćom utvrđivanja mjera izvršenja presuda i odluka Suda i praćenje njihove implementacije. Savjet čine stručnjaci imenovani iz svih ministarstava i drugih tijela državne uprave, državnih agencija i ureda, te predstavnici Ustavnog suda RH, Vrhovnog suda RH i Državnog odvjetništva RH, a mogu biti uključeni i predstavnici drugih tijela, te predstavnici lokalne i područne (regionalne) samouprave. Prilikom koordiniranja procesa izvršenja presuda ESLJP protiv Republike Hrvatske uočeno je da bi bilo svrhovito da se u rad savjeta uključi i Visoki prekršajni sud RH kao najviši specijalizirani sud za rješavanje u prekršajnim postupcima, čija praksa je od utjecaja i na postupanje prvostupanjskih prekršajnih sudova, a uz to ESLJP odlučuje o značajnom broju odluka Visokog prekršajnog suda RH, tako da od 16. rujna 2016. godine Visoki prekršajni sud RH ima predstavnika koji sudjeluje u radu Stručnog savjeta. Način rada i odlučivanja Stručnog savjeta uređen je Poslovníkom o radu Stručnog savjeta za izvršenje presuda i odluka ESLJP.⁶ Prema Poslovníku, svaki član Stručnog savjeta predstavlja tijelo koje ga je imenovalo te u ime tog tijela predlaže mjere izvršenja presude ili grupe presuda (isto vrijedi i za odluke) te izvještava Savjet o provedbi mjera izvršenja (čl. 3.). Postupak izvršenja započinje dostavom presude i preliminarnog upitnika o izvršenju kojim se traže informacije o mogućim načinima izvršenja presude ili odluke Suda svim članovima Stručnog savjeta. Članovi Stručnog savjeta popunjeni Preliminarni upitnik trebaju u

⁵ Narodne novine, br. 18/2012. U daljnjem tekstu koristit će se: Uredba.

⁶ Poslovník je donio Stručni savjet na temelju Uredbe o Uredu zastupnike Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava na sastanku održanom 2. travnja 2014.

roku od 15 dana vratiti Uredu zastupnika, koji na temelju informacija sadržanih u njima sastavlja plan izvršenja pojedine presude ili odluke, odnosno grupe presuda ili odluka. Taj plan dostavlja se članovima Stručnog savjeta, koji se u roku od osam dana mogu suglasiti ili dati daljnje prijedloge. Nacrt akcijskog plana ili izvješća koje se dostavlja Odboru ministara Vijeća Europe dostavlja se članovima Stručnog savjeta, a oni svoje primjedbe trebaju dostaviti najmanje 8 dana prije isteka roka za njegovu dostavu Odboru. Prema čl. 10 Poslovnika, Stručni savjet odluke u pravilu donosi sporazumno, a u slučaju nemogućnosti postizanja sporazuma većinom glasova u sastavu u kojem djeluje. Uz navedenu ulogu u izradi akcijskih planova i izvješća, članovi Stručnog savjeta prate provedbu općih mjera izvršenja iz nadležnosti tijela koje predstavljaju i daju informacije Uredu zastupnika o provedbi individualnih mjera izvršenja.

IV. Pregled presuda ESLJP u predmetima protiv RH zbog povreda u prekršajnim postupcima s osvrtom na praksu Ustavnog suda RH

U ovom dijelu rada dati će se pregled presuda ESLJP zbog povreda u prekršajnim postupcima koji su se vodili zbog financijskih prekršaja, a radi se o predmetima: Gabrić protiv Hrvatske⁷, Boljević protiv Hrvatske⁸, Tilocca protiv Hrvatske⁹, Dagostin protiv Hrvatske¹⁰, koji su vođeni zbog povrede prava na mirno uživanje vlasništva iz članka 1. Protokola br. 1 uz Konvenciju te Žaja protiv Hrvatske¹¹ zbog povrede načela zakonitosti iz čl. 7. Konvencije. Iako ESLJP do sada nije donio niti jednu presudu protiv RH zbog povrede načela ne bis in idem u prekršajnim postupcima koji su se vodili zbog financijskih prekršaja, u radu se analizira praksa ESLJP po pitanju načela ne bis in idem jer se pitanje presuđene stvari često javlja u prekršajnim predmetima zbog financijskih prekršaja, kada su u upravnim postupcima koji su prethodili prekršajnim bile izrečene mjere, koje po svojem sadržaju i posljedicama imaju značaj sankcija propisanih Prekršajnim zakonom za odgovarajući prekršaj.

IV. 1. Povreda prava na mirno uživanje vlasništva iz članka 1. Protokola br. 1. uz Konvenciju

⁷ Gabrić protiv Hrvatske, zahtjev br. 9702/04, presuda od 5. veljače. 2009.

⁸ Boljević protiv Hrvatske, zahtjev br. 43492/11, presuda od 31. siječnja 2017.

⁹ Tilocca protiv Hrvatske zahtjev br. 40559/1, presuda od 5. travnja 2018. godine

Dagostin protiv Hrvatske, zahtjev br. 67644/12, odluka od 15. 10. 2017. ¹⁰

¹¹ Žaja protiv Hrvatske, zahtjev br. 37462/09, presuda od 4. listopada 2016.

Člankom 1. Protokola br. 1. uz Konvenciju je propisano da svaka fizička ili pravna osoba ima pravo na mirno uživanje svojega vlasništva. Nitko se ne smije lišiti svoga vlasništva, osim u javnom interesu, i to samo uz uvjete predviđene zakonom i općim načelima međunarodnoga prava.

Prethodne odredbe, međutim, ni na koji način ne umanjuju pravo države da primijeni zakone koje smatra potrebnima da bi uredila upotrebu vlasništva u skladu s općim interesom ili za osiguranje plaćanja poreza ili drugih doprinosa ili kazni. Članak 1. Protokola br. 1. jamči pravo vlasništva i sastoji se od tri odvojena pravila. Prvo pravilo je opće prirode, njime se utvrđuje načelo mirnog uživanja vlasništva. Drugo pravilo odnosi se na pitanje lišavanja vlasništva, koje je dopušteno pod određenim uvjetima. Treće pravilo dopušta državama kontroliranje korištenja vlasništva u skladu s općim interesom. Miješanje javne vlasti u mirno uživanje vlasništva treba biti zakonito. Svako miješanje u pravo vlasništva može se opravdati jedino ako služi javnom (ili općem) interesu. Prilikom miješanja u mirno uživanje vlasništva potrebno je uspostaviti pravičan odnos ravnoteže između potreba javnoga interesa i zahtjeva zaštite temeljnih prava pojedinca. ESLJP će poštovati ocjenu zakonodavca o tome što je „u javnom interesu”, osim ako je ta ocjena očigledno bez razumne osnove. Sve povrede prava na mirno uživanje vlasništva nastale u prekršajnim postupcima odnosile su se na mjeru oduzimanja novca koji je bez prijave cariniku prenesen preko državne granice RH. ESLJP je u tom pogledu utvrdio da ta mjera mora biti razmjerna u odnosu na konkretno protupravno postupanje (neprijavljivanje prijenosa gotovine), a ne s obzirom na protupravno postupanje u odnosu na koje ne postoji niti sumnja (primjerice pranje novca ili utaju poreza).

U predmetu **Gabrić protiv Hrvatske** podnositeljica zahtjeva proglašena je krivom za prekršaj na temelju članka 99.a st. 2. Zakona o osnovama deviznog sustava, deviznog poslovanja i prometu zlata, jer prilikom prelaska granice nije carinskim vlastima prijavila 30.500,00 DEM. Devizni inspektorat Ministarstva financija RH izrekao joj je 2002. godine kaznu od 6.000,00 kuna te zaštitnu mjeru kojom joj je oduzeto 20.000,00 DEM. Visoki prekršajni sud RH potvrdio je odluku, a Ustavni sud RH odbio ustavnu tužbu podnositeljice zahtjeva zbog povrede prava vlasništva. Nakon toga, podnijela je zahtjev ESLJP-u, među ostalim, i zbog povrede prava na mirno uživanje vlasništva iz čl. 1. Protokola br. 1. uz Konvenciju.

Pri odlučivanju ESLJP je uzeo u obzir da se prekršaj za koji je podnositeljica zahtjeva proglašena krivom sastojao od propuštanja prijave carinskim vlastima unošenja gotovine, što nije samo po sebi nezakonito, a pritom nije osporeno ni zakonito podrijetlo te gotovine. Također, iz okolnosti slučaja nije postojalo ništa što bi upućivalo da su vlasti oduzimanjem gotovine nastojale spriječiti neku kriminalnu aktivnost. Sud je smatrao da miješanje, da bi bilo razmjerno, treba odgovarati ozbiljnosti povrede, a sankcija težini djela za čije kažnjavanje je predviđena (u ovome predmetu nije poštovana dužnost prijavljivanja) a ne težini neke pretpostavljene povrede, koja, međutim, nije bila utvrđena (kao na primjer djelo pranja novca ili izbjegavanja carinskih pristojbi). Mjera oduzimanja nije bila namijenjena kao

materijalna naknada štete, jer država nije pretrpjela nikakav gubitak kao rezultat neprijavlivanja novca, nego je bila odvratajuća i punitivna u svojoj svrsi. Kako je podnositeljici zahtjeva već bila izrečena novčana kazna za prekršaj neprijavlivanja novca na carini, Sud je smatrao da je oduzimanje cijeloga iznosa novca koji je trebalo prijaviti, kao dodatna sankcija uz novčanu kaznu, bilo nerazmjerno, jer je podnositeljici zahtjeva nametnulo prekomjeren teret. Stoga je došlo do povrede članka 1. Protokola br. 1. uz Konvenciju .

Mjere koje je RH poduzela kako bi spriječila ponavljanje povrede u budućnosti mogu se pronaći u Rezoluciji Vijeća ministara CM/ResDH(2011)49 o izvršenju presude ESLJP-a Gabrić protiv Hrvatske.¹² Prema toj rezoluciji, RH je, uz pravičnu naknadu, poduzela zakonodavne mjere te donijela novi Zakon o sprječavanju pranja novca i financiranja terorizma, kojim je visina iznosa novca koji se mora prijaviti prilikom prelaska granice podignut otprilike za dvostruko u odnosu na vrijeme kada je nastala povreda. U pogledu objave i diseminacije, presuda je prevedena na hrvatski i poslana Ustavnom sudu, Vrhovnom sudu RH, Visokom prekršajnom sudu RH i Ministarstvu financija RH te je dostupna na stranicama Ministarstva pravosuđa i objavljena u pregledu prakse ESLJP.

Sljedeća presuda koja se odnosi na povredu prava na mirno uživanje vlasništva je presuda **Boljević protiv Hrvatske**, od 31. siječnja 2017. U tom je predmetu podnositelj zahtjeva, strani državljanin, preko granice RH bez prijave carinskim tijelima prenio i u dva navrata na račun u banci položio ukupno 180 tisuća eura. Protiv njega je 2009. pokrenut prekršajni postupak zbog neprijavljenog unosa gotovine u iznosu većem od 10 tisuća eura u RH¹³. Vijeće za prekršajni postupak Financijskog inspektorata RH proglasilo ga je krivim za prekršaj i izreklo mu novčanu kaznu u iznosu od 10 tisuća kuna te mjeru oduzimanja cjelokupnog iznosa novca kojeg je unio u RH bez prijavljivanja nadležnim carinskim tijelima. Visoki prekršajni sud RH potvrdio je odluku, a Ustavni sud RH odbacio je ustavnu tužbu podnositelja zbog nepostojanja ustavnopravne biti stvari. U postupku pred ESLJP podnositelj je tvrdio da mu je primjenom mjere oduzimanja novca povrijeđeno pravo na mirno uživanje vlasništva.

Sud je utvrdio da je mjera bila zakonita zato što je bila utemeljena na članku 69. stavku 2. Zakona o deviznom poslovanju i članku 74. Zakona o sprječavanju pranja novca i financiranja terorizma, a da je cilj primijenjene mjere bila borba protiv pranja novca koja je u javnom interesu. Središnje je i sporno pitanje u postupku bilo postoji li odnos razmjernosti između primijenjene mjere oduzimanja novca i zaštite prava podnositelja na mirno uživanje vlasništva, odnosno je li oduzimanje cjelokupnog iznosa kojeg je podnositelj propustio prijaviti bilo nužno da bi se

¹² Resolution CM/ResDH(2011)49 Execution of the judgment of the European Court of Human Rights Gabrić against Croatia od 8. 6. 2011.

¹³ Postupanje protivno članku 40. stavku 1. Zakona o deviznom poslovanju u vezi s člankom 74. Zakona o sprječavanju pranja novca i financiranja terorizma, prekršaj iz članka 69. stavka 1. Zakona o deviznom poslovanju.

spriječilo pranje novca. Primjenjujući načelo da primijenjena mjera mora odgovarati težini protupravnog postupanja, Sud je naglasio da se razmjernost ne može utvrđivati u odnosu na neko pretpostavljeno djelo koje u postupku nije utvrđeno i radi kojeg se postupak ne vodi. U ovom predmetu nije bilo dokaza da je država primjenom navedene mjere htjela spriječiti bilo kakvu kriminalnu aktivnost osim samog neprijavlivanja unosa gotovine. Štoviše, nije postojala niti sumnja da je podnositelj prao novac, utajio porez ili počinio neko drugo kazneno djelo. Osim toga, neprijavlivanjem unosa novca država nije pretrpjela financijsku štetu pa se oduzimanjem novca nije niti naknađivala nikakva šteta.

Sud je također smatrao osobito važnim što se podnositeljevo jedino nezakonito postupanje sastojalo u propustu da pri ulasku u Hrvatsku carinskim tijelima prijavi unos gotovine u stranoj valuti u iznosu većem od 10 tisuća eura. Naime, sam unos gotovine u stranoj valuti nije bio zabranjen niti ograničen, ali je postojala obveza prijavljivanja unosa novca kada iznos prelazi navedeni iznos. Sud je stoga zaključio da je primarna svrha primijenjene mjere oduzimanja cjelokupnog unesenog novca bilo kažnjavanje podnositelja za neprijavlivanje unosa novca i odvratanje od počinjenja sličnih prekršaja u budućnosti. Međutim, istu svrhu imala je i novčana kazna izrečena zbog počinjenog prekršaja te je stoga nejasno zašto je uz nju primijenjena i mjera oduzimanja novca. Slijedom svega navedenog, ESLJP je utvrdio da je primjena mjere oduzimanja novca podnositelju bila nerazmjerna, što je dovelo do povrede njegovog prava na mirno uživanje vlasništva.

Ovdje je bitno istaknuti da se radi o ponovljenoj povredi jer je ESLJP utvrdio povredu prava na mirno uživanje vlasništva u činjenično i pravno sličnom predmetu *Gabrić* približno 4 mjeseca prije pokretanja prekršajnog postupka protiv podnositelja zahtjeva. U prekršajnom postupku podnositelj zahtjeva se pozivao na tu presudu te su upravno tijelo u prvom i Visoki prekršajni sud RH u drugom stupnju bili upoznati s konvencijskim standardima Suda. Međutim, smatrali su da se predmet razlikuje od predmeta *Gabrić* jer podnositelj zahtjeva nije dokazao zakoniti izvor i namjenu novca kojeg je prenosio preko granice (§ 43). U svom akcijskom planu od 2. studenog 2017. Vlada RH je navela da je isplatila 180 tisuća eura podnositelju i da smatra da nisu potrebne druge individualne mjere. S obzirom na neuspjeh općih mjera poduzetih u izvršenju presude *Gabrić*, koje su bile usmjerene na izmjenu upravne i sudske prakse, Vlada je istaknula da je u srpnju 2017. izmijenila čl. 33. Prekršajnog zakona¹⁴, te time omogućila određivanje novčane kazne u određenom postotku (od 1 do 10 % određenog iznosa), što je pretpostavka za izmjenu Zakona o deviznom poslovanju¹⁵. U tom pogledu, u Ministarstvu financija RH osnovana je radna skupina sa zadatkom da potpuno eliminira mogućnost kombiniranja kazne i oduzimanja neprijavljenog novca. Iz navedenoga može se zaključiti da će izmjene ići u smjeru određivanja kazne u određenom postotku iznosa neprijavljenog novca.

¹⁴ Zakon o izmjenama i dopunama Prekršajnog zakona (Narodne novine, br. 70/2017).

¹⁵ Narodne novine br. 96/2003, 140/2005, 132/2006, 150/2008, 92/2009, 153/2009, 133/2009, 145/2010, 76/2013.

Dana 5. travnja 2018.g. ESLJP donio je presudu u predmetu **Tilocca protiv Hrvatske**, u kojoj je utvrdio da je podnositelju zahtjeva povrijeđeno pravo na mirno uživanje vlasništva zajamčeno čl. 1. Protokola br. 1. uz Konvenciju. Naime, carinske službe utvrdile su da je podnositelj zahtjeva prilikom ulaska na područje Republike Hrvatske kod sebe imao gotovinu u iznosu 563.000,00 eura, koji je iznos, protivno domaćim propisima, propustio prijaviti carinskim vlastima. Protiv njega je proveden prekršajni postupak u kojem je proglašen krivim, izrečena mu je novčana kazna u iznosu od 5.000,00 kn, te mu je trajno oduzet iznos od 318.500,00 eura (Financijski je inspektorat odlučio da neće oduzeti iznos od 241.500,00 eura od novca koji podnositelj zahtjeva nije prijavio jer je utvrdio da je taj iznos doista dobiven prodajom njegove kuće u Francuskoj), podrijetlu kojeg iznosa domaća tijela nisu prihvatila podnositeljeve navode i priložene dokaze. Podnositeljeva žalba protiv navedenog rješenja je odbijena, a njegova ustavna tužba odbačena. Podnositelj je pred ESLJP prigovarao da odluka o oduzimanju iznosa od 318.500 eura nije bila opravdana, te je dovela do povrede njegovog prava na mirno uživanje vlasništva.

Oslanjajući se na svoju raniju praksu (izraženu u presudama *Gabrić protiv Hrvatske* i *Boljević protiv Hrvatske*), Sud je istaknuo kako unos gotovine na područje Republike Hrvatske nije samo po sebi zabranjeno niti kažnjivo. Osim toga, podnositelj nikada nije bio optužen za bilo kakvo kazneno djelo koje bi imalo veze s tim novcem. Jedina pogreška koju je podnositelj počinio jest to što je propustio unos novca prijaviti carinskim vlastima. Stoga oduzimanje novca u konkretnim okolnostima nije bilo razmjerno cilju zbog kojeg je takva mjera predviđena, koji je usmjeren na sprječavanje nezakonitih aktivnosti (pranja novca). Stoga je došlo do povrede prava podnositelja na mirno uživanje vlasništva. Zbog utvrđene povrede podnositeljevih prava, ESLJP obvezao je Republiku Hrvatsku da podnositelju zahtjeva naknadi materijalnu štetu u iznosu koji odgovara oduzetoj svoti (318.500,00 eura). Sud je odbio podnositeljev zahtjev za naknadu nematerijalne štete zaključivši da samo utvrđenje povrede predstavlja dostatnu zadovoljštinu za podnositelja zahtjeva. Podnositelju su dosuđeni i troškovi postupka u ukupnom iznosu od 3.550,00 eura.

Za razliku od te tri presude, u odluci u predmetu **Dagostin protiv Hrvatske** ESLJP je odbacio podnositeljev prigovor zbog povrede prava na mirno uživanje vlasništva kao nedopušten. Podnositelj zahtjeva kažnjen je odlukom Financijskog inspektorata RH te je primijenjena mjera oduzimanja gotovine u ukupnom iznosu od 350,00 eura¹⁶ i 11.120,00 dolara¹⁷, jer nije pri izlasku iz RH 2009. godine carinskim tijelima prijavio gotovinu. Odluku je potvrdio Visoki prekršajni sud RH, a Ustavni sud RH je ustavnu tužbu podnositelja odbacio jer ne postoje pretpostavke za odlučivanje o biti stvari. ESLJP je utvrdio da je otprilike 6 do 7 tisuća eura oduzetog novca (odgovara iznosu u dolarima) prema navodima samog podnositelja pripadalo njegovoj majci te da u tom dijelu on ne može tvrditi da je žrtva povrede. U odnosu na

¹⁶ Iznos koji je preostao nakon što mu je 2014. godine vraćen iznos u visini od 3 tisuće eura.

¹⁷ Prekršaj iz čl. 69. st. 1. Zakona o deviznom poslovanju (Narodne novine, br. 96/2003., 140/2005., 132/2006., 150/2008., 92/2009., 153/09., 133/09., 145/10., 76/13).

preostali iznos od 350 eura Sud je utvrdio da njegovo oduzimanje nije za podnositelja predstavljalo prekomjeren teret te je stoga zahtjev odbacio kao nedopušten.¹⁸

Ustavni sud RH je prihvaćajući standarde ESLJP ustanovljene u predmetima Gabrić protiv Hrvatske, Boljević protiv Hrvatske i Tilocca protiv Hrvatske donio odluke U-III-5208/2013 od 23. travnja 2018. godine i U-III-6763/2014 od 10. srpnja 2018. godine, kojima je ukinuo presude Visokog prekršajnog suda Republike Hrvatske broj: FPŽ-836/2013 od 3. srpnja 2013. i rješenje o prekršaju Ministarstva financija Republike Hrvatske, Financijskog inspektorata, Službe za prekršajni postupak, Vijeća za prekršajni postupak klasa: 440-08/12-03/28/04, ur. broj: 513-08-03/13-32 od 16. travnja 2013, i predmet vratio Ministarstvu financija Republike Hrvatske, Financijskog inspektorata, Službe za prekršajni postupak, Vijeću za prekršajni postupak, te presudu Visokog prekršajnog suda Republike Hrvatske broj: FPŽ-555/2012 od 22. svibnja 2014. i rješenje o prekršaju Ministarstva financija Republike Hrvatske, Financijskog inspektorata, Odjela za prekršajni postupak, Vijeća za prekršajni postupak klasa: 440-08/08-03/33/07, ur. broj: 513-08-03/11-32 od 21. veljače 2011. i vratio Ministarstvu financija Republike Hrvatske, Financijskom inspektoratu, Službi za prekršajni postupak, Vijeću za prekršajni postupak na ponovni postupak.

U predmetu U-III-5208/2013 od 23. travnja 2018. godine usvojena je ustavna tužba turskog državljanina Husunu Dagdevirena koji na Graničnom prijelazu Macelj 20. listopada 2012. nije prijavio nadležnom carinskom službeniku prijenos novca u iznosu od 123.000,00 eura preko državne granice prilikom ulaska u Republiku Hrvatsku te je na temelju članka 69. stavka 1. ZoDP-a kažnjen novčanom kaznom u iznosu od 5.000,00 kuna, a na temelju članka 69. stavka 2. ZoDP-a izrečena mu je zaštitna mjera oduzimanja predmeta prekršaja - novčanog iznosa od 123.000,00 eura.

U predmetu U-III-6763/2014 od 10. srpnja 2018. godine usvojena je ustavna tužba hrvatskog državljanina Hrvoja Tomić koji na carinskoj ispostavi Kamensko 4. srpnja 2008., prilikom izlaska iz RH nije prijavio nadležnom carinskom službeniku prijenos novca u iznosu od 9.500,00 Eura i 20.000,00 kuna preko državne granice te je na temelju članka 69. stavka 1. ZoDP-a kažnjen novčanom kaznom u iznosu od 5.000,00 kuna, a na temelju članka 69. stavka 2. ZoDP-a izrečena mu je zaštitna mjera oduzimanja predmeta prekršaja - novčanog iznosa od 9.500,00 eura i 20.000,00 kuna.

U navedenim odlukama Ustavni sud se poziva na odluke ESLJP-a u predmetima Gabrić, Boljević i Tilocca. U svojim odlukama Ustavni sud primjećuje da je prvostupanjsko prekršajno tijelo podnositeljima za počinjene prekršaje izreklo novčane kazne u minimalnom propisanom iznosu od 5.000,00 kuna (za počinjenje prekršaja koji se podnositeljima stavlja na teret je zapriječena novčana kazna u rasponu od 5.000,00 do 50.000,00 kuna). Iz sadržaja osporenih odluka proizlazi da

¹⁸ Drugi prigovor podnositelja, da prekršajni postupak nije bio pravičan, Sud je odbacio jer ga prethodno nije iznio Ustavnom sudu RH.

su pri odmjeravanju visine novčane kazne uzete u obzir podnositeljeve imovinske i obiteljske prilike, a kao olakotna okolnost cijenjena je ranija nekažnjavanost radi iste vrste prekršaja, dok posebno olakotne i otegotne okolnosti nisu utvrđene. Uz novčane kazne podnositeljima je izrečena i mjera trajnog oduzimanja cjelokupnog neprijavljenog novčanog iznosa. Ta odluka temeljila se na ocjeni da podnositelji tijekom prekršajnog postupka nisu dokazali zakonitu osnovu stjecanja i zakonitu namjenu novčanih sredstava te da okolnosti konkretnih slučajeva ne upućuju da bi se radilo o posebno opravdanim slučajevima i o posebno olakotnim okolnostima, koje bi opravdale primjenu članka 69. stavka 4. ZoDP-a odnosno da se neprijavljeni novčani iznos od podnositelja ne oduzmu ili da se oduzmu samo djelomično. Iz osporenih odluka proizlazi da se jedino nezakonito postupanje podnositelja sastojalo u propustima prijavljivanja novčanog iznosa nadležnim carinskim službenicima prilikom prelaska državne granice. U konkretnim slučajevima, tijekom prekršajnog postupka nije utvrđeno ni da su podnositelji bili evidentirani kao počinitelji kaznenih djela ni da su nakon toga bili optuženi za bilo koje kazneno djelo vezano uz oduzeti novčani iznos. Nadležna tijela ocijenila su da podnositelji nisu uspjeli dokazati zakonitu osnovu stjecanja i zakonitu namjenu novčanih sredstava. Očito je da su nadležna tijela činjenicu što podnositelji nisu dokazali zakonitost porijekla novca, kao i njihovu zakonitu namjenu smatrali dostatnom za izricanje zaštitne mjere oduzimanja cjelokupnog novčanog iznosa, odnosno za ocjenu da ne postoje posebno opravdani razlozi za njezino ne izricanje (članak 69. stavak 4. ZoDP-a).

Ocjena je Ustavnog suda da u konkretnim slučajevima nadležno vijeće za prekršajni postupak i Visoki prekršajni sud RH nisu ni pokušali sagledati učinke svoga tumačenja odnosno primjene mjerodavnog prava na osobnu situaciju podnositelja u svjetlu ustavnog i konvencijskog jamstva zaštite vlasništva. Prvostupanjsko prekršajno tijelo i nadležni sud propustili su uzeti u obzir ustavni i konvencijski zahtjev za postizanje pravedne ravnoteže između općeg interesa države i zaštite (pojedinačnih) imovinskih prava podnositelja, odnosno nisu obrazložili relevantnim i dostatnim razlozima odgovara li miješanje (oduzimanje cjelokupnog neprijavljenog iznosa novca) zajedno s izrečenom kaznom, u okolnostima konkretnih slučaja, težini konkretnog protupravnog postupanja. Prema ocjeni Ustavnog suda, propust nadležnih tijela da pri donošenju odluke o oduzimanju novčanih sredstava uspostave i utvrde pravičan odnos ravnoteže, uzimajući u obzir stajališta Ustavnog suda i ESLJP-a, doveo je do povrede prava vlasništva zajamčenog člankom 48. stavkom 1. Ustava.

IV. 2. Povreda načela da nema kazne bez zakona iz čl. 7. Konvencije

1. Nitko ne može biti proglašen krivim za kazneno djelo počinjeno činom ili propustom koji, u času počinjenja, po unutarnjem ili po međunarodnom pravu nisu bili predviđeni kao kazneno djelo. Isto se tako ne može odrediti teža kazna od one koja je bila primjenjiva u času kad je kazneno djelo počinjeno.

2. Ovaj članak ne priječi suđenje ili kažnjavanje bilo koje osobe za neki čin ili propust koji je u času počinjenja predstavljao kazneno djelo u skladu s općim načelima prava priznatim od civiliziranih naroda¹⁹.

Sukladno praksi ESLJP načelo da nema kazne bez zakona iz članka 7. Konvencije znači da mogu biti počinjena samo ona kaznena djela i određene samo one sankcije koje su prethodno bile propisane zakonom. Djelo mora biti jasno određeno što znači da pojedinac mora već iz formulacije relevantne zakonske odredbe znati kada će njegova djela i propuštanja dovesti do kaznene odgovornosti, kako bi pojedinac u što je moguće većoj mjeri bio zaštićen od proizvoljnog tumačenja propisa od strane nacionalnih tijela te s tim u vezi proizvoljnog progona, osuđivanja ili kažnjavanja, a propisi i sudska praksa moraju biti jasni, predvidljivi i dostupni.

Presuda **Žaja protiv Hrvatske** prva je presuda (za sada) protiv Hrvatske u kojoj je ESLJP utvrdio povredu zabrane načela nema kazne bez zakona iz članka 7. Konvencije. U tom predmetu podnositelj zahtjeva živio je Pragu od 2000. godine te su mu češke vlasti dodijelile u veljači 2008. godine pravo stalnog boravka u Češkoj Republici (dozvola za stalni boravak). Međutim, on nije odjavio svoje prebivalište u Republici Hrvatskoj. Podnositelj zahtjeva je 2008. godine kupio automobil u Njemačkoj te ga je u Češkoj Republici registrirao na svoje ime. S tim automobilom je iste godine ušao u RH. Policija ga je zaustavila, zaplijenila automobil i prijavila slučaj Carinskoj upravi. Carinska uprava je pokrenula prekršajni postupak zbog kršenja pravila o privremenom uvozu strane robe uz potpuno oslobođenje (privremeno korištenje strane robe u carinskom području RH bez plaćanja carine). Odredba članka 5. Aneksa C Istanbulske Konvencije²⁰ o privremenom uvozu specificira da se radi o prebivalištu (tako je sa službenog engleskog jezika na hrvatski preveden pojam *person resident*, § 45 i 97), dok je prema tekstu Uredbe za provedbu Carinskog zakona iz 2003. bilo dovoljno uobičajeno boravište (§ 30). Pozivom na tu odredbu Carinska uprava je podnositelja proglasila krivim i osudila ga na plaćanje novčane kazne u iznosu od 5 tisuća kuna. Pritom je odbila podnositeljeve argumente da pojam *person resident* iz službenog teksta članka 5. Aneksa C Istanbulske konvencije ne znači prebivalište u smislu domaćeg prava, nego življenje. Carinska uprava nije prihvatila niti dokaze koje je podnositelj ponudio u svrhu dokaza života u Češkoj: da tamo ima pravo stalnog boravka i zdravstveno osiguranje, da mu tamo živi obitelj, da nije hrvatski porezni obveznik bez obzira na to što u RH ima prijavljeno prebivalište, a nema niti obvezno zdravstveno osiguranje (§ 22, 74 i 75.). Podnositeljeve prigovore odbili su i Visoki prekršajni sud RH i Ustavni sud RH.

¹⁹ Članak 7. Konvencije

²⁰ Konvencija o privremenom uvozu (Istanbulska konvencija) od 26. lipnja 1990., stupila na snagu 27. studenog 1993., instrument je Svjetske carinske organizacije. Privremeni uvoz bez plaćanja carine omogućen je kako bi se smanjili troškovi prelaska granica na minimum i kako bi se omogućilo slobodno kretanje roba preko granica. Cilj Istanbulske konvencije je pojednostaviti i harmonizirati postupke privremenog uvoza. Prema članku 34. stavku 3. Istanbulska konvencija je sastavljena u jednom izvorniku, na engleskom i francuskom jeziku, s tim da su oba teksta podjednako vjerodostojna.

Podnositelj je u zahtjevu ESLJP prigovarao da je u prekršajnom postupku došlo do povrede prava na pravično suđenje jer su domaća tijela pogrešno primijenila Istanbulsku konvenciju (§ 62.). Međutim, ESLJP je „prekvalificirao“ podnositeljev zahtjev i odlučio razmatrati je li podnositelj mogao predvidjeti da će počiniti carinski prekršaj ako u Hrvatskoj koristi automobil kojeg je kupio i registrirao u inozemstvu, obzirom na tekst odredbe čl. 5. Aneksa C Istanbulske konvencije, ukupnost relevantnih domaćih propisa i praksu hrvatskih sudova i drugih tijela. Stoga je ESLJP ocjenjivao je li u prekršajnom postupku povrijeđeno načelo nema kazne bez zakona iz članka 7. Konvencije (par. 64.). Sud je prethodno, primjenjujući *Engel kriterije*, utvrdio da je carinski prekršajni postupak u konkretnom slučaju doista bio kazneni u autonomnom konvencijskom značenju tog pojma. Naime, utvrdio je da taj prekršaj nije ograničen na određenu skupinu osoba već se odnosi na sve državljane RH koji prijeđu granicu protivno pravilima o privremenom uvozu robe, a da novčana kazna s obzirom na maksimalnu propisanu visinu (100.000,00 kuna) očito ima odvratajući značaj. Za Sud je upravo visina novčane kazne bila ključna za klasifikaciju konkretnog carinskog prekršajnog postupka kao kaznenog u konvencijskom smislu (§ 88-89).

Budući da je podnositelj zahtjeva osuđen jer prema tumačenju hrvatskih tijela nije bio *person resident* u Češkoj, Sud je razmotrio je li prijevod pojma *person resident* na hrvatski jezik i njegovo tumačenje u praksi domaćih tijela bilo dovoljno jasno i predvidljivo. Utvrdio je da nije, te da podnositelj stoga nije mogao znati da će korištenjem automobila kojeg je kupio i registrirao u inozemstvu, u Hrvatskoj počiniti carinski prekršaj. Sud je tu ocjenu utemeljio na tome da tekst odredbe čl. 5. st. 1. b) Aneksa C nije jasan i da dvojbe u tumačenju teksta nisu otklonjene praksom domaćih tijela. U odnosu na jasnoću prijevoda, Sud je utvrdio da službeni prijevod teksta odredbe na hrvatski jezik nije ujednačen: engleski pojam *person resident* je najprije preveden kao osoba s prebivalištem, dok je u nastavku rečenice istog članka *persons resident* preveden kao osobe koje žive. ESLJP je usporedio francuski i engleski tekst koji su podjednako vjerodostojni (§ 44), te je istaknuo da bi u lingvističkom smislu točniji prijevod na hrvatski jezik bio osobe koje žive, a upravo je to i bilo predviđeno u izvornoj verziji Istanbulske konvencije. Time je došlo do nesigurnosti je li prebivalište ili boravište odlučujući uvjet za korištenje povlastice i može li je koristiti podnositelj (§ 97).

Drugo, dvojbe u tumačenju teksta nisu uklonjene praksom domaćih tijela. Iako je primijetio da nisu bile javno objavljene i tako dostupne podnositelju, ESLJP je uzeo u obzir odluke Carinske uprave i Visokog prekršajnog suda RH koje je dostavio Ured zastupnika. Iz navedenih odluka proizlazi da se u sličnim prekršajnim predmetima pojam *persons resident* tumači kao osobe koje imaju prebivalište (§ 47 i 100). Međutim, ESLJP je naglasio da se ta praksa razlikuje od 21 mišljenja Carinske uprave u razdoblju 2006. – 2013. u kojima je pojam *person resident* tumačen kao uobičajeno boravište (§51 – 53). Od tih mišljenja pet se odnosilo na razdoblje prije onoga kada su Carinska uprava i Visoki prekršajni sud RH odlučivali u podnositeljevom predmetu. Sud je zaključio da različito tumačenje pojma *person*

resident u odlukama Carinske uprave i Visokog prekršajnog suda RH te spomenutih mišljenja Carinske uprave, predstavlja nedosljednost prakse domaćih tijela u vrijeme kada je podnositelj počinio prekršaj. Zbog te nedosljednosti, podnositelj nije mogao znati koje je jasno tumačenje mjerodavne odredbe (§ 102 i 103). Različitost prijevoda ključnog pojma relevantne odredbe te njegovo nedosljedno tumačenje u praksi domaćih tijela, rezultirali su time da podnositelj, u vrijeme kad je vozilom ušao u Hrvatsku, nije čak niti uz pravni savjet mogao predvidjeti da će korištenjem vozila u Hrvatskoj počiniti carinski prekršaj. To znači da on nije mogao razlikovati dopušteno od zabranjenog ponašanja uz stupanj sigurnosti koji zahtijeva članak 7. Konvencije. Stoga je podnositeljevom osudom u carinskom prekršajnom postupku došlo do povrede načela „nema kazne bez zakona“ (§106). Dakle, uzrok povrede Konvencije u konkretnom slučaju je da domaći propisi (Carinski zakon, Uredba o provedbi carinskog zakona, Opći porezni zakon, Zakon o prebivalištu i boravištu građana) nisu međusobno usklađeni i nisu usklađeni terminološki sa pojmovima iz Istanbulske konvencije koja je obvezujuća, te različito tumačenje suda i tijela uprave njezinih odredaba u odnosu na pojam " prebivališta ", odnosno " uobičajenog boravišta".²¹

U predmetu Žaja, ESLJP je smatrao da je najprikladniji način otklanjanja povrede obnova prekršajnog postupka ili zahtjev za zaštitu zakonitosti. RH je u akcijskom planu od 14. srpnja 2017.²² navela da podnositelj zahtjeva nije na vrijeme podnio zahtjev za obnovu postupka, ali da je 1. prosinca 2016. zahtijevao od Državnog odvjetništva RH da podnese zahtjev za zaštitu zakonitosti i da je taj postupak pendentan. U pogledu općih mjera Vlada RH je pokrenula postupak ponovnog prijevoda čl. 5. Aneksa C Istanbulske konvencije. Do objave u Službenom listu EU, poduzete su mjere kako bi domaće vlasti uskladile svoje tumačenje relevantne odredbe s onim što je utvrdio Sud. Uz to, presuda je objavljena na internetskim stranicama Zastupnice RH pred ESLJP-om i Ustavnog suda RH, pripremljena je analiza sudske odluke te jamstava prema čl. 7. Konvencije općenito. To je proslijeđeno i Stručnom savjetu za izvršenje presuda i odluka ESLJP-a. Pred ESLJP se još vode činjenično slični postupci u predmetima Zjakić protiv Hrvatske²³ i Vladić protiv Hrvatske²⁴.

IV. 3. Povreda načela *ne bis in idem* - članak 4. Protokola broj 7 uz Konvenciju

ESLJP nije do sada donio niti jednu presudu protiv RH zbog povrede zabrane *ne bis in idem* u prekršajnim postupcima koji su se vodili zbog financijskih prekršaja. Međutim, ESLJP je donio više presuda protiv RH zbog povrede zabrane *ne bis in*

²¹ Za analizu presude v. Stažnik, Štefica, *Nullum crimen sine lege* u carinskom prekršajnom postupku, *Informator*, br. 6473 od 6. 5. 2017., str. 7 i 8.

²² Tajništvo Vijeća Ministara, 1294. sastanak (rujan 2017.), DH-DD(2017)833 od 8. 8. 2017.

²³ Zjakić protiv Hrvatske , zahtjev br.19327/14

²⁴ Vladić protiv Hrvatske, zahtjev br. 34664/12;

idem, pa iz tog razloga i činjenice da je taj problem posebno izražen u prekršajnim postupcima jer se uz problem razgraničenja kaznenih djela i prekršaja javlja i problem kod razgraničenja upravnih mjera i prekršaja, te je tom problemu kroz analizu odluka ESLJP nužno posvetiti dodatnu pozornost.

Članak 4. Protokola broj 7 uz Konvenciju za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda sadrži načelo *ne bis in idem* koje se sastoji od tri različita jamstva, da se ne može: a) suditi, b) osuditi i c) kazniti za isto kazneno djelo. Stavak 2. ovog članka dozvoljava iznimku, odnosno ponovno razmatranje slučaja u skladu sa zakonom i kaznenim postupkom te države ako postoje dokazi o novim ili novootkrivenim činjenicama ili ako je u prethodnom postupku došlo do bitnih povreda koje su mogle utjecati na rješenje slučaja. Zaštita koju pruža članak 4. Protokola 7 osigurana je samo u okviru kaznenog postupka. Međutim, pojam "optužnice za kazneno djelo" ima autonomno značenje u konvencijskom sustavu. Naime, ESLJP je pojmu "optužnice za kazneno djelo" dao puno šire značenje nego što ga taj pojam ima u okviru hrvatskog (ali i drugih zemalja članica Vijeća Europe) kaznenopravnog sustava. U tekstu Konvencije prekršaji se ne spominju, nego se govori samo o kaznenim djelima. Pitanje primjene načela *ne bis in idem* na prekršajne postupke u Hrvatskoj ESLJP je razriješio u predmetima *Maresti protiv Hrvatske*²⁵ i *Tomasović protiv Hrvatske*.²⁶ U tim predmetima nije se radilo o povredama Konvencije u prekršajnim postupcima, nego u kaznenim postupcima koji su se vodili nakon prekršajnih. Ipak, u njima je utvrđeno da se u prekršajnim predmetima koji su vođeni radilo o optužnicama za kazneno djelo, što je bilo bitno kako bi se utvrdilo je li došlo do povrede članka 4. Protokola br. 7 Konvencije, tj. prava da se ne bude dva puta suđen ili kažnjen za istu stvar (povreda zabrane *ne bis in idem*). Autonomno značenje pojmu "optužnice za kazneno djelo". ESLJP je dao kako bi onemogućio da države, karakterizacijom određenih postupaka kao upravnih ili prekršajnih izbjegnu primjenu zaštite i jamstava iz članka 4. Protokola br. 7 Konvencije. ESLJP je u predmetu *Engel* i ostali protiv Nizozemske uspostavio kriterije prema kojima se prosuđuje može li se određeni postupak smatrati kaznenim postupkom odnosno "optužnicom za kazneno djelo" za potrebe članka 4. Protokola 7. Procjenjuje se na temelju tri kriterija (tzv. *Engel* kriteriji) a to su klasifikacija djela u domaćem pravu, priroda protupravnog ponašanja, te vrsta i težina zapriječene kazne.

Prvi kriterij *Engel* odnosi se na kvalifikaciju djela u nacionalnom pravu, koji ESLJP smatra samo polazišnom točkom za utvrđivanje toga da li se radi o "optužnici za kazneno djelo". Ako nacionalno pravo postupak kvalificira kao prekršajni ili upravni, potrebno je analizirati u svjetlu drugih dvaju kriterija *Engel*, da li se u konkretnom slučaju radi o "optužnici za kazneno djelo" za potrebe primjene članka 4. Protokola 7.

Drugi kriterij je priroda protupravnog ponašanja. Blaža narav protupravnog ponašanja ne znači sama po sebi da djelo nije „kazneno“, jer pojam „kaznenog“ ne

²⁵ *Maresti protiv Hrvatske, zahtjev br.55759/07, presuda od 25. lipnja 2009. godine*

²⁶ *Tomasović protiv Hrvatske zahtjev br.53785/09, presuda od 18. listopada 2011. godine*

zahtjeva nužno određeni stupanj ozbiljnosti. Norme usmjerene na opću populaciju u pravilu su kaznene naravi (Tomasović protiv Hrvatske, § 22).

Treći kriterij je vrsta i težina zapriječene kazne. Čak i kad priroda protupravnog ponašanja nije nužno „kaznena“, ovaj kriterij može dovesti do zaključka o kaznenoj naravi djela. Ako je sankcija zamišljena kao sredstvo kažnjavanja, ovaj je kriterij u pravilu zadovoljen. Potom se procjenjuje maksimalna zapriječena sankcija za određeno ponašanje a ne ona koja je doista primijenjena. Na primjer nepravilan obračun poreza koji se sankcionira obračunom i naplatom dodatnog poreza, na temelju opće pravne norme primjenjive na sve porezne obveznike je sankcija kaznene prirode jer svrha dodatnog poreza nije nadoknada manje plaćenog poreza (kao naknada štete za proračun) već kažnjavanje s ciljem opće prevencije (Kiiveri protiv Finske, § 32). Globa izrečena od strane nadzornog tijela za financijske usluge, koja sa sobom povlači i određene zabrane povezane sa poslovnim djelatnošću kroz određeno vrijeme jest kaznene naravi (Grande Stevens i dr. protiv Italije)²⁷

U predmetu *Ruotsalainen protiv Finske*²⁸ ESLJP je utvrdio da unatoč okolnosti što je izrečena mjera u nacionalnom sustavu kvalificirana kao fiskalna mjera, a ne kaznenopravna sankcija, pretežiti značaj ima priroda kažnjive radnje. S obzirom na to da prema tvrdnjama tužene države, dodatni porez nije nametnut u svrhu naknade štete, nego je imao svrhu odvratanja, odnosno prevencije takvih ponašanja u budućnosti, Sud je utvrdio da se iz toga može zaključiti da je mjera izrečena temeljem propisa čija je svrha, odnosno pravna priroda punitivna. Kao dobar primjer usklađivanja sudske prakse u prekršajnim postupcima s pravnim standardima ustanovljenim u presudama ESLJP-a može se navesti postupanje u predmetima u kojima je temeljem članka 76. Zakona o trošarinama u upravnom postupku izrečena posebna mjera plaćanja višestruko uvećane trošarine za nezakonito korištenje pogonskog goriva (iznos trošarine se obračunavao prema obujmu spremnika vozila i cijeni goriva uvećano sto puta). Uvažavajući praksu Suda izraženu stajalištem u presudi u predmetu *Ruotsalainen protiv Finske*²⁹ prema kojem, iako trošarina na čije je plaćanje okrivljenik obvezan predstavlja upravnu sankciju, ista zbog višestrukog uvećanja ima karakter kazne čija je svrha odvratanje od ponavljanja djela, pa je stoga ista izjednačena s kaznenom sankcijom, Visoki prekršajni sud RH je u

²⁷ Načelo *ne bis in idem* u praksi Europskog suda za ljudska prava- Ured zastupnika RH pred ESLJP, www.uredzastupnika.gov.hr

²⁸ *Ruotsalainen protiv Finske* (presuda od 16. lipnja 2009. godine, zahtjev br. 13079/03) U navedenoj presudi ESLJP je utvrdio da unatoč okolnosti što je izrečena mjera u nacionalnom sustavu kvalificirana kao fiskalna mjera, a ne kaznenopravna sankcija, pretežiti značaj ima priroda kažnjive radnje. Sud nije prihvatio argument države da dodatni je porez nametnut u svrhu naknade štete, nego je smatrao da on ima svrhu odvratanja, odnosno prevencije takvih ponašanja u budućnosti te je stoga utvrdio da se iz toga može zaključiti da je mjera izrečena temeljem propisa čija je svrha, odnosno pravna priroda odvratajuća i punitivna te stoga predstavlja djelo kaznene prirode (§ 45 i 46).

konkretnim predmetima u kojima je za isto postupanje pokrenut prekršaji postupak zauzeo stajalište da se radi o presuđenoj stvari.³⁰

U praksi se naročito postavilo pitanje imaju li primijenjene upravne mjere prilikom inspeksijskog nadzora značaj presuđene stvari. Kada se govori u ovom kontekstu o upravnim mjerama misli se na mjeru zabrane obavljanja djelatnosti (u pravilu na rok od 30 dana) ili alternativno uplata određenog novčanog iznosa (u pravilu 30.000,00 kuna). Zauzimanje pravnih shvaćanja i njihova primjena u praksi imala je dva stadija: - prvi, imajući u vidu praksu ESLJP i primjenom tzv. Engel kriterija, zauzeto je stajalište da primijenjena i izvršena upravna mjera u tijeku inspeksijskog nadzora, konkretno uplata novčanog iznosa od 30.000,00 kuna predstavlja prepreku za daljnje vođenje prekršajnog postupka za inkriminaciju odgovarajuću onome zbog čega je mjera primijenjena, (kriterij pravne kvalifikacije i propisana „sankcija“ u vidu novčanog iznosa), i drugi stadij kada je zauzeto stajalište da i primijenjena i izvršena mjera zabrane obavljanja određene djelatnosti, predstavlja prepreku za daljnje vođenje prekršajnog postupka za inkriminaciju odgovarajuću onome zbog čega je mjera primijenjena. Stoga se naprijed iznijeto može smatrati recentnom praksom Visokog prekršajnog suda RH, koji u postupku odlučivanja o žalbi po službenoj dužnosti (jer je dužan po službenoj dužnosti paziti na pravilnu primjenu materijalnog prava, odnosno u smislu članka 196. točke 3. Prekršajnog zakona je li stvar već pravomoćno presuđena), ili prihvaćanjem žalbe ako je istaknut taj žalbeni prigovor, ukoliko ima relevantna saznanja (dokaze o tome u spisu), donosi presudu temeljem članka 181. točke 4. Prekršajnog zakona, kojom se optužba odbija. Isto vrijedi i za vijeće prvostupanjskog suda kada ono odlučuje o žalbi (članak 94. točke 2. i 3. Prekršajnog zakona). U svojoj sudskoj praksi Visoki prekršajni sud RH razriješio je i niz drugih pitanja o primjeni pravila *ne bis in idem*: što

³⁰ Izvod iz presude Visokog prekršajnog suda RH broj Fpž-31/14 od 18. 11. 2015. godine: „Naime, iz sadržaja spisa vidljivo je da je vezano uz isti događaj, činjenično opisan u točki 1. izreke pobijanog rješenja, od strane Carinske uprave, Carinarnice Zagreb, dana 27. ožujka 2013. godine, pod Klasom: UP/I-415-02/13-13/166, Ur.broj: 513- 02-41-90/28-13-02, u upravnom postupku već doneseno rješenje kojim je okrivljenik obavezan na plaćanje trošarine za nezakonito korištenje pogonskog goriva, čiji iznos je obračunat na obujam spremnika vozila uvećan sto puta, u smislu odredbe članka 76. Zakona o trošarinama. Na prvostupanjsko porezno rješenje okrivljenik je podnio žalbu, koja je odbijena rješenjem Samostalnog sektora za drugostupanjski upravni postupak, Ministarstva financija Republike Hrvatske od 28. veljače 2014.g., pod Klasom: UP/II-471-01/13-01/537, Ur.broj: 513-04/14-2, uslijed čega je evidentno da je prvostupanjsko porezno rješenje postalo pravomoćno, 28. veljače 2014. godine.

Prema stajalištu Europskog suda za ljudska prava izraženom u predmetu Ruotsalainen protiv Finske, od 16. lipnja 2009. godine, zahtjev br. 13079/03, iako predmetna trošarina na čije plaćanje je okrivljenik obavezan, predstavlja upravnu sankciju, ista zbog navedenog uvećanja od sto puta ima karakter kazne, čija svrha je odvratanje od ponavljanja djela, pa je stoga ista izjednačena s kaznom sankcijom.

S obzirom da je rješenje kojim je okrivljenik obavezan na plaćanje trošarine postalo pravomoćno, to se u konkretnom slučaju radi o presuđenoj stvari u smislu odredbe članka 196. stavka 1. točke 3. Prekršajnog zakona, uslijed čega je isključena mogućnost daljnjeg progona okrivljenika za isto djelo u prekršajnom postupku.“

ako se upravna sankcija odnosi samo na jedan od prekršaja ili samo jednog oštećenika te primjenjuje li se u postupku načelo *beneficium cohaesionis*³¹.

Pitanje primjene mjera opreza (iz članka 130. Prekršajnog zakona) i povrede načela *ne bis in idem* postalo je aktualno nakon što je vijeće prvostupanjskog suda odlučujući povodom prigovora u predmetu u kojem je prekršajni nalog donijelo tijelo državne uprave koje vodi prekršajni postupak (Ministarstvo financija, Porezna uprava), a u tijeku postupka pred tijelom državne uprave bila je određena mjera opreza zabrane poduzimanja određene poslovne aktivnosti, donijelo presudu kojom se optužba odbija jer da se zbog mjere opreza radi o presuđenoj stvari. Visoki prekršajni sud RH međutim, nije izrazio takvo pravno shvaćanje u odnosu na mjeru opreza, za koju se smatra da je načelni procesnopravni institut kojim se osigurava nužni minimum zaštite pravnog poretka prije pravomoćnog dovršetka prekršajnog postupka, te da bi se na takav način dovela u pitanje i opća svrha prekršajnopравниh sankcija. Vrhovni sud RH povodom zahtjeva za zaštitu zakonitosti naveo je da se mjere opreza ne mogu ni ekstenzivnim tumačenjem tretirati kao sankcije jer one imaju postupovni karakter i svrha im je onemogućiti počinitelja u činjenju novih prekršaja.³²

Elementi načela *ne bis in idem*

Istovjetnost činjeničnog stanja (*idem*). Taj element načela *ne bis in idem* zahtijeva utvrditi je li za primjenu načela odlučan identitet pravnih kvalifikacija ili je dovoljno da je riječ o istim činjenicama. ESLJP je u presudi *Zolothukin protiv Rusije*³³ dao tumačenje pojma „isto djelo“, odnosno elementa *idem*. ESLJP je zauzeo stajalište da se zabranjuje kazneni progon ili suđenje za drugo kazneno djelo ako ono proizlazi iz činjenica koje su iste ili u biti iste. Dakle, zaključak o tome jesu li djela ista treba ovisiti o procjeni temeljenoj na činjenicama, a ne na formalnoj procjeni koja se sastoji od uspoređivanja bitnih elemenata djela. ESLJP je stoga utvrdio da članak 4. Protokola 7 zabranjuje kažnjavanje za drugo kazneno djelo na temelju istih, ili u bitnom istih činjenica koje su služile kao osnova za prvo kazneno djelo, neovisno o njegovoj pravnoj kvalifikaciji. ESLJP opisuje istovjetnost činjeničnog stanja kao skup konkretnih činjeničnih okolnosti koje uključuju istog počinitelja i koje su neraskidivo povezane u vremenu i prostoru, na primjer ne postoji identitet djela kada se jedan postupak vodi protiv pojedinca zbog lažnih izjava u poreznoj prijavi, a drugi protiv iste

³¹ Ukoliko se upravno rješenje odnosi samo na jedan od prekršaja, a prekršajni postupak je pokrenut zbog svih uočenih nepravilnosti, načelo *ne bis in idem* se primjenjuje samo u odnosu na ono djelo koje je obuhvaćeno upravnim rješenjem.

Ukoliko se u upravnom rješenju navodi kako je određene nedostatke potrebno ukloniti samo na jednoga oštećenika, te je iz toga razloga primijenjena upravna mjera, a prekršajni postupak je pokrenut u odnosu na više oštećenika, načelo *ne bis in idem* primjenjuje se u cijelosti.

U odnosu na okrivljenika koji nije podnio žalbu primjenjuje se odredba članka 202. stavak 6. PZ-a

³² Izvod iz presude Vrhovnog suda RH broj Kzz 10/17-3 od 22. veljače 2017. godine: „Mjere opreza su odluke postupovnog karaktera čiji je smisao da se prije odluke o meritumu stvari promptno suzbije zatečeno postupovno stanje i onemogućiti počinitelja da nastavi s vršenjem protupravnih djela, ali ni u jednom dijelu takvim se mjerama ne odlučuje o meritumu prekršaja i stoga se njihova primjena ne može izjednačiti s sudskom odlukom kojom se odlučuje o prekršaju i kazni.“

³³ *Zolothukin protiv Rusije*, Zahtjev br. 14939/03, presuda Velikog vijeća od 10. veljače 2009.

osobe kao predstavnika trgovačkog društva u odnosu na poreznu prijavu trgovačkog društva (Pirtimäkki protiv Finske, § 49 – 52)³⁴.

Ponavljanje postupka (*bis*), ako je o nekom kaznenom djelu odlučeno, neovisno o vrsti odluke, za to se kazneno djelo ne može pokrenuti ni voditi kazneni, prekršajni ili drugi postupak, a ako je takav postupak ipak pokrenut, ne može se donijeti odluka o krivnji, nego se postupak mora obustaviti ili se mora donijeti nemeritorna odluka (presuda kojom se optužba odbija). Nakon započinjanja jednog postupka nije moguće o istoj stvari započeti drugi. Presuda ESLJP u predmetu *A i B protiv Norveške*.³⁵ osigurala je dopunu već postojećih načela iz presude *Zolotukhin protiv Rusije* te je dodatno obrazložila što znači dvostruko suđenje ili kažnjavanje u slučaju vođenja paralelnih postupaka (*bis*), te je sada referentna odluka ESLJP za tumačenje elementa -bis .

U tom predmetu podnositelji zahtjeva tvrdili su da im je, suprotno članku 4. Protokola br. 7. dva puta suđeno za isto djelo iz članka 12. stavka 1. točke 1. Zakona o razrezu poreza. A. i B. bili su optuženi i kažnjeni dva puta, u upravnom i kaznenom postupku, zato što su financijskim transakcijama ostvarili dohodak koji nisu prijavili norveškim poreznim vlastima. Nakon što su porezne vlasti provele reviziju, protiv podnositelja su podnijele kaznene prijave. A. i B. potom su optuženi za kazneno djelo utaje poreza. Međutim, pozivom na provedenu reviziju i dokaze prikupljene tijekom istrage, porezne vlasti su istovremeno ponovno obračunale porez, naložile podnositeljima plaćanje dugovanog poreza kao i plaćanje novčane kazne (tzv. porezne kazne) u iznosu od 30% od iznosa poreznog duga. Budući da su podnositelji platili i porezni dug i novčanu kaznu, te se nisu žalili na odluke poreznih vlasti, navedene odluke postale su pravomoćne. U trenutku njihove pravomoćnosti protiv A. i B. vodili su se kazneni postupci koji su završili na način da je svaki od podnositelja osuđen na kaznu zatvora od jedne godine. Kazneni sud je pri odmjeravanju kazne uzeo u obzir težinu sankcije odnosno porezne kazne. Iako su se podnositelji žalili da su za isto djelo dva puta suđeni i dva puta osuđeni, domaći sudovi odbili su njihove žalbe.

Sud je u presudi *Zolotukhin protiv Rusije* utvrdio kriterije temeljem kojih ocjenjuje je li djelo, za koje je osoba u drugom domaćem postupku suđena, osuđena ili kažnjena, doista isto (*idem*) kao i ono iz prvog postupka. Presuda *Zolotukhin* odnosila se na situaciju u kojoj su se protiv podnositelja vodila dva postupka za isto djelo, ali je u vrijeme pokretanja drugog postupka odluka iz prvog postupka već bila pravomoćna. Nakon te presude, Sud je odlučivao u više vrsta predmeta u kojima je ovisno o vremenskom slijedu i odnosu postupaka donosio različite odluke. Takva praksa Suda nije dala jednoznačni odgovor na pitanje kada će paralelno vođenje dvaju postupaka (upravnog/prekršajnog i kaznenog), odnosno nastavljanje drugog

³⁴Načelo ne bis in idem u praksi Europskog suda za ljudska prava- Ured zastupnika RH pred ESLJP, www.uredzastupnika.gov.hr

³⁵*A i B protiv Norveške* Zahtjevi br. 24130/11 i 29758/11 presuda Velikog vijeća od 15. studenog 2016.

postupka nakon što je odluka u prvom postala pravomoćna, predstavljati dupliciranje postupka (bis) i tako dovesti do povrede članka 4. Protokola br. 7. uz Konvenciju, a kada ne. Zbog toga je Sud u presudi *A. i B. protiv Norveške* odlučio odrediti kriterije kada dva postupka za isto djelo predstavljaju ili u stvarnosti dovode do dvostrukog suđenja i kažnjavanja i tako predstavljaju povredu načela ne bis in idem.

Sud je prvo naveo kako države članice Konvencije imaju pravo izabrati način na koji će organizirati svoj pravni sustav te je utvrdio kako je u državama člancima Europske Unije raširena praksa da se kazna za povredu odredaba o oporezivanju, zaštiti okoliša i javnoj sigurnosti, određuje u okviru dva postupka, i prekršajnog/upravnog i kaznenog postupka. Sud je zaključio da posljedica zabrane iz članka 4. Protokola br. 7. ne može biti sprječavanje države da organizira svoj pravni sustav na način da će u jednom, poreznom postupku, odrediti plaćanje novčane kazne zbog neplaćanja poreza, a u drugom, kaznenom postupku, osuditi pojedinca u slučajevima kada neplaćanje poreza uključuje još i prijevartnu namjeru. Naime, plaćanje novčane kazne uobičajena je sankcija za neplaćanje poreza, ali ne predstavlja sankciju za kazneno djelo utaje poreza, što je ponašanje koje također zahtijeva odgovarajući odgovor države. Članak 4. Protokola 7. ne može se tumačiti na način da apsolutno zabranjuje vođenje upravnog/prekršajnog i kaznenog postupka u pogledu istih činjenica. Također, posljedica zabrane iz članka 4. Protokola br. 7. ne može biti sprječavanje države da organizira svoj pravni sustav na način da će u jednom poreznom postupku odrediti plaćanje novčane kazne zbog neplaćanja poreza, a u drugom kaznenom postupku, osuditi pojedinca u slučajevima kada neplaćanje poreza uključuje još i prijevartnu namjeru. U praksi nije moguće da paralelno vođeni postupci budu istovremeno pravomoćno okončani. Ujedno, automatska zabrana nastavka vođenja drugog postupka u trenutku kada je odluka u prvom postala pravomoćna mogla bi omogućiti zainteresiranoj osobi da iskoristi načelo ne bis in idem kao sredstvo manipulacije, što bi moglo dovesti do nekažnjavanja ozbiljnih kaznenih djela i do pravne nesigurnosti. Sud je primijetio da bi najsigurniji način poštivanje zabrane iz članka 4. Protokola br. 7. svakako bio propis da će se različiti pravni postupci u nekom prikladnom stadiju spojiti u jedan u okviru kojeg će se osigurati jedinstveni odgovor na pojedine aspekte društveno neprihvatljivog ponašanja. Međutim, s obzirom da su države članice slobodne izabrati način na koji će odgovoriti na različite aspekte društveno neprihvatljivog ponašanja, Sud je zaključio da se članak 4. Protokola br. 7. uz Konvenciju ne može tumačiti na način državama u potpunosti zabranjuje da protiv pojedinca paralelno vode dva različita postupka za isto postupanje. U tom slučaju država mora organizirati svoj sustav na način da paralelno vođenje tih postupaka ne dovede do dvostrukog suđenja ili kažnjavanja (bis). To znači da svaki od tih postupaka mora predstavljati predvidivi i razmjerni odgovor države na pojedini aspekt društveno neprihvatljivog ponašanja, a oba postupka zajedno činiti jednu povezanu (integriranu) cjelinu, tako da osoba protiv koje se postupci vode nije izložena nepravdi. Da bi dva različita postupka predstavljala jednu cjelinu oni moraju biti "dovoljno usko povezani u naravi i vremenu", što znači da različite svrhe koje se tim postupcima nastoje postići i načini

na koji se te svrhe ostvaruju moraju u osnovi biti komplementarni i vremenski povezani, pri čemu posljedice takvog integriranog pristupa moraju biti razmjerne i predvidive osobama koje su njima pogođene. Povezanost u naravi će postojati ako su ispunjeni slijedeći uvjeti: a) svakim od postupaka ostvaruje se različita svrha, ali su te svrhe komplementarne na način da se međusobno nadopunjavaju, te se vođenjem različitih postupaka utječe na različite aspekte istog društveno neprihvatljivog ponašanja; b) bis je predvidljiva posljedica idem: vođenje dvaju različitih postupaka (bis) je temeljem zakona i prakse predvidljiva posljedica istog nedozvoljenog ponašanja (idem); c) izbjegnuto je dupliciranje dokaznog postupka: postupci su provedeni na način da se u najvećoj mogućoj mjeri izbjegne dupliciranje izvođenja i ocjene dokaza; d) ukupnost sankcija je razmjerna. Sankcija iz postupka koji je prvi dovršen pravomoćnom odlukom mora biti uzeta u obzir u drugom postupku jer se time sprječava nametanje prekomjernog tereta pojedincu. Dodatno, u kontekstu sankcija koje su izrečene pojedincu, a povezano s ostalim uvjetima, potrebno je razmotriti još dva čimbenika koja se odnose na upravni/prekršajni postupak: a) Je li postupak u kojem je sankcija izrečena "kazneni" u konvencijskom smislu – ukoliko nije, manja je vjerojatnost da će biti povrijeđeno načelo ne bis in idem i b) stupanj stigmatizacije koji taj upravni/prekršajni postupak ima na počinitelja; ukoliko stupanj stigmatizacije nije značajan, veća je vjerojatnost da kombinacijom postupaka podnositelju nije nametnut prekomjeran teret. Povezanost dvaju postupaka u naravi ne isključuje zahtjev povezanosti u vremenu. To naravno ne znači da bi se postupci od početka do kraja trebali voditi paralelno jer se država mora voditi načelom učinkovitog suđenja. Međutim, između dva postupaka ne smije biti odugovlačenja kako pojedinac ne bi bio izložen neizvjesnosti hoće li drugi postupak biti pokrenut ili neće. Primjenjujući gore navedene kriterije na slučaj podnositelja A. i B., Sud je zaključio da su dva postupka bila dovoljno blisko povezana i u naravi i u vremenu te su tako predstavljala cjeloviti odgovor države na isto protupravno ponašanje. Sud je utvrdio da su podnositelji morali znati da je ne samo moguće, nego vrlo vjerojatno da ih plaćanje novčane kazne u poreznom postupku zbog poreznog duga neće osloboditi kaznene odgovornosti za utaju poreza. Stoga je zaključio da su podnositelji mogli predvidjeti da će njihovo ponašanje (neplaćanja poreza) dovesti do vođenja dvaju postupaka i posljedično izricanja dvaju različitih sankcija. Postupci su dijelom vođeni paralelno, ali dokazni postupak nije vođen dva puta nego su se činjenice utvrđene u jednom postupku koristile i u drugom. Nadalje, ukupnost sankcija bila je razmjerna djelu obzirom da je kazneni sud uzeo u obzir sankciju iz poreznog postupka. Slijedom navedenog, nije došlo do povrede načela ne bis in idem³⁶

Člankom 10. Prekršajnog zakona propisano je da ako je protiv počinitelja prekršaja započeo kazneni postupak zbog kaznenog djela kojim je obuhvaćen i prekršaj, ne može se za taj prekršaj pokrenuti prekršajni postupak, a ako je postupak pokrenut ne može se dalje voditi. Prekršajni zakon sadrži citiranu načelnu odredbu kako bi se izbjeglo da se protiv počinitelja vodi više postupaka za istu protupravnu

³⁶ Vidi opširnije Štefica Stažnik –"Europski sud za ljudska prava i načelo ne bis in idem- korak dalje u tumačenju", Informator br.6487 strana 2. i 3.

radnju, odnosno kako okrivljenik ne bi izdržao ponovno sankciju za isti protupravni učin ili propust. Sudac prekršajnog suda u praksi do saznanja da se vodi paralelno kazneni postupak, odnosno da je isti već pravomoćno dovršen, dolazi informacijom od strane samog okrivljenika. To ujedno znači da okrivljenik može manipulirati navedenom činjenicom na način koji mu najviše odgovara – u pravilu za okrivljenika je povoljnije da se dovrši prekršajni postupak, što predstavlja smetnju za daljnje vođenje kaznenog postupka. U odnosu na ovaj dio problem je kako utvrditi je li započeo kazneni postupak. Zakon o kaznenom postupku³⁷ u članku 17. stavak 1. propisuje kada započinje kazneni postupak. Kazneni postupak započinje: 1. pravomoćnošću rješenja o provođenju istrage, 2. potvrđivanjem optužnice ako istraga nije provedena, 3. određivanjem rasprave na temelju privatne tužbe i 4. donošenjem presude o izdavanju kaznenog naloga. Dakle, prvostupanjski sud će odbiti optužbu temeljem članka 181. stavka 1. točke 5. Prekršajnog zakona, ukoliko je protiv istog okrivljenika za isti činjenični opis djela započet kazneni postupak. Istu odluku prvostupanjski sud će donijeti u fazi ispitivanja optužnog prijedloga ukoliko je iz obavijesti ovlaštenog tužitelja iz članka 160. stavka 2. točke 10. Prekršajnog zakona vidljivo da je protiv počinitelja podnesena kaznena prijava u vezi s istim događajem, pa provjerom pred nadležnim sudom ili državnim odvjetništvom utvrdi da je kazneni postupak protiv okrivljenika započeo. Vezano uz načelo ne bis in idem potrebno je istaknuti da velik broj prekršaja, a naročito financijskih prekršaja istovremeno ima i obilježja kaznenog djela, (npr. neplaćanje poreza, nezakonit promet duhanskim proizvodima uključujući i prijenos duhanskih proizvoda preko granične crte RH, nepodnošenje prijave za robu prilikom njezinog unosa u RH, prijenos novčanih sredstava preko granice s ciljem pranja novca, simulirani pravni poslovi izvršeni s ciljem izvlačenja novca iz Republike Hrvatske), pa je od velikog značaja za zakonitost postupanja upravo obavijest nadležnog tužitelja iz članka 160. stavka 2. točke 10. Prekršajnog zakona. Problem je veći u situaciji kada započeti kazneni postupak bude obustavljen zbog odustanka tužitelja, što implicira opravdano pitanje je li to razlog zbog kojeg se ne bi mogao voditi prekršajni postupak. Visoki prekršajni sud RH je u tom pogledu zauzeo stav da nema prepreke za vođenje prekršajnog postupka. U praksi će se suci prekršajnih sudova i dalje susretati sa sličnim dvojbama, ali pri odlučivanju uvijek treba razumno razlučiti – je li okrivljenik osuđen, odnosno meritorno oslobođen ili je odbijena optužba za inkriminirano djelo zbog procesnih – formalnih razloga. Obustava kaznenog postupka zbog odustanka državnog odvjetnika znači da u postupku nije donesena konačna odluka koja ima značenje osude ili oslobođenja od odgovornosti. Sukladno tome, članak 4, Protokola br. 7. nije primjenjiv u opisanj situaciji (Marguš protiv Hrvatske, presuda Velikog vijeća, § 120)³⁸.

³⁷ Zakon o kaznenom postupku („Narodne novine“, broj: 152/2008, 76/2009, 80/2011, 91/2012, 143/2012, 56/2013, 145/2013, 152/2014, 70/2017)

³⁸ Načelo ne bis in idem u praksi Europskog suda za ljudska prava- Ured zastupnika RH pred ESLJP, www.uredzastupnika.gov.hr

V. Analiza financijskih prekršaja kroz žalbeni postupak

Financijski prekršaji o kojima povodom žalbe na odluku o prekršaju prvostupanjskih tijela koja vode prekršajni postupak odlučuje Vijeće za financijske prekršaje Visokog prekršajnog suda RH obuhvaćeni su širokim spektrom različitih propisa i to:

1. Zakonom o kreditnim institucijama³⁹
2. Zakonom o tržištu kapitala⁴⁰
3. Zakonom o investicijskim fondovima⁴¹
4. Zakonom o alternativnim investicijskim fondovima⁴²
5. Zakonom o otvorenim investicijskim fondovima s javnom ponudom⁴³
6. Zakonom o sprječavanju pranja novca i financiranja terorizma⁴⁴
7. Zakonom o deviznom poslovanju⁴⁵
8. Zakonom o potrošačkom kreditiranju⁴⁶
9. Zakonom o provedbi ovrhe na novčanim sredstvima⁴⁷
10. Zakonom o Hrvatskoj narodnoj banci⁴⁸
11. Zakonom o elektroničkom novcu⁴⁹
12. Zakonom o porezu na dodanu vrijednost⁵⁰
13. Zakonom o porezu na dohodak⁵¹
14. Zakonom o porezu na dobit⁵²
15. Općim poreznim zakonom⁵³
16. Zakonom o doprinosima⁵⁴

³⁹Zakon o kreditnim institucijama („Narodne novine“ broj: 117/08, 74/09, 153/09, 108/12 i 54/13) i novi zakon („Narodne novine“ broj: 159/13, 19/15, 102/15 i 15/18)

⁴⁰Zakon o tržištu kapitala („Narodne novine“ broj: 88/08, 146/08, 74/09, 54/13, 159/13, 18/15, 110/15, 123/16 i 131/17) i novi zakon („Narodne novine“ broj: 65/18)

⁴¹Zakon o investicijskim fondovima („Narodne novine“ broj: 150/05)

⁴²Zakon o alternativnim investicijskim fondovima („Narodne novine“ broj: 16/13 i 143/14) i novi zakon („Narodne novine“ broj: 21/2018)

⁴³Zakon o otvorenim investicijskim fondovima s javnom ponudom („Narodne novine“ broj: 44/16)

⁴⁴Zakon o sprječavanju pranja novca i financiranja terorizma („Narodne novine“ broj: 87/08 i 25/12) i novi zakon („Narodne novine“ broj: 108/17)

⁴⁵Zakon o deviznom poslovanju („Narodne novine“ broj: 96/03, 140/05, 132/06, 150/08, 153/09, 145/10 i 76/13)

⁴⁶Zakon o potrošačkom kreditiranju („Narodne novine“ broj: 75/09, 112/12, 143/13, 147/13, 9/15, 102/15 i 52/16),

⁴⁷Zakon o provedbi ovrhe na novčanim sredstvima („Narodne novine“ broj: 91/10 i 112/12) i novi zakon („Narodne novine“ broj: 68/18)

⁴⁸Zakon o Hrvatskoj narodnoj banci („Narodne novine“ broj: 75/08 i 54/13),

⁴⁹Zakon o elektroničkom novcu („Narodne novine“ broj: 139/10) i novi zakon („Narodne novine“ broj: 64/18)

⁵⁰Zakon o porezu na dodanu vrijednost („Narodne novine“ broj: 47/95, 164/98, 105/99, 54/00, 73/00, 127/00, 48/04, 82/04, 90/05, 76/07, 87/09, 94/09, 22/12 i 136/12, 73/13, 148/13, 143/14 i 115/16)

⁵¹Zakon o porezu na dohodak („Narodne novine“ broj: 177/04, 73/08, 80/10, 114/11, 22/12, 144/12, 125/13, 148/13, 143/14 i 136/15) i novi zakon („Narodne novine“ broj: 115/16)

⁵²Zakon o porezu na dobit („Narodne novine“ broj: 177/04, 90/05, 57/06, 146/08, 80/10 i 22/12, 148/13, 143/14, 50/16 i 115/16)

⁵³Opći porezni zakon („Narodne novine“ broj: 147/08, 18/11, 78/12, 136/12, 73/13, 26/15 i 44/16) i novi zakon („Narodne novine“ broj: 115/16)

17. Zakonom o trošarinama⁵⁵
18. Zakonom o financiranju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave⁵⁶
19. Zakonom o igrama na sreću⁵⁷
20. Zakonom o proračunu⁵⁸
21. Zakonom o fiskalizaciji u prometu gotovinom⁵⁹
22. Zakonom o posebnom porezu na motorna vozila⁶⁰
23. Zakonom o Financijskom inspektoratu Republike Hrvatske⁶¹
24. Zakonom o carinskoj službi⁶²
25. Zakonom o posebnom porezu na kavu i bezalkoholna pića⁶³
26. Zakonom o lokalnim porezima⁶⁴
27. Zakonom o porezu na promet nekretnina⁶⁵
28. Zakonom o provedbi carinskog zakonodavstva Europske unije⁶⁶
29. Zakonom o računovodstvu⁶⁷
30. Zakonom o čeku⁶⁸
31. Zakonom o leasingu⁶⁹
32. Zakonom o preuzimanju dioničkih društava⁷⁰
33. Zakonom o kreditnim unijama⁷¹
34. Carinskim zakonom⁷²
35. Zakonom o Poreznoj upravi⁷³
36. Zakonom o platnom prometu⁷⁴
37. Zakonom o posebnom porezu na plaće, mirovine i druge primitke⁷⁵

⁵⁴Zakon o doprinosima („Narodne novine“ broj: 84/08, 152/08, 94/09, 18/11, 22/12, 144/12, 148/13, 41/14, 143/14 i 115/16)

⁵⁵Zakon o trošarinama („Narodne novine“ broj: 83/09, 111/12, 22/13, 32/13, 81/13, 100/15, 120/15 i 115/16)

⁵⁶Zakon o financiranju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave („Narodne novine“ broj: 117/93, 33/00, 73/00, 59/01, 107/01, 117/01, 150/02, 147/03, 132/06, 73/08, 25/12, 147/14, 100/15 i 115/16) i novi zakon („Narodne novine“ broj: 127/17)

⁵⁷Zakon o igrama na sreću („Narodne novine“ broj: 87/09, 35/13, 158/13, 41/14 i 143/14)

⁵⁸Zakon o proračunu („Narodne novine“ broj: 87/08, 136/12 i 15/15)

⁵⁹Zakon o fiskalizaciji u prometu gotovinom („Narodne novine“ broj: 133/12 i 115/16)

⁶⁰Zakon o posebnom porezu na motorna vozila („Narodne novine“ broj: 15/13, 108/13, 115/16 i 127/17)

⁶¹Zakon o Financijskom inspektoratu Republike Hrvatske („Narodne novine broj: 85/08, 55/11 i 25/12)

⁶²Zakon o carinskoj službi („Narodne novine“ broj: 68/13, 30/14 i 115/16)

⁶³Zakon o posebnom porezu na kavu i bezalkoholna pića („Narodne novine“ broj: 72/13)

⁶⁴Zakon o lokalnim porezima („Narodne novine“ broj: 115/16 i 101/17)

⁶⁵Zakon o porezu na promet nekretnina („Narodne novine“ broj: 69/97, 153/02, 22/11 i 143/14)

⁶⁶Zakon o provedbi carinskog zakonodavstva Europske unije („Narodne novine“ broj: 40/16)

⁶⁷Zakon o računovodstvu („Narodne novine“ broj: 78/15, 134/15 i 120/16)

⁶⁸Zakon o čeku („Narodne novine“ broj: 74/94)

⁶⁹Zakon o leasingu („Narodne novine“ broj: 141/13)

⁷⁰Zakon o preuzimanju dioničkih društava („Narodne novine“ broj: 109/07, 36/09, 108/12, 90/13, 99/13 i 148/13)

⁷¹Zakon o kreditnim unijama („Narodne novine“ broj: 141/06, 25/09 i 90/11)

⁷²Carinski zakon ("Narodne novine" broj: 78/99, 94/99, 117/99, 73/00, 92/01, 47/03, 140/05, 138/06, 60/08, 45/09 i 56/10)

⁷³Zakon o Poreznoj upravi („Narodne novine“ broj: 148/13 i 141/14) i novi zakon („Narodne novine“ broj: 115/16)

⁷⁴Zakon o platnom prometu („Narodne novine“ 133/09 i 136/12) i novi zakon („Narodne novine“ broj: 66/18)

38. Zakonom o posebnom porezu na primitke od samostalne djelatnosti i ostale primitke⁷⁶
39. Zakonom o provedbi carinskih propisa Europske unije⁷⁷

Za pravilno suđenje u financijskih prekršajima potrebno je konstantno praćenje i niza drugih zakona i podzakonskih propisa, Uredbi Europske unije i međunarodnih konvencija. Kako se ujedno radi o najtežim prekršajima za koje su propisane visoke novčane kazne po navedenim materijalnim propisima i po odredbama članka 33. stavka 7.-10. Prekršajnog zakona, koje se kao takve i izriču počiniteljima tih prekršaja, to je evidentno da upravo u tom segmentu prekršajnog sudovanja najčešće dolazi do preispitivanja odluka kako prekršajnih sudova i prvostupanjskih tijela državne uprave koja vode prekršajni postupak, a posljedično tome i odluka Visokog prekršajnog suda RH, pred Vrhovnim sudom RH povodom zahtjeva za zaštitu zakonitosti, pred Ustavnim sudom RH, te u konačnici pred Europskim sudom za ljudska prava.

Kako je kroz žalbeni postupak pred Visokim prekršajnim sudom RH uočeno da još uvijek ima velik broj prvostupanjskih odluka koje moraju biti ukinute, najčešće zbog ostvarenih bitnih povreda odredbi prekršajnog postupka, te zbog nepotpuno ili pogrešno utvrđenog činjeničnog stanja, no često i zbog povreda u odluci o prekršajnim sankcijama, oduzimanju predmeta prekršaja i oduzimanju imovinske koristi, to je nužno poraditi na kvaliteti provođenja prekršajnog postupka i na kvaliteti samih odluka.

Prekršajni zakon propisuje materijalnopravne i postupovne odredbe koje tijekom vođenja prekršajnog postupka primjenjuju kako prvostupanjski sudovi i prvostupanjska tijela državne uprave koja vode prekršajni postupak, prilikom vođenja prekršajnog postupka i donošenja odluka, tako i Visoki prekršajni sud Republike Hrvatske prilikom odlučivanja o žalbama na odluke prvostupanjskih sudova i prvostupanjskih tijela državne uprave koja vode prekršajni postupak. Kroz žalbeni postupak pred Visokim prekršajnim sudom Republike Hrvatske uočene su najčešće pogreške koje čine sudovi i tijela državne uprave koja vode prekršajni postupak, a što je poslužilo kao osnova za kreiranje sudske prakse vezane uz područje financijskih prekršaja. Međutim, kako su stajališta ESLJP utjecala i na praksu Visokog prekršajnog suda RH, uslijed čega je Visoki prekršajni sud RH modificirao svoju dosadašnju praksu u nekim pitanjima, to će se ovdje prezentirati relevantna praksa Visokog prekršajnog suda RH koja se odnosi na financijske prekršaje i to kako kroz odredbe Prekršajnog zakona, tako i kroz mjerodavnu praksu ESLJP.

⁷⁵Zakon o posebnom porezu na plaće, mirovine i druge primitke („Narodne novine“ broj: 94/09)

⁷⁶Zakon o posebnom porezu na primitke od samostalne djelatnosti i ostale primitke („Narodne novine“ broj: 119/09)

⁷⁷Zakon o provedbi carinskih propisa Europske unije („Narodne novine“ broj: 54/13)

Odluka o prekršaju, dakle i presuda i rješenje o prekršaju, može se, u smislu odredbe članka 194. stavka 1. Prekršajnog zakona, pobijati zbog bitne povrede odredbi prekršajnog postupka, povrede materijalnog prekršajnog prava, pogrešno ili nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, odluke o prekršajnopравnim sankcijama, oduzimanju imovinske koristi, oduzimanju predmeta, troškovima prekršajnog postupka i imovinskopravnom zahtjevu. Stavkom 2. navedenog članka Prekršajnog zakona propisano je da se protiv odluke o prekršaju donesene temeljem članka 171a. Prekršajnog zakona, dakle na temelju okolnosnog priznanja okrivljenika, žalba može podnijeti samo zbog odluke o prekršajnoj sankciji i drugim mjerama.

VI. Bitne povrede odredaba prekršajnog postupka

1. Ukoliko je sud bio nepropisno sastavljen ili je u izricanju presude sudjelovao sudac koji nije sudjelovao u vođenju postupka odnosno na glavnoj raspravi (čl. 195. t. 1. Prekršajnog zakona)

1.1. Vijeće koje vodi prekršajni postupak u tijelu državne uprave može ovlastiti člana vijeća za vođenje postupka i donošenje odluka tijekom postupka, osim donošenja odluke o prekršaju

Prvostupanjskom spisu predmeta ne prileži valjano ovlaštenje jednom od članova vijeća da vodi postupak, uslijed čega su na glavnoj raspravi i prilikom provođenja svih radnji u postupku nužno trebali biti prisutni svi članovi Vijeća za prekršaje koji su sudjelovali u donošenju rješenja o prekršaju. Iz spisa predmeta vidljivo je da je neke radnje u postupku poduzimao D.F. kao član vijeća, a glavnu raspravu da je vodila K.K. kao članica vijeća.

SUDSKA PRAKSA

Visoki prekršajni sud RH svojim rješenjem broj: **Fpž-905/06 od 25. kolovoza 2010.** prihvaća žalbu okrivljenice, te nalazi da je počinjena bitna povreda odredbi prekršajnog postupka jer je pojedine radnje tijekom prvostupanjskog postupka vodio jedan član vijeća, dok je druge radnje u postupku poduzimao drugi član vijeća, temeljem čega ukida prvostupanjsko rješenje i predmet vraća na ponovni postupak.⁷⁸

⁷⁸ Članak 195. Prekršajnog zakona („Narodne novine“ broj: 107/07, 39/13, 157/13, 110/15 i 70/17)
1) Bitna povreda odredaba prekršajnog postupka postoji:

1.2. Tijekom cijelog trajanja prvostupanjskog postupka nužno je postojanje valjanog ovlaštenja za vođenje prekršajnog postupka dano članu vijeća

Iz prvostupanjskog spisa predmeta vidljivo je da je glavna rasprava u ovom predmetu održana 25.2.2013., te da je na istoj provedeno ispitivanje okrivljenika i dokazni postupak. Ovu glavnu raspravu prema sadržaju spisa provela je S.K. po ovlaštenju za vođenje prekršajnog postupka od 26.5.2011. potpisanog od članova vijeća S.K., kao predsjednice vijeća, L.J.V. i S.L. kao članova vijeća. Nadalje iz sadržaja spisa proizlazi da je glavnu raspravu održanu 8.7.2013. i 23.9.2013. provela S.K. po ovlaštenju za vođenje postupka od 31.7.2013. potpisanog od članova vijeća S.K. kao predsjednice vijeća, te L.J.V. i Z.D. kao članova vijeća. Međutim, rješenje o prekršaju doneseno je od strane vijeća sastavljenog od S.K. kao predsjednice vijeća, L.J.V. i Z.D. kao članova vijeća, a da S.K. nije bila od člana vijeća Z.D. ovlaštena za vođenje prekršajnog postupka u trenutku održavanja glavne rasprave dana 25.2.2013., a niti je Z.D. kao član vijeća bila nazočna na toj glavnoj raspravi na kojoj su ispitivani okrivljenici i provođen dokazni postupak.

SUDSKA PRAKSA

-
1. ako je sud bio nepropisno sastavljen ili ako je u izricanju presude sudjelovao sudac koji nije sudjelovao u vođenju postupka odnosno na glavnoj raspravi, osim ako je raspravu ili postupak sukladno zakonu vodio sudački savjetnik, ili koji je pravomoćnom odlukom izuzet od suđenja,
 2. ako je na glavnoj raspravi odnosno u vođenju postupka sudjelovao sudac koji se morao izuzeti (članak 104. stavak 1.),
 3. ako je održana glavna rasprava ili postupak proveden bez sudjelovanja stranaka i sudionika u postupku protivno odredbama ovoga Zakona,
 4. ako je okrivljeniku, branitelju, oštećeniku tužitelju protivno njegovu zahtjevu uskraćeno da se na glavnoj raspravi služi svojim jezikom i da na svojem jeziku prati tijek rasprave,
 5. ako je protivno Zakonu donesena odluka o isključenju javnosti s glavne rasprave,
 6. ako je sud povrijedio propise prekršajnog postupka o pitanju postoji li optužni prijedlog ovlaštenog tužitelja ili je optužni prijedlog prekoračen,
 7. ako je odluku donio sud koji zbog stvarne nenadležnosti nije mogao suditi u toj stvari ili ako je sud nepravilno presudom obustavio prekršajni postupak zbog stvarne nenadležnosti,
 8. ako sud svojom presudom nije potpuno riješio predmet optužbe,
 9. ako je presudom povrijeđena odredba članka 202. stavka 4. ovoga Zakona,
 10. ako se presuda temelji na dokazu iz članka 90. ovog Zakona,
 11. ako je izreka presude nerazumljiva, proturječna sama sebi ili razlozima presude, ili ako presuda nema uopće razloga ili u njoj nisu navedeni razlozi o odlučnim činjenicama ili su ti razlozi potpuno nejasni ili u znatnoj mjeri proturječni, ili ako o odlučnim činjenicama postoji znatna proturječnost između onoga što se navodi u razlozima presude o sadržaju tih isprava ili zapisnika o iskazima danim u postupku i samih tih isprava ili zapisnika.
- 2) Bitna povreda odredaba prekršajnog postupka postoji i ako sud pri pripremanju glavne rasprave ili postupka ili u tijeku glavne rasprave odnosno tijekom postupka ili pri donošenju presude nije primijenio ili je nepravilno primijenio koju odredbu ovog Zakona ili je povrijedio na glavnoj raspravi odnosno u postupku pravo obrane, a to je utjecalo ili moglo utjecati na presudu.

Visoki prekršajni sud RH u svojem rješenju broj: **Fpž-940/13 od 17. veljače 2016.** naveo je da su u pravu žalitelji kad ističu da je u konkretnom predmetu ostvarena apsolutno bitna povreda odredbi prekršajnog postupka iz članka 195. točke 1. Prekršajnog zakona, jer prvostupanjsko tijelo državne uprave koje vodi prekršajni postupak nije bilo propisno sastavljeno, odnosno u donošenju rješenja o prekršaju sudjelovao je član vijeća koji nije na propisani način sudjelovao u vođenju prekršajnog postupka, kako je to propisano odredbom članka 189. stavka 2. Prekršajnog zakona. Ovaj sud je zbog bitne povrede odredbi prekršajnog postupka, prihvaćanjem žalbe okrivljenika, prvostupanjsko rješenje ukinuo i predmet vratio na ponovni postupak i odlučivanje.

2. Ukoliko je održana glavna rasprava ili je postupak proveden bez sudjelovanja stranaka i sudionika u postupku protivno odredbama Prekršajnog zakona (čl. 195. t. 3. Prekršajnog zakona)

2.1. Preduvjet za održavanje glavne rasprave su uredno pozvane stranke i drugi uredno pozvani sudionici u postupku

Prvostupanjskom spisu ne prileži poziv za glavnu raspravu zakazanu za dan 4.10. 2016., koji bi na zakonom propisani način bio uručen okrivljenoj pravnoj osobi G. d.o.o., jer dostavnica koja bi trebala biti dokaz da je predmetni poziv za glavnu raspravu uručen punomoćniku okrivljene pravne osobe, sadrži samo datum 8.8.2016., a bez štambilja okrivljene pravne osobe i bez ikakve dodatne napomene dostavljača, tako da se iz takve dostavnice ne može zaključiti da se radi o urednoj dostavi poziva okrivljenoj pravnoj osobi za tu glavnu raspravu.

SUDSKA PRAKSA

Visoki prekršajni sud RH u svojem rješenju broj: **Fpž-1247/16 od 1. veljače 2017.**, prihvaćanjem žalbe okrivljenika, ukida prvostupanjsku odluku i predmet vraća na ponovni postupak i odlučivanje, konstatiravši da je na opisani način počinjena bitna povreda odredbi prekršajnog postupka iz članka 195. točke 3. Prekršajnog zakona, jer za održavanje glavne rasprave tog dana nisu bili ispunjeni zakonski uvjeti. To stoga što okrivljena pravna osoba nije uredno primila poziv za glavnu raspravu, a uslijed toga na toj glavnoj raspravi nisu se niti mogli provoditi dokazi, vršenjem uvida u dokumentaciju koja prileži spisu, a na čemu se temelji prvostupanjska odluka.

2.2. Dostava poziva putem oglasne ploče dopuštena je samo u situaciji ako se poziv ne može uručiti stranci ili sudioniku u postupku jer nije prijavila sudu promjenu adrese ili postoje okolnosti koje ukazuju da očitó izbjegava primitak poziva

Iz prvostupanjskog spisa vidljivo je da je prvostupanjski sud pozive za glavnu raspravu koja je zakazana za dan 13. rujna 2016. stavio na oglasnu ploču suda za I okrivljenu pravnu osobu S. d.d., II okrivljenika M.F. kao odgovornu osobu i III okrivljenika F.M.S., kao odgovornu osobu, a da prethodno iste pozive nije pokušao uručiti okrivljenicima. Iz sadržaja spisa tako proizlazi da je dana 7. srpnja 2016. kada je poziv za okrivljenike i napisan, istog dana i stavljen na oglasnu ploču suda, a nakon toga je sud pokušao izvršiti dostavu poziva okrivljenicima na sjedište I okrivljene pravne osobe i adrese prebivališta za II i III okrivljenika. Dostava poziva putem pošte za I okrivljenu pravnu osobu i II okrivljenu odgovornu osobu bila je uredna, dok III okrivljenik nije primio poziv za glavnu raspravu upućen poštom. Na zapisniku o glavnoj raspravi sud konstatira da je za III okrivljenika dana 7. srpnja 2016. stavljen poziv na oglasnu ploču, mada se tek 15. srpnja 2016. vratila kao neuručena pošiljka za III okrivljenika, pa je stoga prvostupanjski sud tek nakon 15. srpnja 2016. mogao staviti poziv za III okrivljenika na oglasnu ploču suda.

SUDSKA PRAKSA

Visoki prekršajni sud RH u svojem rješenju broj: **Fpž-1074/16 od 13. prosinca 2017.** prihvaća žalbu okrivljenika, te ukida prvostupanjsku presudu i predmet vraća na ponovni postupak i odlučivanje iz razloga što na glavnu raspravu zakazanu za dan 13. rujna 2016. nije bio uredno pozvan III okrivljenik F.M.S., kao odgovorna osoba, pa stoga nisu bili ispunjeni preduvjeti za održavanje glavne rasprave navedenog dana. To stoga što je prvostupanjski sud pogrešno primijenio članak 145. stavak 5. Prekršajnog zakona, prejudiciravši da će okrivljenici kršiti svoja procesna prava, iako prema stanju spisa nije mogao ni iz čega zaključiti da okrivljenici nisu sudu prijavili promjenu adrese zbog čega im se ne bi mogao uručiti poziv za glavnu raspravu, niti je mogao zaključiti da postoje okolnosti koje ukazuju da svi okrivljenici očitó izbjegavaju primitak poziva.

3. Ako je protivno zakonu donesena odluka o isključenju javnosti s glavne rasprave (čl. 195. t. 5. Prekršajnog zakona)

3.1. Glavna rasprava je, u pravilu, javna

Prvostupanjskim rješenjem suda odbijen je prijedlog I okrivljene pravne osobe da se isključi javnost s glavne rasprave u predmetu koji se vodi protiv I okrivljene pravne osobe, te II i III okrivljenika, kao odgovornih osoba zbog prekršaja iz članka 361. stavka 1. točke 13. i stavka 2., te članka 360. stavka 1. točke 21. i 56. i stavka 2. Zakona o kreditnim institucijama. Žalitelj je u žalbi istaknuo da je prvostupanjski sud propustio utvrditi da predmet raspravljanja u konkretnom spisu zadire u sferu bankovne tajne, definirane člankom 156. Zakona o kreditnim institucijama, pa smatra da bi iznošenjem obrane bez isključenja javnosti u ovoj pravnoj stvari bili ugroženi interesi zaštite tajne kojoj bi štetila javnost rasprave i to stoga što je tužitelj u svojem optužnom prijedlogu jasno naznačio predmet optužbe i konkretne radnje (klijente prvookrivljenika, historijat poslovnih odnosa prvookrivljenika i njegovih klijenata, iznose tražbina prvookrivljenika, postupke koji su se vodili i koji se i dalje vode radi njihovih naplata i slične podatke). Stoga smatraju da sud u konkretnom predmetu nije niti u poziciji na temelju diskrecijske ocjene odlučivati o zahtjevu za isključenje javnosti, već da je njegova obveza isključiti javnost.

SUDSKA PRAKSA

Visoki prekršajni sud RH u svojem rješenju broj: **Fpž-391/17 od 24. svibnja 2017.** naveo je da je prvostupanjski sud pravilno zaključio da nema zakonskih uvjeta za isključenje javnosti s glavne rasprave u konkretnom prekršajnom predmetu. Naime, odredbom članka 165. stavka 2. Prekršajnog zakona propisano je da je glavna rasprava javna, osim ako Prekršajnim zakonom nije drugačije određeno. Prekršajni zakon, dakle, sadrži odredbe o isključenju javnosti s glavne rasprave, pa tako primjerice odredbom članka 223. stavka 11. propisuje da je u postupku protiv maloljetnika uvijek isključena javnost, a pritom svojim odredbama ne propisuje mogućnost da bi se javnost s glavne rasprave mogla isključiti temeljem odredbi nekog od posebnih propisa, pa tako niti temeljem odredbi Zakona o kreditnim institucijama, na koje se poziva žalitelj. Kako je dakle, Prekršajni zakon svojim odredbama uredio pitanje isključenja javnosti s glavne rasprave, primjereno svrsi prekršajnog postupka, to vezano uz pitanje isključenja javnosti s glavne rasprave, nema primjene odredbe članka 82. stavka 3. Prekršajnog zakona kojom je propisano da ako Prekršajni zakon ne sadrži odredbe o pojedinim pitanjima postupka, da će se na odgovarajući način, kada to bude primjereno svrsi prekršajnog postupka, primijeniti odredbe Zakona o kaznenom postupku. Upravo iz navedenog razloga na konkretan predmet ne može se primijeniti niti odredba članka 388. stavka 2. točke 2. Zakona o kaznenom postupku, kako to pogrešno smatra žalitelj.

4. Ako je optužni prijedlog prekoračen (čl. 195. t. 6. Prekršajnog zakona)

4.1. Odluka o prekršaju može se odnositi samo na djelo iz podnesenog ili na raspravi izmijenjenog ili proširenog optužnog prijedloga

Iz sadržaja prvostupanjskog spisa vidljivo je da je prekršajni postupak protiv okrivljenika pokrenut temeljem optužnog prijedloga Službe za međuinstitucionalnu suradnju, Financijskog inspektorata, Ministarstva financija Republike Hrvatske, od 16. rujna 2013. godine, klasa: 440-10/13-009/3, Ur.broj: 513-08-01-10/009-13-11 G0676 koji je zaprimljen kod prvostupanjskog tijela državne uprave koje vodi prekršajni postupak dana 16. rujna 2013., a kojim se točkom a) okrivljenicima stavlja na teret da su protivno članku 28. točke 5. Zakona o deviznom poslovanju, temeljem Ugovora o zajmu broj E01-2011 od 9. prosinca 2011. godine, odobrili kredit matičnoj tvrtki – nerezidentu E. d.o.o. iz Slovenije u iznosu od 100.000,00 EUR koji je dodacima Ugovoru povećan na ukupan iznos od 400.000,00 EUR i to dodatkom 1 ugovoru od 04.04.2012. na iznos od 200.000,00 EUR, dodatkom 2 od 01.06.2012. na iznos od 300.000,00 EUR i dodatkom 3 od 02.08.2012. na iznos od 400.000,00 EUR, s ugovorenim rokovima otplate zajma najkasnije do 08.12.2012., temeljem osnovnog ugovora o zajmu, do 03.04.2013. temeljem dodatka 1 ugovora o zajmu, do 31.05.2013. temeljem dodatka 2 ugovora, odnosno do 31.07.2013. temeljem dodatka 3 ugovora o zajmu, bez pribavljanja instrumenata osiguranja naplate kojima se postiže sigurnost kreditnog posla, dakle što nisu osigurali naplatu po kreditu odobrenom nerezidentu, čime da su počinili prekršaj iz članka 61. stavka 1. i 2. Zakona o deviznom poslovanju.

Izrekom pobijanog rješenja okrivljenici su proglašeni krivima po točki a) da su protivno članku 28. točke 5. Zakona o deviznom poslovanju, temeljem Ugovora o zajmu broj E01-2011 od 9.12.2011. godine, dodatka broj 1 navedenom ugovoru od 04.04.2012., dodatka broj 2 navedenom ugovoru od 01.06.2012. i dodatka broj 3 navedenom ugovoru od 02.08.2012., odobrili kredit matičnoj tvrtki – nerezidentu E. d.o.o. iz Slovenije u ukupnom iznosu od 400.000,00 EUR i to: ugovorom o zajmu broj E01-2011 od 9.12.2011. godine odobren je kredit u iznosu od 100.000,00 EUR s rokom otplate do 8.12.2012., dodatkom 1 navedenom ugovoru od 04.04.2012. povećan je iznos kredita na iznos od 200.000,00 EUR s rokom otplate do 03.04.2012., dodatkom 2 navedenom ugovoru od 1.06.2012. povećan je iznos kredita na iznos od 300.000,00 EUR s rokom otplate do 31.05.2013. i dodatkom 3 navedenom ugovoru od 2.08.2012. povećan je iznos kredita na iznos od 400.000,00 EUR s rokom otplate do 31.07.2013., bez pribavljanja instrumenata osiguranja naplate kojima se postiže sigurnost kreditnog posla, a do 31.03.2013. isplaćeno je sa deviznog računa okrivljene pravne osobe u korist računa nerezidenta E. d.o.o., kod B.C d.d. na njihov IBAN, ukupno 351.000,00 EUR u više pojedinačnih doznaka (14.12.2011. iznos od 15.000,00 EUR, 10.01.2012. iznos od 45.500,00 EUR, 5.04.2012. iznos od 47.500,00 EUR, 10.04.2012. iznos od 47.000,00 EUR, 13.06.2012. iznos od 36.000,00 EUR, 3.07.2012. iznos od 32.000,00 EUR, 3.07.2012. iznos od 30.000,00 EUR, 13.08.2012. iznos od 49.000,00 EUR i

13.08.2012. iznos od 49.000,00 EUR, dok je zaključno s 31.03.2013. godine temeljem predmetnog ugovora o kreditu vraćeno I okrivljenoj pravnoj osobi glavnica u protuvrijednosti od 831.132,72 kn s računa nerezidenta E. d.o.o. iz Slovenije, kod B.C. d.d. na račun I okrivljene pravne osobe otvorenom kod R. d.d. (9.11.2012. iznos od 263.154,50 kn, 13.02.2013. iznos od 39.000,00 EUR, 14.02.2013. iznos od 196.653,60 kn i 21.03.2012. iznos od 10.000,00 EUR), dakle što nisu osigurali naplatu po kreditu odobrenom nerezidentu, čime su počinili prekršaj iz članka 61. stavka 1. i 2. Zakona o deviznom poslovanju.

SUDSKA PRAKSA

Visoki prekršajni sud RH u svojoj odluci broj: **Fpž-631/15 od 31. prosinca 2015.** naveo je da su žalitelji u pravu kad ističu da je u odnosu na prekršaj iz točke a) izreke pobijanog rješenja počinjena bitna povreda prekršajnog postupka iz članka 195. točke 6. Prekršajnog zakona, jer je optužni prijedlog prekoračen. Imajući u vidu okrivljenje iz točke a) izreke pobijanog rješenja s okrivljenjem iz točke a) optužnog prijedloga, vidljivo je da u konkretnom slučaju nema objektivnog identiteta između optužnog prijedloga i izreke pobijanog rješenja, a prvostupanjsko tijelo državne uprave koje vodi prekršajni postupak nije bilo ovlašteno kreirati drugačiji činjenični opis djela i to sa bitno drugačijim vremenom počinjenja prekršaja, od onog činjeničnog opisa koji je naveden u optužnom prijedlogu, već je, ukoliko je smatralo da optužni prijedlog trpi od nedostataka zbog kojih ne može započeti postupak protiv okrivljenika, trebalo pozvati podnositelja da ispravi optužni prijedlog u smislu odredbe članka 161. Prekršajnog zakona. Ovakvim postupanjem u konkretnom slučaju prvostupanjsko tijelo državne uprave koje vodi prekršajni postupak postupilo je protivno odredbi članka 179. stavka 3. Prekršajnog zakona kojom je propisano da se meritorna odluka može odnositi samo na djelo iz podnesenog ili na raspravi izmijenjenog ili proširenog optužnog prijedloga.

5. Ako je odluku donio sud koji zbog stvarne nenadležnosti nije mogao suditi u toj stvari (čl. 195. t. 7. Prekršajnog zakona

5.1. Sud i tijela državne uprave koja vode prekršajni postupak dužni su paziti na svoju stvarnu nadležnost

Iz prvostupanjskog spisa vidljivo je da je Sektor za nadzor poreznih obveznika, Porezne uprave, Područnog ureda Zagreb, Ministarstva financija Republike Hrvatske protiv okrivljenika podnio optužni prijedlog zbog prekršaja iz članka 71. stavka 1. točke 16. i stavka 2., te članka 72. stavka 1. točke 7. i stavka 2. Zakona o priređivanju

igara na sreću i nagradnih igara. Vijeće za prekršajni postupak, Porezne uprave, proglasilo se stvarno nenadležnim za vođenje tog prekršajnog postupka, te je odlučilo po pravomoćnosti tog rješenja dostaviti predmet Prekršajnom sudu u Zagrebu, kao stvarno i mjesno nadležnom sudu za postupanje u konkretnom predmetu. Protiv predmetnog rješenja žalbu je podnio okrivljenik.

SUDSKA PRAKSA

Visoki prekršajni sud RH u svojem rješenju broj: **Fpž-372/16 od 25. svibnja 2016.** naveo je da se pravilno Vijeće za prekršajni postupak, Porezne uprave, proglasilo stvarno nenadležnim za vođenje prekršajnog postupka protiv okrivljenika za prekršaj iz Zakona o priređivanju igara na sreću i nagradnih igara i to stoga što je člankom 94. stavka 1. točke 1. Prekršajnog zakona propisano da su prekršajni sudovi nadležni suditi u prvom stupnju za sve prekršaje osim za one za koje je posebnim zakonom propisana stvarna nadležnost tijela državne uprave, a kako predmetnim materijalnim zakonom nije propisano da će prekršajni postupak za povredu odredbi Zakona o priređivanju igara na sreću i nagradnih igara voditi tijelo državne uprave, to je pravilno zaključilo Vijeće za prekršajni postupak, Porezne uprave da je prekršajni sud stvarno nadležan suditi u prvom stupnju za prekršaje iz tog zakona. Stoga je odbijena žalba okrivljenika i potvrđeno prvostupanjsko rješenje o stvarnoj nenadležnosti.

6. Ako sud svojom presudom nije potpuno riješio predmet optužbe (čl. 195. t. 8. Prekršajnog zakona)

6.1. Prvostupanjskom odlukom mora se odlučiti o cijelom optuženju

Iz sadržaja spisa predmeta vidljivo je da su pokrenuta dva prekršajna postupka i to jedan pod brojem 03-P-730/13 u kojem je Vijeće za prekršaje, Carinske uprave, Područnog carinskog ureda Zagreb, dana 8. rujna 2014. izdalo temeljem prijave o počinjenom prekršaju Odjela za mobilne jedinice Zagreb, Središnji ured od 6. prosinca 2013., prekršajni nalog kojim je proglasilo krivim i kaznilo okrivljenu pravnu osobu A d.o.o i okrivljenika V.J., kao odgovornu osobu za prekršaj iz članka 102. stavka 2. točke 33. Zakona o trošarinama, počinjenog time što su u vremenskom razdoblju od 1.10.2013. do 31.10.2013. na prostoru benzinske postaje A d.o.o. u mjestu D.B., netočno vodili Evidenciju o kupcima i prodanim količinama označenog plinskog ulja za grijanje, na način da nisu upisivali podatke OIB-a i adrese kupaca, a što je utvrđeno i o čemu je sačinjen Zapisnik o izvršenoj kontroli evidencije o kupcima loživog ulja Odjela za mobilne jedinice Zagreb od 13.11.2013. godine. U

drugom prekršajnom postupku koji se po prigovoru okrivljenika na prekršajni nalog vodio pod brojem 03-P-333/14 izdan je prekršajni nalog PN-41/14 dana 13.03.2014. od strane Službe za nadzor, Carinskog ureda Zagreb, Područnog carinskog ureda Zagreb, Carinske uprave, kojim su okrivljena pravna osoba A. d.o.o. i okrivljenica R.T., kao odgovorna osoba proglašeni krivima i kažnjeni za prekršaj iz članka 102. stavka 2. točke 33. Zakona o trošarinama počinjenog time da u razdoblju od 1.7. do 31.12.2013. nisu kao trošarinski obveznik vodili točnu evidenciju o kupcima označenog plinskog ulja za grijanje, na način da je za 332 kupca upisan neispravan OIB, te u razdoblju od 2.1.2014. do 29.1.2014. za 11 kupaca nije upisan OIB ili je upisan neispravan, te za 18 kupaca upisana je nepotpuna adresa ili je uopće nema, a u nastavku izreke je tablica koja se odnosi na nepravilnosti od 2.1.2014. do 28.1.2014. godine. Temeljem pisanih obrana okrivljenika iz oba spisa, koje su pročitane na glavnoj raspravi u svakom pojedinom predmetu, u kojima je upozoreno da se vode dva prekršajna postupka za isto djelo protiv okrivljene pravne osobe, no da je u svakom predmetu označena druga odgovorna osoba, prvostupanjsko tijelo državne uprave koje vodi prekršajni postupak dana 1. srpnja 2015. (u obrazloženju pobijanog rješenja navodi se pogrešno da je rješenje o spajanju predmetnih postupaka doneseno 3. veljače 2015.) donijelo je rješenje o spajanju predmeta 03-P-730/13 i 333/14, radi provođenja jedinstvenog prekršajnog postupka protiv trgovačkog društva A. d.o.o. i odgovorne osobe R.T. Pri tom je prvostupanjsko tijelo državne uprave koje vodi prekršajni postupak zanemarilo činjenicu da se prekršajni postupak pod brojem 03-P-730/13 vodio protiv okrivljene pravne osobe A. d.o.o. i okrivljenika V.J., kao odgovorne osobe, a ne protiv okrivljenice R.T. Iz spisa predmeta vidljivo je dakle da je prvostupanjsko tijelo državne uprave koje vodi prekršajni postupak dana 1. srpnja 2015. samo formalno donijelo rješenje o spajanju postupaka, ne radi provođenja jedinstvenog prekršajnog postupka, već isključivo radi donošenja odluke. Na takav zaključak upućuje činjenica da je glavna rasprava u predmetu 03-P-333/14 u kojem je okrivljena odgovorna osoba R.T. provedena i zaključena dana 3. veljače 2015., dakle na dan na koji u obrazloženju stoji da je doneseno rješenje o spajanju postupaka, koje međutim nije doneseno tada, već dana 1. srpnja 2015., jer je toga dana, dakle 1. srpnja 2015. provedena i zaključena glavna rasprava u predmetu broj 03-P-730/13 u kojem je odgovorna osoba V.J.

SUDSKA PRAKSA

Visoki prekršajni sud RH u svojem rješenju broj: **Fpž-76/16 od 13. prosinca 2017.** naveo je da je iz svega naprijed navedenog vidljivo da prvostupanjsko tijelo državne uprave koje vodi prekršajni postupak nije provelo jedinstveni postupak u spojenim predmetima, obzirom da nakon donošenja rješenja o spajanju postupaka, nije provedena niti jedna radnja koja bi objedinila ta dva postupka, a što je vidljivo i iz zapisnika o glavnoj raspravi od 1. srpnja 2015. u predmetu broj 03-P-730/13 u kojem se predmet broj 03-P-333/14 niti ne spominje, a što je još važnije ne spominje se niti okrivljenica R.T., kao odgovorna osoba. Kako je prema datumu održavanja glavne

rasprave, koje se podudara s datumom donošenja rješenja o spajanju predmeta, upravo u tom predmetu trebalo biti doneseno rješenje o prekršaju, te je isto trebalo biti javno objavljeno u smislu odredbe članka 179. stavka 1. Prekršajnog zakona, to bi prvostupanjsko tijelo državne uprave koje vodi prekršajni postupak primijetilo da nije odlučilo o krivnji okrivljenika V.J. protiv kojeg se vodio prekršajni postupak pod brojem 03-P-730/13. Kako je dakle, prvostupanjsko tijelo državne uprave koje vodi prekršajni postupak propustilo odlučiti o krivnji okrivljenika V.J. protiv kojeg je vođen prekršajni postupak, to nije rješenjem o prekršaju u potpunosti riješen predmet optužbe, čime je ostvarena bitna povreda odredbi prekršajnog postupka iz članka 195. točke 8. Prekršajnog zakona, a na što osnovano upiru žalitelji.

7. Ako je presudom povrijeđena odredba članka 202. stavka 4. Zakona kojom je propisana zabrana reformatio in peius (čl. 195. t. 9. Prekršajnog zakona)

7.1. U ponovljenom postupku, pri izricanju nove presude, prvostupanjski sud je vezan zabranom reformatio in peius

Prvostupanjskom presudom okrivljenici su proglašeni krivima i kažnjeni i to okrivljena pravna osoba novčanom kaznom u iznosu od 150.000,00 kn, a okrivljena odgovorna osoba novčanom kaznom u iznosu od 10.000,00 kn, zbog prekršaja iz članka 26. stavka 1. podstavka 28. i stavka 2. Zakona o potrošačkom kreditiranju, činjenično opisanog u izreci pobijane presude. Protiv prvostupanjske presude okrivljenici su podnijeli žalbe zbog bitne povrede odredbi prekršajnog postupka, pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja te pogrešne primjene materijalnog prava, navodeći u bitnom da prvostupanjski sud nije postupio u cijelosti po uputi Visokog prekršajnog suda RH danoj u ranijoj ukidnoj odluci u tom predmetu.

SUDSKA PRAKSA

Visoki prekršajni sud RH u svojem rješenju broj: **Fpž-274/17 od 4. rujna 2017.** naveo je da tijekom prvostupanjskog postupka prvostupanjski sud nije potpuno i točno utvrdio činjenično stanje, niti je za svoju odluku o krivnji dao valjane razloge o odlučnim činjenicama, pa je stoga prihvaćanjem žalbe okrivljenika prvostupanjska presuda ukinuta i predmet vraćen na ponovni postupak i odlučivanje. S obzirom da žalitelji ne upiru na bitnu povredu iz članka 195. točke 9. Prekršajnog zakona, a ovaj sud ne pazi na bitne povrede odredbi prekršajnog postupka po službenoj dužnosti u smislu odredbe članka 202. stavka 1. Prekršajnog zakona, to je ovaj sud svojim rješenjem samo skrenuo pozornost prvostupanjskom sudu da je u ponovljenom

postupku, pri izricanju pobijane presude postupio protivno članku 210. stavka 4. Prekršajnog zakona i to stoga što je novom presudom izrekao okrivljenoj pravnoj osobi novčanu kaznu od 150.000,00 kuna, iako joj je u ranijoj presudi koja je ukinuta rješenjem Visokog prekršajnog suda RH bila izrečena novčana kazna u iznosu od 100.000,00 kuna.

7.2. Zabranu reformatio in peius prvostupanjsko tijelo koje vodi prekršajni postupak krši i ako u ponovljenom postupku činjenični opis djela u bitnom izmijeni, na način da se okrivljeniku sada stavlja na teret veća kriminalna količina

Izrekom prvostupanjskog rješenja okrivljenik je proglašen krivim što protivno odredbi članka 40. Zakona o deviznom poslovanju, u vezi s člankom 9. Zakona o sprječavanju pranja novca, dana 24. svibnja 2007. na GP Dubrava Križovljanska nije prijavio carniku prijenos 12.000,00 EUR preko državne granice prilikom izlaska iz Republike Hrvatske, dakle pokušao prenijeti preko državne granice bez prijave carniku gotovinu u vrijednosti većoj od 40.000,00 kn, čime je počinio prekršaj iz članka 69. stavka 1. Zakona o deviznom poslovanju. Međutim, kako je rješenjem prvostupanjskog tijela državne uprave koje vodi prekršajni postupak okrivljenik u ranijem postupku proglašen krivim za isti prekršaj, činjenično opisan na način da protivno odredbi članka 40. Zakona o deviznom poslovanju, u vezi s člankom 9. Zakona o sprječavanju pranja novca, dana 24. svibnja 2007. na GP Dubrava Križovljanska nije prijavio carniku prijenos 9.000,00 EUR preko državne granice prilikom izlaska iz Republike Hrvatske, a koje rješenje je ukinuto po Visokom prekršajnom sudu RH, evidentno je da je prvostupanjsko tijelo državne uprave koje vodi prekršajni postupak novom odlukom povrijedilo zabranu reformatio in peius.

SUDSKA PRAKSA

Visoki prekršajni sud RH u svojem rješenju broj: **DŽ-44/11 od 11. svibnja 2011.** naveo je da u konkretnom predmetu, prvostupanjsko tijelo državne uprave koje vodi prekršajni postupak nije bilo ovlašteno, budući da je žalba podnesena samo u korist okrivljenika, u ponovljenom postupku činjenični opis djela okrivljenika u bitnom mijenjati, na način da mu se sada stavlja na teret veća kriminalna količina, konkretno umjesto 9.000,00 EUR sada mu se stavlja na teret da je prekršaj počinio s 12.000,00 EUR. Uslijed navedenog prvostupanjsko rješenje o prekršaju je ukinuto i predmet vraćen na ponovni postupak i odlučivanje.

8. Ako se presuda temelji na nezakonitom dokazu iz članka 90. Zakona (čl. 195. t.10. Prekršajnog zakona)

8.1. Pri obavljanju pretrage stana i drugih prostora, prijevoznih sredstava, prtljage i osoba u prekršajnom postupku, pa i prije njegova pokretanja, smisleno će se primjenjivati odredbe Zakona o kaznenom postupku

Iz prvostupanjskog spisa predmeta vidljivo je da su inspektori I.H. i G.L. po prijavi o mogućem počinjenju prekršaja obavili nadzor u dvije poslovnice I okrivljene pravne osobe. Iz iskaza svjedoka I.H. proizlazi da je neevidentirani iznos od 4.460,00 EUR i 64.987,00 kn nađen na podu ispod zadnje ladice ormarića ispod mjenjačkog pulta, a što su on i drugi inspektor fotografirali, nakon čega su novac oduzeli. Nadalje iz iskaza tog svjedoka proizlazi da je inspektor Č.P., nakon izjave zaposlenice da više nema novaca od mjenjačkog poslovanja, počeo pregledavati ladicu po ladicu koje su se nalazile u ormariću ispod mjenjačkog pulta, pri čemu je ispod zadnje ladice pronađena još jedna ladica koja je bila sakrivena jer nije imala ručku za otvaranje, odnosno postojala je pomična lajsna koju je inspektor Č.P. otvorio i ispod pronašao još jednu ladicu, odnosno plastičnu kutijicu. Naveo je također da za otvaranje skrivene ladice nije bila potrebna veća fizička sila jer je bila već dosta rasklimana. U svojem iskazu svjedok inspektor G.L. naveo je da nakon što je utvrdio da je stanje novčanih sredstava koje je prebrojavala blagajnica odgovaralo stanju koje je bilo navedeno u privremenom obračunu dnevne blagajne, krenuo pretraživati prostor mjenjačnice radi eventualnog pronalaska skrivenog novca, te da je tada utvrdio da ispod zadnje lijeve ladice stola postoji zaštitna lajsna i da se ispod nje nalazi skrivena ladica. Naveo je da je imao poteškoća otvoriti tu ladicu, no da je na ladici koja je bila iznad skrivene ladice pronašao kukicu pomoću koje je ladicu uspio otvoriti, precizirajući da je pomoću te kukice zapravo bilo vrlo jednostavno otvoriti skrivenu ladicu, a da je u njoj nađeno oko 180.000,00 kn, 20.000,00 EUR i 2.000,00 CHF. Žalitelji smatraju da se odluka temelji na nezakonitim dokazima.

SUDSKA PRAKSA

Visoki prekršajni sud RH u svojem rješenju broj: **Fpž-1161/15 od 30. kolovoza 2017.** naveo je da je iz iskaza saslušanih svjedoka, a naročito detaljnih opisa postupaka samih inspektora prilikom pronalazjenja skrivenih iznosa novčanih sredstava, što je i dokumentirano fotografijama na kojima je vidljivo da je zaštitna lajsna sa stola skinuta kako bi se došlo do skrivene ladice sa novcem, moguće zaključiti da je kritične zgode vršena zapravo pretraga poslovnih prostorija I okrivljene pravne osobe, uslijed čega su u pravu žalitelji kad ističu da je pretraga provedena protivno odredbi članka 174. Prekršajnog zakona i relevantnih odredbi Zakona o

kaznenom postupku, prema kojima za pretragu mora biti izdana naredba suda a pretrazi moraju biti nazočna dva punoljetna svjedoka, što je evidentno u ovim slučajevima izostalo. Kako se dakle prvostupanjsko rješenje temelji na nezakonitom dokazu, na kojem se isto u smislu odredbe članka 90. Prekršajnog zakona, ne smije temeljiti, to je ostvarena apsolutno bitna povreda odredbi prekršajnog postupka, pa je stoga prvostupanjsko rješenje ukinuto i predmet vraćen na ponovni postupak i odlučivanje.

8.2. Zapisnik o pretrazi i dokaz pribavljen pretragom ne mogu se upotrijebiti kao dokaz u postupku ako je pretraga provedena bez osobe koja mora prisustvovati pretrazi

Prvostupanjskom spisu predmeta prileži zapisnik o pretrazi iz kojeg nije vidljivo tko je od svjedoka bio prisutan kada su tijekom pretrage obiteljske kuće od okrivljenika oduzeti predmeti prekršaja i to velika količina duhanskih proizvoda bez nadzornih markica Ministarstva financija Republike Hrvatske. Iz obrane okrivljenika proizlazi da su se tijekom pretrage mijenjali svjedoci, uslijed čega da mu temeljem takvog zapisnika o pretrazi, nisu smjeli biti oduzeti predmeti prekršaja.

SUDSKA PRAKSA

Visoki prekršajni sud RH u svojem rješenju broj: **Fpž-1342/07 od 19. rujna 2008.** naveo je da je zbog upiranja okrivljenika na nezakonitost zapisnika o pretrazi iz kojeg mora biti vidljivo koja dva punoljetna svjedoka su bila nazočna pretrazi obiteljske kuće koju koristi okrivljenik, obzirom da zapisnik moraju uredno potpisati i ta dva svjedoka, prvostupanjsko tijelo državne uprave koje vodi prekršajni postupak trebalo na okolnost načina provođenja pretrage saslušati osobe koje su kao svjedoci bili nazočni prilikom predmetne pretrage. Kako je sporno koji svjedoci su bili nazočni tijekom pretrage obiteljske kuće, a naročito prostorije koju u pretraživanoj kući koristi okrivljenik, a s obzirom da su se prema obrani okrivljenika svjedoci mijenjali, to je ovaj sud prihvatio žalbu okrivljenika i predmet vratio na ponovni postupak i odlučivanje, kako bi prvostupanjsko tijelo državne uprave koje vodi prekršajni postupak saslušanjem svjedoka J.M., I.K. i I.B. detaljno utvrdio tijek provođenja poduzete dokazne radnje pretrage.

8.3. Odluka o prekršaju ne smije se temeljiti na ranijem svjedočkom iskazu osobe na koju je kao okrivljenika tužitelj kasnije proširio optužni prijedlog

Iz sadržaja prvostupanjskog spisa vidljivo je da je D.V. dana 6. srpnja 2016. na glavnoj raspravi saslušana u svojstvu svjedoka sa svim upozorenjima za svjedoka, konkretno da je dužna govoriti istinu, da ne smije ništa prešutjeti, da je davanje lažnog iskaza kazneno djelo i da nije dužna odgovarati na pitanja predviđena člankom 286. Zakona o kaznenom postupku. Kao svjedok na toj glavnoj raspravi, D.V. je okolnosno iskazivala o kritičnom događaju, da bi nakon toga optužni prijedlog bio proširen od strane ovlaštenog tužitelja i na nju. Nakon uručenog poziva za glavnu raspravu III okrivljenici D.V. kao odgovornoj osobi, okrivljenica je u spis predmeta dostavila pisanu obranu u kojoj je istaknula prigovor da je od početnog statusa svjedoka nezakonito postala okrivljenica, dodavši nastavno da u cijelosti ostaje kod iskaza kojeg je dala na glavnoj raspravi 6. srpnja 2016. Upravo na taj način prvostupanjsko tijelo državne uprave koje vodi prekršajni postupak i reproducira njezinu obranu u obrazloženju prvostupanjskog rješenja i na istoj temelji svoju odluku o krivnji.

SUDSKA PRAKSA

Visoki prekršajni sud RH u svojoj odluci broj: **Fpž-119/17 od 18. srpnja 2018.** naveo je da je procesni položaj okrivljenika i svjedoka strogo odvojen, kako u smislu relevantnih odredbi Prekršajnog zakona, tako i u smislu relevantnih odredbi Zakona o kaznenom postupku kojim je detaljno uređeno ispitivanje svjedoka. Time što je prvostupanjsko tijelo državne uprave koje vodi prekršajni postupak uzelo kao obranu III okrivljenice D.V. ono što je ona u svojstvu svjedoka iskazala na glavnoj raspravi dana 6. srpnja 2016., evidentno je da je došlo do miješanja procesne uloge svjedoka i okrivljenika, a na što je osnovano upirala III okrivljena odgovorna osoba tijekom prvostupanjskog postupka. Neprihvatljivo je obrazloženje pobijanog rješenja u dijelu u kojem prvostupanjsko tijelo državne uprave koje vodi prekršajni postupak navodi da je temeljem članka 176. Prekršajnog zakona tužitelj podneskom od 28. rujna 2016. dopunio optužni prijedlog na način da je za predmetni prekršaj uz I i II okrivljenika kao odgovornu osobu naznačio i III okrivljenicu, obzirom da su izvedeni dokazi i to obrana I i II okrivljenika, te iskaz D.V. u svojstvu svjedoka, ukazali na takvo činjenično stanje. Nadalje se navodi u obrazloženju pobijanog rješenja da je III okrivljenici uz poziv za glavnu raspravu zakazanu za dan 9. studenog 2016. kojim je upoznata sa svojim pravima u prekršajnom postupku u skladu s člankom 109a. Prekršajnog zakona, dostavljen i optužni prijedlog zajedno s dopunom, te joj je ostavljeno dovoljno vremena za pripremanje obrane u skladu s člankom 164. Prekršajnog zakona. Ovaj sud nalazi da opisane radnje prvostupanjskog tijela državne uprave koje vodi prekršajni postupak nisu otklonile nepravilnosti do kojih je došlo tijekom prvostupanjskog postupka, kojima je ostvarena bitna povreda odredbi prekršajnog postupka, korištenjem nezakonitog dokaza u donošenju prvostupanjske odluke. U ovakvoj procesnoj situaciji, kad se tijekom postupka iz utvrđenog činjeničnog stanja pokaže da osoba koja je u ranijoj fazi postupka bila saslušana u svojstvu svjedoka, treba dobiti status okrivljenika, prvostupanjsko tijelo državne uprave koje vodi

prekršajni postupak trebalo je ponovno zakazati glavnu raspravu i započeti postupak ispočetka, a zapisnik s glavne rasprave na kojoj je D.V. saslušavana u svojstvu svjedoka, izdvojiti iz spisa predmeta. Obzirom da se III okrivljenica u svojoj pisanoj obrani pozvala na svoj iskaz dan ranije u svojstvu svjedoka, trebalo je pozvati okrivljenicu na glavnu raspravu radi iznošenja obrane, nakon što je se prethodno upozori na njezina prava u postupku, konkretno s procesnim upozorenjima za okrivljenika. Kako prvostupanjsko tijelo državne uprave koje vodi prekršajni postupak nije postupilo na opisani način, ovaj sud je našao da se u odnosu na III okrivljenicu pobijano rješenje temelji na nezakonitom dokazu, uslijed čega je u odnosu na nju prvostupanjsko rješenje ukinuto i predmet vraćen na ponovni postupak i odlučivanje.

8.4. Ovlaštena osoba tijela državne uprave kada postupa u okviru svoje nadležnosti za provođenje nadzora može ispitati i osobe u svojstvu svjedoka sukladno odredbama Prekršajnog zakona o ispitivanju svjedoka u prekršajnom postupku

Iz prvostupanjskog spisa predmeta vidljivo je da je u dokazne svrhe pročitana službena bilješka od 24. prosinca 2013., klasa: 471-01/13-02/296 sastavljena od strane carinskih službenika D.R. i J.J. iz koje proizlazi da je prilikom pregleda štanda nađena jedna litra likera sa 32% čistog alkohola, bez markica Ministarstva financija i bez deklaracije o kvaliteti proizvoda. Kao dokaz na glavnoj raspravi također su pročitane Zabilješke o davanju obavijesti od 23. prosinca 2013. godine, klasa: 471-01/13-02/296 u kojima su izjavu dali D.M. i J.R., službena bilješka od 23. prosinca 2013. koju je sastavio carinski službenik D. T., te je pročitana Zapisnik o obavljenom poreznom nadzoru od 21. siječnja 2014. godine, klasa: 471-01/13-02/296 na kojeg je okrivljenik podnio prigovor, te potvrda o privremenom oduzimanju predmeta od 23. prosinca 2013. i pisana obrana okrivljenika.

SUDSKA PRAKSA

Visoki prekršajni sud RH u svojem rješenju broj: **Fpž-1081/14 od 13. prosinca 2017.** naveo je da imajući u vidu provedene dokaze, smatra da je prvostupanjsko tijelo državne uprave koje vodi prekršajni postupak preuranjeno donijelo odluku o krivnji okrivljenika za prekršaj koji mu se stavlja na teret. To stoga što iz službene bilješka od 24. prosinca 2013. godine, klasa: 471-01/13-02/296 sastavljene od strane carinskih službenika D.R. i J.J. nije moguće zaključiti gdje je točno nađena sporna boca likera od kupine, već je u svrhu utvrđenja te odlučne činjenice prvostupanjsko tijelo državne uprave koje vodi prekršajni postupak trebalo saslušati u svojstvu svjedoka navedene carinske službenike. Uz to iz sadržaja spisa vidljivo je da prilikom davanja izjave D.M. i J.R. nisu bili ispitani u svojstvu svjedoka u skladu s odredbama

Prekršajnog zakona o ispitivanju svjedoka u prekršajnom postupku u smislu odredbe članka 158. stavka 7. Prekršajnog zakona. Konkretno isti nisu upozoreni u skladu s odredbama Zakona o kaznenom postupku koje se odnose na ispitivanje svjedoka, pa se stoga u smislu odredbe članka 158. stavka 8. Prekršajnog zakona, njihove izjave nisu niti mogle koristiti kao dokaz u ovom prekršajnom postupku. Što se tiče i samog Zapisnika o obavljenom poreznom nadzoru od 21. siječnja 2014. godine, klasa: 471-01/13-02/296 na kojeg je okrivljenik podnio prigovor, može se zaključiti da prvostupanjsko tijelo državne uprave nije putem relevantnih dokaza utvrdilo sve pravno relevantne činjenice konkretnog slučaja, a naročito nije provjerilo navode obrane okrivljenika kad tvrdi da spornu bocu alkoholnog pića koja nije bila obilježena nadzornom markicom Ministarstva financija Republike Hrvatske, nije stavio u promet.

9. Ako je izreka presude nerazumljiva, proturječna sama sebi ili razlozima presude, ako presuda nema uopće razloga ili u njoj nisu navedeni razlozi o odlučnim činjenicama ili su ti razlozi potpuno nejasni ili u znatnoj mjeri proturječni, ili ako o odlučnim činjenicama postoji znatna proturječnost između onoga što se navodi u razlozima presude o sadržaju tih isprava ili zapisnika o iskazima danim u postupku i samih tih isprava ili zapisnika (čl.195. t. 11. Prekršajnog zakona)

9.1. Izreka prvostupanjske odluke mora sadržavati točno vrijeme počinjenja prekršaja

Izrekom prvostupanjskog rješenja okrivljenik je proglašen krivim što kao porezni obveznik poreza na dohodak od samostalne djelatnosti nije podnio Izvješće o primicima od nesamostalnog rada (plaće i mirovine), porezu na dohodak i prirezu te doprinosima za obvezna osiguranja na propisanom Obrascu ID, nadležnoj Poreznoj ispostavi u Crikvenici u zakonom propisanom roku odnosno do 15. u mjesecu za prethodni mjesec i to za razdoblje od 01.03.-31.03.2010. do dana 15.04.2012. godine, već dana 24.04.2012. godine, čime da je počinio prekršaj iz članka 67. stavka 1. točke 3. Zakona o porezu na dohodak. Okrivljenik u žalbi upire na nerazumljivost izreke u pogledu vremena počinjenja prekršaja.

SUDSKA PRAKSA

Visoki prekršajni sud RH u svojem rješenju broj: **Fpž-808/14 od 28. listopada 2015.** naveo je, ocjenjujući navode žalbe okrivljenika da ovako formulirano okrivljenje nije razumljivo, jer ukoliko se radi o razdoblju od 01.03.-31.03.2010. godine, kako se to navodi u izreci, tada vrijeme počinjenja prekršaja ne može biti protekom 15.04.2012. godine, s obzirom da je obveznik poreza na dohodak dužan dostaviti ID

obrazac do 15. dana u mjesecu za protekli mjesec. Isto tako ukoliko je okrivljenik propustio dostaviti ID obrazac do 15.04.2012. godine, onda se taj ID obrazac nije mogao odnositi na razdoblje od 01.03.-31.03.2010. godine, pa stoga žalitelj osnovano ističe bitnu povredu odredbi prekršajnog postupka. Zbog ostvarene bitne povrede prekršajnog postupka, pobijano rješenje o prekršaju je ukinuto i predmet vraćen na ponovni postupak i odlučivanje.

9.2. Izreka prvostupanjske odluke koja ne sadrži vrijeme počinjenja prekršaja nerazumljiva je, a uz to istom se dovodi u pitanje pravilna primjena materijalnog prava jer se ista ne može preispitati u odnosu na zastaru prekršajnog progona

Izrekom prvostupanjskog rješenja okrivljenici su proglašeni krivima zato što u svojstvu obveznika poreza na dodanu vrijednost, kao pravna i odgovorna osoba kod poreznog obveznika, nisu točno obračunali porez na dodanu vrijednost što je protivno odredbama članka 17. stavka 1. i kažnjivo po članku 29. stavka 1. točke 5. i stavka 2. Zakona o porezu na dodanu vrijednost. Okrivljenici u žalbi upiru na nerazumljivost izreke pobijanog rješenja.

SUDSKA PRAKSA

Visoki prekršajni sud RH u svojem rješenju broj: **Fpž-728/15 od 4. studenog 2015.** naveo je, ocjenjujući navode žalbe okrivljenika, da iz ovakve izreke pobijanog rješenja nije vidljivo mjesto, a ni vrijeme počinjenja prekršaja, odnosno nije vidljivo za koje obračunsko razdoblje i na koji način, te kada su okrivljenici pogrešno obračunali porez na dodanu vrijednost, jer je upravo tada počinjen prekršaj koji im se stavlja na teret, pa je stoga upitna i pravilna primjena materijalnog prava, s obzirom da ovaj sud nije u mogućnosti preispitati okrivljenje iz izreke pobijanog rješenja u odnosu na zastaru prekršajnog progona, a na što ovaj sud pazi po službenoj dužnosti. Zbog ostvarene bitne povrede odredbi prekršajnog postupka, te upitne primjene materijalnog prava ovaj sud je pobijano rješenje ukinuo i predmet vratio na ponovni postupak i odlučivanje.⁷⁹

⁷⁹ Članak 206. Prekršajnog zakona

1) Drugostupanjski će sud, prihvaćajući žalbu osnovanom, rješenjem ukinuti prvostupanjsku presudu i dostaviti predmet na ponovno suđenje ako utvrdi da postoji bitna povreda odredaba prekršajnog postupka, osim slučajeva iz članka 207. stavka 1. ovoga Zakona, ili ako smatra da zbog pogrešno ili nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja treba naložiti novu glavnu raspravu ili postupak pred prvostupanjskim sudom.

2) Drugostupanjski sud može naložiti da se nova glavna rasprava odnosno postupak pred prvostupanjskim sudom održi pred drugim sucem.

9.3. Rješenje o ispravku rješenja o prekršaju ne može obuhvatiti takve pogreške i u takvom opsegu, da bi po svojem sadržaju zamijenilo samo rješenje o prekršaju

Iz obrazloženja prvostupanjskog rješenja vidljivo je da je prekršajni postupak protiv okrivljenika iniciran optužnim prijedlogom Ministarstva financija RH, Porezne uprave, Područnog ureda Koprivnica, Ispostave Đurđevac, od 7. studenog 2011. i njegove dopune od 27. siječnja 2012. Kako je iz sadržaja optužnog prijedloga i njegove dopune vidljivo da se okrivljeniku stavlja na teret da nije do 28. veljače 2011. podnio konačni obračun poreza na dodanu vrijednost Ispostavi Porezne uprave u Đurđevcu za razdoblje od 1.1.2010. do 31.12.2010., a što je bio dužan učiniti kao obveznik poreza na dodanu vrijednost, to je prvostupanjsko tijelo državne uprave koje vodi prekršajni postupak počinilo bitnu povredu odredbi prekršajnog postupka iz članka 195. točke 11. Prekršajnog zakona, proglašivši rješenjem o prekršaju okrivljenika krivim za prekršaj iz članka 207. stavka 1. točke 18. Općeg poreznog zakona, iz razloga što kao obveznik poreza na dohodak nije podnio prijavu poreza na dohodak za 2010. nadležnoj ispostavi porezne uprave koju je bio dužan podnijeti do 28. veljače 2011. Za predmetni prekršaj iz Općeg poreznog zakona okrivljeniku je prvostupanjskim rješenjem izrečena novčana kazna u iznosu od 5.200,00 kn, na koje je okrivljenik podnio žalbu, navodeći da je već kažnjen za isto djelo. Nakon zaprimljene žalbe okrivljenika, prvostupanjsko tijelo državne uprave koje vodi prekršajni postupak donijelo je rješenje o ispravku kojim je ispravilo izreku pobijanog rješenja, na način da je okrivljenika proglasilo krivim za prekršaj iz članka 28. stavka 1. točke 4. Zakona o porezu na dodanu vrijednost te mu je temeljem citiranog propisa izreklo novčanu kaznu od 1.100,00 kn.

SUDSKA PRAKSA

Visoki prekršajni sud RH u svojem rješenju broj: **Fpž-666/13 od 26. kolovoza 2015.** naveo je da u smislu članka 187. u svezi s člankom 186. stavka 1. Prekršajnog zakona, pogreške u imenima i brojevima te druge očite pogreške u pisanju i računanju, nedostatke u obliku i nesuglasnosti napisane presude i druge odluke s izvornikom ispraviti će, posebnim rješenjem, voditelj postupka na zahtjev stranaka ili po službenoj dužnosti. Po mišljenju ovog suda, smisao odredbi koje reguliraju ispravak odluke o prekršaju je otklanjanje očitih omaški u pisanju koje nemaju takav značaj da bi za posljedicu mogle imati počinjenje apsolutno bitne povrede iz članka 195. točke 11. Prekršajnog zakona. Međutim, u konkretnom predmetu ispravkom rješenja o prekršaju izmijenjen je u cijelosti činjenični opis djela, pravna oznaka

3) Drugostupanjski sud može i samo djelomično ukinuti prvostupanjsku presudu ako se pojedini dijelovi presude mogu izdvojiti bez štete za pravilno suđenje.

prekršaja i prekršajna sankcija, tako da se u konkretnom slučaju ispravak rješenja o prekršaju ne može smatrati sastavnim dijelom rješenja o prekršaju, već potpuno novim rješenjem, a što je u suprotnosti sa smislom odredbi Prekršajnog zakona o ispravku rješenja o prekršaju.

9.4. Odgovorna osoba je fizička osoba koja vodi poslove pravne osobe ili joj je povjereno obavljanje određenih poslova iz područja djelovanja pravne osobe

Prvostupanjskim rješenjem proglašene su krivima i kažnjene dvije odgovorne osobe u okrivljenoj pravnoj osobi za prekršaje iz članka 60. stavka 1. točke 1. i stavka 2. te članka 63. stavka 1. točke 18. i stavka 2. Zakona o deviznom poslovanju, činjenično opisanih u izreci pobijanog rješenja. Protiv prvostupanjskog rješenja žalbu je podnio I okrivljenik navodeći da nije počinio prekršaje koji mu se stavljaju na teret te da tijekom prvostupanjskog postupka nije točno utvrđeno tko je bio neposredno odgovorna osoba u okrivljenoj pravnoj osobi za djelo pod točkom b) izreke, niti su o tome dani valjani razlozi.

SUDSKA PRAKSA

Visoki prekršajni sud RH u svojem rješenju broj: **Fpž-1136/13 od 25. veljače 2015.** naveo je da je I okrivljenik, kao odgovorna osoba u okrivljenoj pravnoj osobi U. d.o.o. u svojoj obrani u cijelosti porekao počinjenje prekršaja koji mu se stavljaju na teret, navodeći između ostalog da je neposredna odgovornost za djelo pod točkom b) izreke pobijanog rješenja na II okrivljeniku jer je upravo njemu povjereno obavljanje tih poslova, dok je u obrazloženju pobijanog rješenja prvostupanjsko tijelo državne uprave koje vodi prekršajni postupak samo navelo da je uvidom u povijesni izvadak iz sudskog registra trgovačkih društava za društvo U. d.o.o. od 22. siječnja 2013. godine utvrđeno da su članovi uprave u razdoblju od 05.01.2001. do 18.11.2009. godine bili I i II okrivljenik, a da je u smislu odredbe članka 428. Zakona o trgovačkim društvima za uredno vođenje poslovnih knjiga odgovorna uprava trgovačkog društva, čime je obrazložena odluka o krivnji I okrivljenika. Ovakvo obrazloženje odluke o krivnji okrivljenih odgovornih osoba nema valjanih razloga o odlučnim činjenicama, a što je posljedica nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, uslijed čega je na opisani način počinjena bitna povreda prekršajnog postupka iz članka 195. točke 11. Prekršajnog zakona. U svezi toga treba istaknuti da je žalitelj u pravu kad ističe da je odredbom članka 61. stavka 1. Prekršajnog zakona propisano da je odgovorna osoba fizička osoba koja vodi poslove pravne osobe ili joj je povjereno obavljanje određenih poslova iz područja djelovanja pravne osobe, pa je stoga putem relevantnih dokaza bilo nužno utvrditi tko je neposredno odgovorna osoba u

okrivljenoj pravnoj osobi za svaki pojedini prekršaj koji se okrivljenicima stavlja na teret.

9.5. Ukoliko uprava trgovačkog društva ima veći broj članova, prema internim aktima vezanim uz rad uprave potrebno je utvrditi tko je neposredno zadužen za pojedini segment rada društva

Prvostupanjskom presudom I okrivljena pravna osoba i II okrivljena odgovorna osoba proglašene su krivima i kažnjene novčanim kaznama za prekršaj iz članka 112. stavka 1. točke 1. Zakona o Hrvatskoj narodnoj banci, kažnjiv po članku 113. stavka 1. i 2. navedenog zakona. Istom presudom III i IV okrivljena odgovorna osoba oslobođene su od optužbe za predmetni prekršaj. U svojoj žalbi protiv prvostupanjske presude, II okrivljenik je naveo da smatra da prvostupanjski sud nije dao razloge o odlučnim činjenicama temeljem čega smatra da je upravo II okrivljenik odgovorna osoba u I okrivljenoj pravnoj osobi za prekršaj koji joj se stavlja na teret.

SUDSKA PRAKSA

Visoki prekršajni sud RH u svojoj presudi broj: **Fpž-933/16 od 21. ožujka 2018.** naveo je da što se tiče žalbenih navoda II okrivljenika, kao odgovorne osobe za istaknuti je da isti nisu osnovani. Naime jasno je da je temeljem točke VI Odluke o minimalno potrebnim deviznim potraživanjima upravo banka obvezna minimalno 17% deviznih obveza održavati deviznim potraživanjima, za što je I okrivljena pravna osoba i proglašena krivom, a istovremeno je proglašen krivim za to djelo i II okrivljenik u svojstvu odgovorne osobe zbog toga što je propustio dužni nadzor nad poslovanjem banke tako da ista u razdoblju od 28. ožujka do 28. lipnja 2012. godine nije održavala minimalno 17% deviznih obveza deviznim potraživanjima. Nadalje, vezano uz utvrđenje odgovorne osobe u I okrivljenoj pravnoj osobi za prekršaj za kojeg se tereti, za istaknuti je da je prvostupanjski sud pravilno donio odluku o krivnji II okrivljenika za prekršaj iz članka 112. stavka 1. točke 1. Zakona o Hrvatskoj narodnoj banci, kažnjiv po članku 113. stavka 1. i 2. navedenog zakona i to stoga što upravo II okrivljenik, kao predsjednik uprave, prema Poslovniku o radu uprave C.B. d.d., nadzire i upravlja Sektorom riznice i investicijskog bankarstva, a što II okrivljena odgovorna osoba u svojoj obrani niti ne osporava. Okolnost koju navodi II okrivljenik da odluke koje se donose na sjednici uprave, donosi cijela uprava, a odluke koje se donose izvan sjednice uprave, da moraju biti supotpisane s još jednim članom uprave ili prokuristom, uslijed čega da nije bilo mjesta oslobađanju od optužbe III i IV okrivljenika, a proglašavanjem krivim isključivo njega kao odgovorne osobe, prije nego što se utvrdi činjenica tko je u upravi I okrivljene pravne osobe donosio odluke vezane uz kršenje točke VI Odluke o minimalno potrebnim deviznim potraživanjima,

nije od utjecaja na pravilnost prvostupanjske presude. To stoga što je u smislu odredbe članka 61. stavka 1. Prekršajnog zakona odgovorna osoba u smislu tog Zakona fizička osoba koja vodi poslove pravne osobe ili joj je povjereno obavljanje određenih poslova iz područja djelovanja pravne osobe, a kako II okrivljenik obavlja funkciju predsjednika uprave I okrivljene pravne osobe te prema internom aktu I okrivljene pravne osobe, nadzire i upravlja Sektorom riznice i investicijskog bankarstva, to je pravilan zaključak o njegovoj krivnji za prekršaj koji mu se stavlja na teret, dok sama činjenica obveze supotpisa drugog člana uprave ili prokuriste na odluci koju predsjednik uprave donosi izvan sjednice uprave, odnosno činjenice da na sjednici uprave odluku donosi cijela uprava, nije od utjecaja na utvrđenje odgovorne osobe u smislu Prekršajnog zakona u konkretnom predmetu.⁸⁰

9.6. Ukoliko ukupno izrečena novčana kazna ne odgovara zbroju pojedinačno utvrđenih novčanih kazni izreka prvostupanjskog rješenja je proturječna sama sebi

Iz prvostupanjskog spisa predmeta vidljivo je da izvornik pobijanog rješenja sa zapisnika o glavnoj raspravi nije identičan otporcima rješenja koji prileže spisu, kako u pogledu činjeničnih opisa djela (u izvorniku rješenja navedena su 22 prekršajna djela, a u otporcima rješenja 21 prekršajno djelo), tako i u pogledu utvrđenih novčanih kazni (u izvorniku rješenja utvrđene su novčane kazne za 21 prekršajno djelo, a u otporcima rješenja za 9 prekršajnih djela). Izrekom otporka pobijanog rješenja okrivljena pravna osoba Č.M. d.d. kažnjena je ukupnom novčanom kaznom u iznosu od 126.000,00 kn, dok pojedinačno utvrđene novčane kazne u svojem zbroju nisu jednake toj ukupno izrečenoj novčanoj kazni, već ukupan zbroj utvrđenih novčanih kazni za okrivljenu pravnu osobu iznosi 54.000,00 kn. Isto tako, izrekom pobijanog rješenja okrivljenik Z.Š., kao odgovorna osoba kažnjen je ukupnom novčanom kaznom u iznosu od 33.600,00 kn, dok pojedinačno utvrđene novčane kazne u svojem zbroju nisu jednake toj ukupno izrečenoj novčanoj kazni, već ukupan zbroj utvrđenih novčanih kazni iznosi 14.400,00 kn.

SUDSKA PRAKSA

Visoki prekršajni sud RH u svojem rješenju broj: **Fpž-758/14 od 11. veljače 2015.** naveo je, ocjenjujući navode žalbe okrivljenika, da na opisani način prvostupanjsko tijelo državne uprave koje vodi prekršajni postupak nije pravilno

⁸⁰ Članak 205. Prekršajnog zakona

Drugostupanjski će sud presudom odbiti žalbu kao neosnovanu i potvrditi prvostupanjsku presudu kad utvrdi da ne postoje razlozi zbog kojih se presuda pobija.

primijenilo odredbu članka 39. stavka 1. točke 2. Prekršajnog zakona, kojom je propisano da ukoliko je počinitelj s više radnji počinio više prekršaja za koje mu se istodobno sudi, da će mu se za svaki od počinjenih prekršaja utvrditi kazna prema zakonu, a zatim izreći ukupna novčana kazna koja je jednaka zbroju pojedinačno utvrđenih novčanih kazni. Ovaj sud našao je da je ovakvim postupanjem prvostupanjskog tijela državne uprave koje vodi prekršajni postupak počinjena bitna povreda odredbi prekršajnog postupka jer je izreka pobijanog rješenja proturječna sama sebi, uslijed čega se pobijano rješenje uopće ne može preispitati u pogledu odluke o kazni, te je prihvatanjem žalbe okrivljenika prvostupanjsku presudu ukinuo i predmet vratio na ponovni postupak i odlučivanje.

10. Ako je povrijeđeno pravo obrane, a to je utjecalo ili moglo utjecati na presudu (čl. 195. st. 2. Prekršajnog zakona)

10.1. Uz prvi poziv za glavnu raspravu okrivljeniku će se uvijek dostaviti i optužni prijedlog, a naročito u situaciji kad optužni prijedlog ima propisani sadržaj, no isti nije sastavljen u skladu s točnom 160. stavka 2. točke 5.- 8. Prekršajnog zakona

Iz sadržaja prvostupanjskog spisa vidljivo je da okrivljenicima uz prvi poziv za održavanje glavne rasprave prvostupanjski sud nije dostavio i optužni prijedlog. Činjenica je da su okrivljenici prije pokretanja prekršajnog postupka primili i potpisali obavijest iz članka 109a. Prekršajnog zakona, kojom su obaviješteni o tome što im se stavlja na teret, te da je temeljem optužnog prijedloga prvostupanjski sud izdao prekršajni nalog, čija izreka je identična izreci pobijane presude. Isto tako vidljivo je da je tužitelj na glavnoj raspravi u dokazne svrhe predao Izvješće povjerenika o financijskom stanju i uvjetima poslovanja I okrivljene pravne osobe, no prvostupanjski sud to Izvješće nije uručio okrivljenicima radi očitovanja na isto i eventualnog predlaganja daljnjih dokaznih prijedloga, već je zaključio glavnu raspravu i istog dana javno objavio presudu. Okrivljenici u žalbi ističu da im je povrijeđeno pravo obrane.

SUDSKA PRAKSA

Visoki prekršajni sud RH u svojem rješenju broj: **Fpž-103/16 od 21. ožujka 2018.** naveo je da je našao da je prvostupanjski sud povrijedio pravo obrane okrivljenika, imajući u vidu odredbu članka 85. stavka 2. Prekršajnog zakona kojom je izričito propisano da se okrivljeniku mora omogućiti da se očituje o svim činjenicama i dokazima koji ga terete i da iznese sve činjenice i dokaze koji mu idu u korist. Naime, kako je prvostupanjski sud većim dijelom svoju presudu utemeljio upravo na Izvješću povjerenika o financijskom stanju i uvjetima poslovanja I okrivljene pravne osobe, s

kojim izvješćem je jedino nedvojbeno bila upoznata I okrivljena pravna osoba, dok je sporno da li su ostali okrivljenici bili upoznati sa sadržajem istog te da li su se uslijed toga mogli očitovati o predmetnom Izvješću, mišljenje je ovog suda da je povrijeđeno pravo obrane okrivljenika budući su navedene okolnosti mogle utjecati na prvostupanjsku presudu glede drugačije odluke o krivnji okrivljenika, a imajući u vidu navedenu odredbu Prekršajnog zakona. S obzirom na navedeno, ovaj sud je prihvatio žalbu okrivljenika i ukinuo pobijanu presudu, pri čemu se napominje da će u ponovljenom postupku prvostupanjski sud voditi računa i o odredbi članka 128. stavka 3. Prekršajnog zakona kojom je između ostalog propisano da se okrivljeniku uz prvi poziv za glavnu raspravu dostavlja i primjerak optužnog prijedloga s upozorenjem da može dostaviti i pisanu obranu, a koju odredbu zakona, kako to proizlazi iz spisa predmeta i navoda žalbe, prvostupanjski sud tijekom prvostupanjskog postupka nije valjano primijenio.

10.2. Između dostave poziva okrivljeniku i dana zakazane glavne rasprave odnosno ispitivanja okrivljeniku se mora ostaviti vrijeme od najmanje tri dana radi pripreme obrane

Iz sadržaja prvostupanjskog spisa proizlazi da je glavna rasprava zakazana za dan 17. prosinca 2014. u 10,00 sati, no iz dostavnice o uručenju predmetnog poziva za glavnu raspravu vidljivo je da je II okrivljenik V.S., kao odgovorna osoba poziv za glavnu raspravu primio dana 17. prosinca 2014., odnosno na sam dan održavanja glavne rasprave.

SUDSKA PRAKSA

Visoki prekršajni sud RH u svojem rješenju broj: **Fpž-378/15 od 4. studenog 2015.** navodi da je žalitelj u pravu kad ističe da je poziv za glavnu raspravu primio prekasno tako da nije bio u mogućnosti iznijeti svoju obranu i predočiti dokumentaciju koja mu ide u prilog. Nadalje se navodi da je člankom 164. stavka 2. Prekršajnog zakona propisano da se između dostave poziva okrivljeniku i dana zakazane glavne rasprave odnosno ispitivanja mora okrivljeniku ostaviti vrijeme od najmanje tri dana radi pripreme obrane, uslijed čega je evidentno da je prvostupanjsko tijelo državne uprave koje vodi prekršajni postupak u konkretnom predmetu povrijedilo odredbe Prekršajnog zakona o održavanju glavne rasprave, pa je stoga povrijeđeno pravo obrane okrivljenika, a što je moglo biti od utjecaja na odluku o krivnji II okrivljene odgovorne osobe. To stoga što bi pravilnom dostavom poziva okrivljeniku isti mogao doći na glavnu raspravu i iznijeti svoju obranu u kojoj je mogao iznijeti relevantne činjenice koje su mogle dovesti i do drugačije odluke iz prvostupanjskog rješenja. Visoki prekršajni sud RH stoga je prihvatio žalbu okrivljenika te pobijano rješenje ukinuo i predmet vratio na ponovni postupak i odlučivanje.

10.3. Okrivljeniku se mora omogućiti da se očituje o svim činjenicama i dokazima koji ga terete

Iz prvostupanjskog spisa vidljivo je da po uručanju podneska tužitelja od 8. srpnja 2016. na glavnoj raspravi održanoj 13. rujna 2016. prvostupanjski sud na prijedlog okrivljenika nije im dao rok u kojem se isti mogu očitovati na opsežan podnesak tužitelja. Žalitelji ističu da kako se tijekom prvostupanjskog postupka i tužitelj u pisanoj formi očitovao na navode podnesaka okrivljenika, te su se i okrivljenici tijekom postupka očitovali u pisanoj formi na navode podnesaka tužitelja, da je nejasno zbog čega prvostupanjski sud nije dozvolio okrivljenicima da se u kratkom roku očituju na navode ovog podneska tužitelja.

SUDSKA PRAKSA

Visoki prekršajni sud RH u svojem rješenju broj: **Fpž-1074/16 od 13. prosinca 2017.**

prihvatanjem žalbe okrivljenika, ukinuo je prvostupanjsku presudu i predmet vratio na ponovni postupak i odlučivanje, našavši da je prvostupanjski sud povrijedio pravo obrane okrivljenika iz razloga što nije omogućio okrivljenicima da se očituju o svim dokazima koji su provedeni na glavnoj raspravi, a što je utjecalo ili moglo utjecati na odluku o krivnji iz prvostupanjske presude. Ovaj sud smatra, da neovisno o tome što se na zapisniku o glavnoj raspravi navodi da je predmetni podnesak tužitelja čitan na glavnoj raspravi, da su okrivljenici imali pravo detaljno proučiti podnesak tužitelja, očitovati se na njega i eventualno predložiti izvođenje nekih dokaza. Ukoliko je takvim odbijanjem prijedloga okrivljenika da im se odobri rok za očitovanje na podnesak tužitelja, prvostupanjski sud htio onemogućiti odugovlačenje postupka, tada je svakako mogao odmah po zaprimanju podneska tužitelja, konkretno dana 8. srpnja 2016. dostaviti okrivljenicima taj podnesak tužitelja te im u popratnom dopisu dati rok za eventualno očitovanje na navode podneska tužitelja. Kako to prvostupanjski sud nije učinio, već je uskratio okrivljenike u mogućnosti da se očituju na navode podneska tužitelja koji je branitelju uručen na glavnoj raspravi, te je odmah potom zaključena glavna rasprava, to je na opisani način ostvarena povreda prava obrane okrivljenika, a što je moglo biti od utjecaja na prvostupanjsku presudu, obzirom da okrivljenici osporavaju svoju krivnju.

VII. Povreda odredaba materijalnog prekršajnog prava

1. Ako djelo za koje se protiv okrivljenika vodi postupak nije prekršaj (čl. 196. t. 1. Prekršajnog zakona)

1.1. Sud ispituje da li postoji pravni kontinuitet prekršaja ukoliko se nakon počinjenja prekršaja promijeni propis

Izrekom prvostupanjske presude okrivljenici su proglašeni krivima i kažnjeni i to I okrivljena pravna osoba T.š.b. d.d.(ranije A.Š.b. d.d.) novčanom kaznom u ukupnom iznosu od 99.000,00 kn, II okrivljenica D.F., kao odgovorna osoba novčanom kaznom u ukupnom iznosu od 3.000,00 kuna, dok je III okrivljenici A.B. izrečena novčana kazna u iznosu od 900,00 kn, zbog prekršaja iz članka 361. stavka 3. i 4. u svezi stavka 1. točke 13. i članka 360. stavka 3. i 4. u svezi stavka 1. točke 59. Zakona o kreditnim institucijama, činjenično opisanih u pobijanoj presudi. Okrivljenici u svojoj žalbi u odnosu na točku 2. izreke prvostupanjske presude smatraju da ne postoji pravni kontinuitet prekršaja, koji je prema navodu tužitelja u optužnom prijedlogu počinjen 30.11.2010., s obzirom da je dana 1.1.2014. stupio na snagu novi Zakon o kreditnim institucijama u kojem više nema odredbe kojom je propisan prekršaj u smislu pada jamstvenog kapitala ispod iznosa od 8 milijuna kuna, već da je člankom 360. stavka 1. točke 59. Zakona propisano da kreditna institucija čini prekršaj ukoliko joj neka od stopa kapitala padne ispod visine propisane člankom 92. Uredbe (EU) broj 575/2013. Stoga smatraju da je ovlašteni tužitelj trebao uskladiti optužni prijedlog s izmjenama zakona koji koristi drugačiju terminologiju od ranijeg zakona koji je bio na snazi u vrijeme počinjenja prekršaja, a uz to da tužitelj nije dokazao niti istovjetnost pojmova „regulatorni kapital“ i „jamstveni kapital“ u koju svrhu su predlagali saslušanje u svojstvu svjedoka Z.P. koja je provodila neposredan nadzor nad poslovanjem I okrivljene pravne osobe.

SUDSKA PRAKSA

Visoki prekršajni sud RH u svojoj presudi broj: **Fpž-426/15 od 15. srpnja 2015.** naveo je da neosnovano okrivljenici ističu da djelo iz točke 2. izreke pobijane presude koje je po optužnom prijedlogu pravno označeno kao prekršaj iz članka 360. stavka 1. točke 12. i stavka 3. i 4. Zakona o kreditnim institucijama („Narodne novine“ broj: 117/08, 74/09 i 153/09) nema pravni kontinuitet u članku 360. stavka 3. i 4. u svezi stavka 1. točke 59. Zakona o kreditnim institucijama („Narodne novine“ broj: 159/13). To stoga što je odredbom članka 360. stavka 1. točke 12. i stavka 3. i 4. Zakona o kreditnim institucijama („Narodne novine“ broj: 117/08, 74/09 i 153/09)

propisano da će se štedna banka i odgovorna osoba iz uprave štedne banke kazniti za prekršaj ako joj jamstveni kapital padne ispod minimalnog iznosa iz članka 110. stavka 3. Zakona o kreditnim institucijama. Člankom 110. Zakona o kreditnim institucijama propisano je da je kreditna institucija dužna radi sigurnog i stabilnog poslovanja, odnosno ispunjenja obveza prema svojim vjerovnicima održavati odgovarajuću visinu jamstvenog kapitala, pri čemu je propisano da se jamstveni kapital kreditne institucije sastoji od osnovnog i dopunskog kapitala, kao i drugih oblika kapitala koje propisuje Hrvatska narodna banka. Stavkom 3. članka 110. predmetnog zakona propisano je da jamstveni kapital kreditne institucije ne smije biti manji od propisanog iznosa temeljnog kapitala iz članka 29. Zakona, dok je odredbom članka 29. stavka 2. Zakona propisano da temeljni kapital štedne banke iznosi najmanje 8 milijuna kuna. Odredbom članka 360. stavka 3. i 4. u svezi stavka 1. točke 59. Zakona o kreditnim institucijama („Narodne novine“ broj: 159/13) po kojem je prvostupanjski sud pravno označio prekršaj okrivljenika i temeljem kojeg je okrivljenicima izrekao novčanu kaznu za prekršaj iz točke 2. izreke pobijane presude, propisano je da će se štedna banka i odgovorna osoba iz uprave štedne banke kazniti za prekršaj ako joj je neka od stopa kapitala ispod visine propisane člankom 92. Uredbe (EU) br. 575/2013. Člankom 4. stavka 1. točke 118. Uredbe (EU) 575/13 propisano je da regulatorni kapital znači zbroj osnovnog kapitala i dopunskog kapitala, iz čega proizlazi da definicija jamstvenog kapitala iz ranijeg Zakona o kreditnim institucijama, odgovara definiciji regulatornog kapitala iz novog Zakona o kreditnim institucijama, a o čemu okrivljenici izražavaju sumnju u navodima žalbe. Za zaključiti je stoga da se radi isključivo o terminološkim razlikama između ranijeg i novijeg Zakona o kreditnim institucijama. Člankom 93. stavka 1. Uredbe (EU) 575/13 propisano je da regulatorni kapital institucije ne smije pasti ispod iznosa inicijalnog kapitala koji se zahtijevao u vrijeme izdavanja odobrenja za rad. Člankom 19. stavka 2. Zakona o kreditnim institucijama („Narodne novine“ broj: 159/13) propisano je da inicijalni kapital štedne banke iznosi najmanje 8 milijuna kuna, pa je stoga evidentno da je iako terminološki različit, inicijalni kapital sadržajno jednak temeljnom kapitalu iz ranijeg Zakona o kreditnim institucijama. Stoga, kako je tijekom dokaznog postupka, a naročito iz obrane II okrivljenice D.F. iznesene na glavnoj raspravi dana 15. rujna 2014., neprijeporno utvrđeno da je I okrivljena pravna osoba A.Š.b. d.d. (sada T.š.b. d.d.), na dan 30. studenog 2010. godine iskazala jamstveni kapital u iznosu 7.056.000,00 kuna, iako isti prema odredbi članka 29. stavka 2. Zakona o kreditnim institucijama, koji je bio na snazi u vrijeme počinjenja prekršaja, ne smije biti ispod 8 milijuna kuna, to je prvostupanjski sud pravilno utvrdio da su okrivljenici ostvarili bitna obilježja predmetnog prekršaja. Okolnost koju okrivljenici iznose u svoju obranu da su u roku danom od strane Hrvatske narodne banke, osigurali jamstveni kapital u iznosu ne manjem od 8.000.000,00 kuna, ne ispričava ih prekršajne odgovornosti za prekršaj koji im se stavlja na teret, obzirom da su okrivljenici biće predmetnog prekršaja ostvarili u trenutku kad im je jamstveni kapital pao ispod propisanih 8.000.000,00 kuna, te ih zbog tog prekršaja ovlaštenu tužitelj i tereti optužnim prijedlogom, a okolnost da su u danom roku utvrđeni nedostatak otklonili može biti

cijenjeno samo kao olakotna okolnost, kao što je to ispravno i učinio prvostupanjski sud.

1.2. Presudom kojom se okrivljenici oslobađaju od optužbe zbog toga što prvostupanjski sud pogrešno smatra da djelo koje se okrivljenicima stavlja na teret nije prekršaj, povrijeđeno je materijalno pravo u korist okrivljenika

Prvostupanjskom presudom I okrivljena pravna osoba, te II i III okrivljenik kao odgovorne osobe oslobođeni su od optužbe da bi počinili prekršaj iz članka 232. stavka 1. točke 28. i stavka 2. Zakona o investicijskim fondovima, činjenično opisanog u izreci pobijane presude, s obrazloženjem da djelo koje se okrivljenicima stavlja na teret nije prekršaj. Žalbu je podnijela Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga, kao ovlašteni tužitelj, koja predlaže da se pobijana presuda ukine.

SUDSKA PRAKSA

Visoki prekršajni sud RH u svojem rješenju broj: **Fpž-1170/15 od 16. listopada 2015.** naveo je da je u pravu žalitelj kad ističe da prvostupanjski sud pogrešno smatra da prekršaj iz članka 232. stavka 1. točke 28. i stavka 2. Zakona o investicijskim fondovima nema pravnog kontinuiteta, obzirom da je taj zakon stavljen van snage stupanjem na snagu Zakona o alternativnim investicijskim fondovima i Zakona o otvorenim investicijskim fondovima s javnom ponudom. Točkom 3. optužnog prijedloga I okrivljenom društvu za upravljanje fondovima i odgovornim osobama I okrivljene pravne osobe, stavlja se na teret da prilikom upravljanja imovinom F.A.G.U. nisu poštivali ograničenja iz članka 137. stavka 1. točke 1. Zakona o investicijskim fondovima, prema kojem se imovina fonda mora sastojati od barem šest različitih vrijednosnih papira, udjela i dionica investicijskih fondova ili instrumenata tržišta. Iz sadržaja spisa vidljivo je da je na temelju rješenja Agencije od 10. svibnja 2007. godine, klasa: UP/I-451-04/07-06/01, Urbroj: 326-113-07-01 odobreno osnivanje otvorenog investicijskog fonda s privatnom ponudom A.C.S., koji je rješenjem Agencije od 21. listopada 2007. godine, klasa: UP/I-451-04-10-09/42, Urbroj: 326-113/10-11 promijenio naziv u F. A.G.U. Vezano uz pravni kontinuitet djela iz točke 3. optužnog prijedloga potrebno je istaknuti da članak 3. Zakona o alternativnim investicijskim fondovima („Narodne novine“ broj: 16/13 i 143/14) propisuje da je investicijski fond subjekt za zajednička ulaganja čija je jedina svrha i namjena prikupljanje sredstava javnom ili privatnom ponudom te ulaganje tih sredstava u različite vrste imovine u skladu s unaprijed određenom strategijom ulaganja investicijskog fonda, a isključivo u korist imatelja udjela u tom investicijskom fondu. Investicijski fond može biti alternativni investicijski fond ili UCITS fond. Nadalje je propisano da je alternativni investicijski fond (AIF) investicijski fond osnovan sa svrhom i namjenom prikupljanja sredstava javnom ili privatnom ponudom te ulaganja tih sredstava u različite vrste imovine u skladu s unaprijed određenom strategijom i ciljem ulaganja AIF-a, a isključivo u korist imatelja udjela tog AIF-a. AIF može biti otvoreni i zatvoreni AIF. AIF nije UCITS fond te ne zahtijeva odobrenje za osnivanje i

rad u skladu s odredbama zakona koji uređuje osnivanje i rad otvorenih investicijskih fondova s javnom ponudom. Isto tako propisano je da je UCITS fond investicijski fond određen zakonom koji uređuje osnivanje i rad otvorenih investicijskih fondova s javnom ponudom. Točkom 4. članka 3. Zakona o alternativnim investicijskim fondovima propisano je da je otvoreni AIF zasebna imovina, bez pravne osobnosti, koju osniva UAIF i kojom UAIF upravlja u svoje ime i za zajednički račun imatelja udjela u toj imovini u skladu s odredbama ovoga Zakona, prospekta i/ili pravila toga fonda. Imajući u vidu navedeno, nesporno je da i Zakon o alternativnim investicijskim fondovima, za društvo za upravljanje alternativnim investicijskim fondovima s privatnom ponudom, u koju vrstu investicijskog fonda bi spadao i F. A.G.U., člankom 313. stavka 1. točke 80. propisuje sankciju za UAIF, odnosno društvo za upravljanje alternativnim investicijskim fondom ako u pogledu ulaganja i prekoračenja ograničenja ulaganja imovine AIF, alternativnog investicijskog fonda ne postupa u skladu s člankom 258. Zakona. Tom materijalnom odredbom članka 258. Zakona o alternativnim investicijskim fondovima propisano je da ulaganje imovine AIF-a podliježe ograničenjima utvrđenim pravilnicima Agencije i pravilima AIF-a, odnosno prospektom AIF-a kada je to primjenjivo. Upravo Pravilnikom o vrstama investicijskih fondova („Narodne novine“ broj: 105/13 i 28/15) i to člankom 18. stavka 1. točke 1. propisano je da se imovina AIF-a s privatnom ponudom može sastojati od prenosivih vrijednosnih papira ili instrumenata tržišta novca, dok je odredbom članka 19. Pravilnika propisano da ulaganje imovine osnovnog AIF-a s privatnom ponudom podliježe ograničenjima ulaganja i to: dopušteno je ulaganje u imovinu iz članka 18. stavka 1. točke 1. i točaka 4. - 10. ovoga Pravilnika, imovina AIF-a se mora sastojati od barem šest različitih ulaganja u imovinu iz članka 18. stavka 1. točke 1. i točaka 4. do 10. ovoga Pravilnika, te tri ulaganja iz prethodne točke s najvećim udjelom u neto vrijednosti imovine AIF-a ne smiju prelaziti 60% neto vrijednosti imovine AIF-a. Kako su dakle i novim Zakonom o alternativnim investicijskim fondovima propisana ograničenja vezana uz ulaganja u imovinu alternativnih investicijskih fondova s privatnom ponudom, uslijed čega postoji pravni kontinuitet prekršaja iz članka 232. stavka 1. točke 28. i stavka 2. Zakona o investicijskim fondovima, to je prvostupanjski sud neosnovano donio presudu kojom se okrivljenici oslobađaju od optužbe za prekršaj koji im se stavlja na teret točkom 3. optužnog prijedloga.

1.3. Nakon što potpuno i točno utvrdi pravno relevantne činjenice, prvostupanjski sud mora pravilno primijeniti materijalno pravo

Prvostupanjskom presudom, temeljem članka 161. stavka 6. Prekršajnog zakona okrivljenici su oslobođeni od optužbe da bi počinili prekršaje iz članka 232. stavka 1. točke 19. i stavka 2. Zakona o investicijskim fondovima, činjenično opisane u izreci pobijane presude, s obrazloženjem da djela koja se okrivljenicima stavljaju na teret nisu prekršaji. Žalbu je podnio ovlašteni tužitelj, Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga, navodeći da prvostupanjski sud pogrešno smatra da bi okrivljenici počinili predmetni prekršaj isključivo u situaciji kad bi jedan investicijski fond kojim upravljaju imao točno 25% udjela drugog investicijskog fonda, a što da je gotovo i nemoguće u praksi.

SUDSKA PRAKSA

Visoki prekršajni sud RH u svojem rješenju broj: **Fpž-1304/13 od 15. srpnja 2015.** naveo je da je žalitelj u pravu kad ističe da je prvostupanjski sud pogrešno tumačio odredbu članka 101. stavka 12. točke d) Zakona o investicijskim fondovima kojom je propisano da otvoreni investicijski fond s javnom ponudom ne smije biti vlasnikom 25% udjela pojedinog investicijskog fonda, smatrajući da je zabranjeno da otvoreni investicijski fond s javnom ponudom bude vlasnikom fiksnog iznosa od 25% udjela pojedinog investicijskog fonda, te da tom odredbom Zakona o investicijskim fondovima nije zabranjeno da otvoreni investicijski fond s javnom ponudom bude vlasnikom više od 25% udjela pojedinog investicijskog fonda, uslijed čega je neosnovano donio presudu kojom se okrivljenici oslobađaju od optužbe za prekršaje iz članka 232. stavka 1. točke 19. i stavka 2. Zakona o investicijskim fondovima, koji im se stavljaju na teret. Vezano uz navedeno potrebno je istaknuti da iako je zakonodavac propustio u članku 101. stavka 12. točke d) Zakona o investicijskim fondovima, navesti da se ograničava da otvoreni investicijski fond s javnom ponudom bude vlasnikom više od 25% udjela pojedinog investicijskog fonda, već je naveo samo iznos od 25% udjela pojedinog investicijskog fonda, koji se čini fiksnim iznosom, ovaj sud smatra da je nužno predmetnu odredbu zakona tumačiti šire, na način da se ograničenje odnosi i na svako stjecanje udjela pojedinog investicijskog fonda od 25% i više. To stoga što je odredba članka 101. Zakona o investicijskim fondovima sadržana unutar podnaslova zakona „Ograničenja ulaganja i prekoračenja ograničenja ulaganja“ uslijed čega je nelogično tumačiti odredbu članka 101. stavka 12. točke d) na način da bi ograničenje vlasništva otvorenog investicijskog fonda s javnom ponudom bilo fiksnih 25% udjela pojedinog investicijskog fonda, dok bi svako prekoračenje 25%, pa i stjecanje vlasništva nad primjerice 75% udjela pojedinog investicijskog fonda bilo dopušteno, te ograničenja kod takvog stjecanja vlasništva ne bi bilo. Intencija zakonodavca vidljiva je i iz činjenice da je Zakonom o otvorenim investicijskim fondovima s javnom ponudom („Narodne novine“ broj: 16/13 i 143/14) a kojim zakonom je očuvan pravni kontinuitet predmetne kaznene odredbe članka 232. stavka 1. točke 19. i stavka 2. Zakona o investicijskim fondovima („Narodne novine“ broj: 150/05) u članku 98. stavka 1. točke d) Zakona o otvorenim investicijskim fondovima s javnom ponudom propisano da UCITS fondovi kojima upravlja jedno društvo za upravljanje, zajedno s portfeljima kojima upravljaju, ne smiju biti imatelji ukupno više od 25% udjela pojedinog investicijskog fonda. Iz svega naprijed navedenog proizlazi da je prvostupanjski sud preuskim tumačenjem odredbe članka 232. stavka 1. točke 19. i stavka 2. Zakona o investicijskim fondovima, pogrešno primijenio materijalno pravo u konkretnom slučaju, te neosnovano donio presudu kojom se okrivljenici oslobađaju od optužbe za prekršaje koji im se stavljaju na teret, pa je stoga ovaj sud prihvatio žalbu tužitelja i ukinuo pobijanu presudu te predmet vratio na ponovni postupak i odlučivanje.

2. Ako postoje okolnosti koje isključuju prekršajni progon a osobito ako je nastupila zastara prekršajnog progona (čl. 196. t. 3. Prekršajnog zakona)

2.1. Prvostupanjski sud dužan je po službenoj dužnosti paziti na relativnu i apsolutnu zastaru prekršajnog progona

Prvostupanjskom presudom protiv okrivljenika odbijena je optužba za prekršaje iz članka 360. stavka 1. točke 16., 33. i 38. i stavka 2. Zakona o kreditnim institucijama, činjenično opisanih u izreci pobijane presude, s obrazloženjem da je nastupila zastara prekršajnog progona. Žalbu je podnijela Hrvatska narodna banka, kao ovlašteni tužitelj, navodeći da prvostupanjski sud pogrešno smatra da je u konkretnom predmetu nastupila zastara prekršajnog progona.

SUDSKA PRAKSA

Visoki prekršajni sud RH u svojem rješenju broj: **Fpž-191/16 od 26. travnja 2017.** naveo je da kako su prekršaji koji se okrivljenicima stavljaju na teret počinjeni prije 1. lipnja 2013., kao dana stupanja na snagu Zakona o izmjenama i dopunama Prekršajnog zakona (NN 39/13), da je žalitelj u pravu kad ističe da je u konkretnom predmetu vezano uz zastaru prekršajnog progona trebalo primijeniti odredbu članka 368. stavka 1. i 2. Zakona o kreditnim institucijama kojom je propisan rok relativne zastare prekršajnog progona od tri godine, te rok apsolutne zastare prekršajnog progona od šest godina, od počinjenja prekršaja. Na opisani način prvostupanjski sud je povrijedio materijalno pravo u korist okrivljenika, pa je stoga prihvaćanjem žalbe tužitelja, prvostupanjsku presudu ovaj sud ukinuo i predmet vratio na ponovni postupak i odlučivanje.

2.2. Na konkretan prekršaj primjenjuju se zastarni rokovi koji su vrijedili u vrijeme počinjenja prekršaja

Prvostupanjskom presudom temeljem članka 181. stavka 1. točke 5. Prekršajnog zakona protiv okrivljene pravne osobe i okrivljene odgovorne osobe odbijena je optužba za prekršaj iz članka 59. stavka 2. točke 13. i stavka 4. Zakona o preuzimanju dioničkih društava, činjenično opisanog u izreci pobijane presude, s obrazloženjem da je nastupila zastara prekršajnog progona. Žalbu je podnijela Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga, kao ovlašteni tužitelj, smatrajući da odluka prvostupanjskog suda nije zakonita.

SUDSKA PRAKSA

Visoki prekršajni sud RH u svojem rješenju broj: **Fpž-823/13 od 15. listopada 2014.** naveo je da je iz izreke pobijane presude vidljivo da je prekršaj počinjen dana 10. listopada 2008., pa je stoga vezano uz zastaru prekršajnog progona bila mjerodavna odredba članka o zastari iz posebnog zakona, konkretno članak 60. stavka 1. i 2. Zakona o preuzimanju dioničkih društava koji propisuje rok relativne

zastare od tri godine i rok apsolutne zastare prekršajnog progona od šest godina, a sve u skladu s člankom 13. stavka 2. i 6. Prekršajnog zakona. Činjenica što je Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o preuzimanju dioničkih društava (NN 148/13) a koji je u međuvremenu, dana 15. prosinca 2013. stupio na snagu, izmijenjena odredba članka 60. Zakona o preuzimanju dioničkih društava, nije od utjecaja na preispitivanje zastare prekršajnog progona za prekršaj za kojeg se okrivljenici terete. To stoga što se na zastaru prekršajnog progona primjenjuje uvijek rok zastare propisan u vrijeme počinjenja prekršaja, a uz to se vezano uz zastaru ne primjenjuje institut blažeg propisa. Stoga je u pravu žalitelj kad ističe da je prvostupanjski sud pogrešno odbio optužbu protiv okrivljenika s obrazloženjem da je nastupila zastara prekršajnog progona protekom četiri godine od počinjenja prekršaja.

2.3. Prvostupanjsko tijelo državne uprave koje vodi prekršajni postupak nije ovlašteno izdati prekršajni nalog nakon protoka tri godine od zaprimanja optužnog prijedloga tužitelja (za djela počinjena prije 1.6.2013.)

Prema sadržaju prvostupanjskog spisa, dana 17. veljače 2012. prvostupanjsko tijelo državne uprave koje vodi prekršajni postupak zaprimilo je optužni prijedlog Porezne uprave, Područnog ureda Zagreb, Ispostava Zagreb – Trnje, Ministarstva financija Republike Hrvatske, od 14. veljače 2012. godine, klasa: 740-04/12-02/69, Ur.broj: 513-07-01-70/12-01 protiv okrivljene pravne osobe P.S. d.o.o. i okrivljenika Z.V., kao odgovorne osobe. Na temelju podnesenog optužnog prijedloga, prvostupanjsko tijelo državne uprave koje vodi prekršajni postupak izdalo je prekršajni nalog tek 20. ožujka 2015. godine, iz čega je vidljivo da je između podnošenja optužnog prijedloga i izdavanja prekršajnog naloga proteklo više od tri godine propisane člankom 13. stavka 2. Prekršajnog zakona.

SUDSKA PRAKSA

Visoki prekršajni sud RH u svojoj presudi broj: **Fpž-507/17 od 7. srpnja 2017.** naveo je da se vezano uz navode obrazloženja pobijanog rješenja prvostupanjskog tijela državne uprave koje vodi prekršajni postupak koji se odnose na zastaru prekršajnog progona, ističe da prvostupanjsko tijelo državne uprave koje vodi prekršajni postupak u konkretnom slučaju pogrešno smatra da je svojim dopisom kojim je zatražen povijesni izvadak iz sudskog registra prekinulo relativnu zastaru prekršajnog progona. Naime, iz sadržaja spisa vidljivo je da je optužni prijedlog sadržavao sve podatke u smislu odredbe članka 160. Prekršajnog zakona, u odnosu na okrivljenu pravnu osobu, uslijed čega radnja pribavljanja izvotka iz sudskog registra za okrivljenu pravnu osobu, nije bila potrebna, pa se stoga u konkretnom

slučaju ne može smatrati radnjom nadležnog tijela poduzetom radi prekršajnog progona počinitelja. Stoga kako je u konkretnom slučaju, između dvije radnje nadležnog tijela poduzete u cilju prekršajnog progona okrivljenika proteklo više od tri godine, to osnovano žalitelji ističu da je u odnosu na prekršaj koji im se stavlja na teret nastupila relativna zastara prekršajnog progona, uslijed čega je prvostupanjsko tijelo državne uprave koje vodi prekršajni postupak proglašivši okrivljenike krivima u predmetu u kojem je kod prvostupanjskog tijela državne uprave koje vodi prekršajni postupak nastupila relativna zastara prekršajnog progona, povrijedilo materijalno pravo na štetu okrivljenika. Ovu povredu otklonio je ovaj sud, odbivši optužbu protiv okrivljenika za prekršaj iz članka 29. stavka 1. točke 6. i stavka 2. Zakona o porezu na dodanu vrijednost.⁸¹

3. Ako je u odnosu na prekršaj koji je predmet optužbe primijenjen propis koji se ne može primijeniti (čl. 196. t. 4. Prekršajnog zakona)

3.1. Na obveznike poreza na dodanu vrijednost u pravilu se primjenjuje Zakon o porezu na dodanu vrijednost kao lex specialis

Prvostupanjskim rješenjem o prekršaju okrivljena pravna osoba G.-T. d.o.o. i okrivljenik N.G. kao odgovorna osoba proglašeni su krivima za prekršaj iz članka 209. stavka 1. točke 1. i stavka 4. Općeg poreznog zakona, te su im temeljem tog zakona izrečene novčane kazne. Okrivljenik N.G. protiv prvostupanjskog rješenja podnio je žalbu zbog odluke o kazni.

SUDSKA PRAKSA

Visoki prekršajni sud RH u svojoj presudi broj: **Fpž-593/14 od 31. svibnja 2017.** naveo je da je iz Zapisnika o poreznom nadzoru vidljivo da je okrivljena pravna osoba u sustavu poreza na dodanu vrijednost. Prema članku 131. stavka 1. točke 7. i stavka 2. Zakona o porezu na dodanu vrijednost, koji je bio na snazi u vrijeme počinjenja prekršaja, propisano je da će se kazniti za prekršaj porezni obveznik i odgovorna osoba u pravnoj osobi, ako ne izda račun. Navedeni propis je u odnosu na predmetni prekršaj posebni propis za obveznike poreza na dodanu vrijednost, koji propisuje i znatno blaži posebni minimum novčane kazne u usporedbi s Općim

⁸¹ Članak 207. Prekršajnog zakona

Drugostupanjski će sud, prihvaćajući žalbu ili po službenoj dužnosti presudom preinačiti prvostupanjsku presudu ako utvrđeno činjenično stanje iz izreke prvostupanjske presude prihvati pravilnim i potpuno utvrđenim i da se s obzirom na to utvrđeno činjenično stanje po pravilnoj primjeni zakona ima donijeti drukčija presuda, a prema stanju stvari i u slučaju povreda iz članka 195. stavka 1. točke 6. i 9. ovoga Zakona.

poreznim zakonom, koji i nadalje sankcionira predmetno ponašanje, ali protiv obveznika drugih poreza. Stoga je ovaj sud, našavši da je u konkretnom predmetu primijenjen propis koji se ne može primijeniti, čime je povrijeđeno materijalno pravo na štetu okrivljenika prema članku 196. točke 4. Prekršajnog zakona, pravilno pravno označio djelo okrivljenika i temeljem tog propisa izrekao okrivljenicima niže kazne od onih koje su im bile izrečene pobijanim rješenjem.

3.2. Vremenskim propisom točno je određeno vrijeme njegovog trajanja i to kada stupa na snagu i kada prestaje važiti

Izrekom prvostupanjskog rješenja o prekršaju okrivljena pravna osoba I.-O. d.o.o. i okrivljenik D.B. kao odgovorna osoba proglašeni su krivima između ostalog i za prekršaj iz članka 11. stavka 1. točke 1. i stavka 2. Zakona o posebnom porezu na plaće, mirovine i druge primitke, te im je i za to djelo utvrđena novčana kazna. Žalbu su podnijeli iz svih zakonom predviđenih žalbenih razloga.

SUDSKA PRAKSA

Visoki prekršajni sud RH u svojoj presudi broj: **Fpž-843/13 od 27. svibnja 2015.** naveo je da je iz činjeničnog opisa djela iz točke 4. izreke pobijanog rješenja izostavio dio okrivljenja koji je neosnovano okrivljenicima stavljen na teret po članku 11. stavka 1. točke 1. ii stavka 2. Zakona o posebnom porezu na plaće, mirovine i druge primitke, s obzirom da je predmetni zakon temeljem njegove odredbe članka 13. stupio na snagu danom objave u „Narodnim novinama“, konkretno 1. kolovoza 2009., pa se stoga okrivljenici temeljem tog zakona nisu mogli teretiti za radnje koje datiraju prije stupanja na snagu tog zakona.

3.3. Prema počinitelju se primjenjuje propis koji je bio na snazi u vrijeme počinjenja prekršaja

Prvostupanjskim rješenjem o prekršaju okrivljenica K.K., kao odgovorna osoba u okrivljenoj pravnoj osobi V. d.o.o. proglašena je krivom i kažnjena novčanom kaznom u iznosu od 3.000,00 (tritisuće) kuna, zbog prekršaja iz članka 208. stavka 1. točke 6. i stavka 4. Općeg poreznog zakona. Okrivljenica se žali na povredu materijalnog prava i odluku o kazni.

SUDSKA PRAKSA

Visoki prekršajni sud RH u svojoj presudi broj: **Fpž-1022/15 od 26. travnja 2017.** naveo je, da je ocjenjujući navode žalbe, našao da je prvostupanjsko tijelo državne uprave koje vodi prekršajni postupak, potpuno i pravilno utvrdilo činjenično stanje, no međutim pogrešno je primijenilo materijalno pravo na štetu okrivljenice K.K, kao odgovorne osobe. To stoga što je u vrijeme počinjenja prekršaja djelo koje se okrivljenicima stavlja na teret bilo propisano odredbom članka 207. stavka 1. točke 18. i stavka 2. Općeg poreznog zakona, koji je propisivao i najblažu sankciju za okrivljenu odgovornu osobu, no kako je prvostupanjsko tijelo državne uprave koje vodi prekršajni postupak pobijanim rješenjem okrivljenicu K.K. proglasilo krivom i kaznilo za prekršaj iz članka 208. stavka 1. točke 6. i stavka 4. Općeg poreznog zakona koji je stupio na snagu u međuvremenu od počinjenja prekršaja do donošenja prvostupanjskog rješenja, a kojim je propisana stroža novčana kazna za okrivljenu odgovornu osobu, time je povrijeđeno materijalno pravo na štetu okrivljenice. Ovaj sud je navedenu povredu otklonio preinačivši prvostupanjsko rješenje u pravnoj oznaci djela i odluci o kazni, na način da je okrivljenici temeljem za nju blažeg propisa izrekao nižu novčanu kaznu od one izrečene u pobijanom rješenju.

4. Ako je odlukom o kazni prekoračena ovlast koju sud ima po zakonu (čl. 196. t. 5. Prekršajnog zakona)

4.1. Materijalno pravo je povrijeđeno u korist okrivljenika kad mu se odlukom o prekršaju izrekne novčana kazna ispod općeg minimuma novčane kazne propisanog Prekršajnim zakonom

Prvostupanjskim rješenjem o prekršaju okrivljenoj pravnoj osobi izrečena je novčana kazna u iznosu od po 1.000,00 kuna, kako za prekršaj iz članka 28. stavka 1. točke 3. Zakona o porezu na dodanu vrijednost, tako i za prekršaj iz članka 28. stavka 1. točke 4. istog zakona, iako je člankom 33. stavkom 1. Prekršajnog zakona propisano da za prekršaj propisan zakonom, za počinitelja prekršaja pravnu osobu ne može biti propisana niti izrečena novčana kazna u iznosu manjem od 2.000,00 kuna. U konkretnoj situaciji, iako je Zakonom o porezu na dodanu vrijednost za predmetne prekršaje za pravnu osobu propisan posebni minimum novčane kazne od 1.000,00 kuna, što je u suprotnosti s člankom 33. stavka 1. Prekršajnog zakona, prvostupanjskom odlukom povrijeđeno je materijalno pravo u korist okrivljenika, time što je utvrđena novčana kazna za predmetne prekršaje ispod općeg minimuma novčane kazne propisanog za pravnu osobu. Dakle, prvostupanjsko tijelo državne uprave koje vodi postupak bilo je u prilici postupiti zakonito i u smislu članka 33. stavka 1. Prekršajnog zakona, utvrditi novčanu kaznu u visini općeg minimuma za ovu vrstu okrivljenika.

SUDSKA PRAKSA

Visoki prekršajni sud RH u svojoj presudi broj **Fpž-1592/12 od 29. travnja 2014.** konstatira povredu materijalnog prava u korist okrivljenika, time što je prvostupanjsko tijelo državne uprave koje vodi prekršajni postupak okrivljenoj pravnoj osobi utvrdilo novčane kazne za svaki prekršaj ispod propisanog općeg minimuma za okrivljenu pravnu osobu, no potvrđuje izrečenu novčanu kaznu iz razloga što temeljem članka 202. stavka 4. Prekršajnog zakona, ukoliko je žalba podnesena samo u korist okrivljenika, a što u konkretnom predmetu je, presuda se ne smije izmijeniti na štetu okrivljenika.

4.2. Sud nije ovlašten samoinicijativno, bez izmjene optužnog prijedloga proglasiti okrivljenika krivim za više djela nego što mu je to stavljeno na teret optužnim prijedlogom

Iz sadržaja prvostupanjskog spisa vidljivo je da je optužni prijedlog protiv okrivljenika Ž.I. sadržavao tri prekršaja, pri čemu je točkom 1. optužnog prijedloga činjenično opisan i pravno označen prekršaj iz članka 28. stavka 1. točke 3. Zakona o porezu na dodanu vrijednost, točkom 2. optužnog prijedloga činjenično je opisan i pravno označen prekršaj iz članka 28. stavka 1. točke 4. Zakona o porezu na dodanu vrijednost, a točkom 3. optužnog prijedloga činjenično je opisan i pravno označen prekršaj iz članka 66. stavka 1. točke 2. Zakona o porezu na dohodak. Temeljem takvog optužnog prijedloga prvostupanjsko tijelo državne uprave koje vodi prekršajni postupak proglasilo je okrivljenika krivim i kaznilo ga za pet prekršaja, razdvojivši bez izmjene optužnog prijedloga od strane ovlaštenog tužitelja, točku 2. optužnog prijedloga na tri zasebna prekršaja iz članka 28. stavka 1. točke 4. Zakona o porezu na dodanu vrijednost. Okrivljenik je podnio žalbu zbog pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja.

SUDSKA PRAKSA

Visoki prekršajni sud RH u svojem rješenju broj: **Fpž-973/15 od 18. svibnja 2016.** prihvatio je žalbu okrivljenika te zbog nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja ukinuo pobijano rješenje i predmet vratio na ponovni postupak i odlučivanje. Uz to je naveo da je tijekom prvostupanjskog postupka prvostupanjsko tijelo državne uprave koje vodi prekršajni postupak, ne samo prekoračilo optužni prijedlog ovlaštenog tužitelja, već je i odlukom o kazni prekoračilo ovlast koju ima po zakonu, čime je počinilo povredu materijalnog prava na štetu okrivljenika iz članka 196. točke 5. Prekršajnog zakona⁸², na koju povredu ovaj sud pazi po službenoj dužnosti, na što

⁸² Članak 196. Prekršajnog zakona

da prvostupanjsko tijelo državne uprave koje vodi prekršajni postupak obrati pozornost u ponovljenom postupku. Za istaknuti je da žalitelj nije upirao na apsolutno bitnu povredu odredbi prekršajnog postupka iz članka 195. točke 6. Prekršajnog zakona, pa ju stoga ovaj sud nije bio ovlašten niti konstatirati u svojoj odluci.

5. Ako je povrijeđena odredba o uračunavanju uhićenja (čl. 196. t. 6. Prekršajnog zakona)

5.1. Vrijeme provedeno u uhićenju, zadržavanju i svako oduzimanje slobode u vezi s prekršajem uračunava se u izrečenu novčanu kaznu

Prvostupanjskom spisu predmeta prileži Izvješće o uhićenju okrivljenice, no prvostupanjskim rješenjem o prekršaju okrivljenici je izrečena novčana kazna u koju nije uračunato vrijeme provedeno u uhićenju. Na opisani način prvostupanjskom odlukom povrijeđeno je materijalno pravo na štetu okrivljenice, na što Visoki prekršajni sud pazi po službenoj dužnosti.⁸³

SUDSKA PRAKSA

Visoki prekršajni sud RH je u svojoj presudi broj **Fpž-710/14 od 13. prosinca 2017.** prema podacima spisa predmeta, konkretno Izvješća o uhićenju okrivljenice koje je započelo 19. siječnja 2014. u 16,25 sati, a završilo je istog dana u 16,40 sati, temeljem članka 40. Prekršajnog zakona u novčanu kaznu od 900,00 kuna izrečenu prvostupanjskom odlukom, uračunao vrijeme provedeno u uhićenju kao dan zatvora, odnosno 300,00 kuna novčane kazne, čime je okrivljenici ostalo za platiti još 600,00 kuna novčane kazne. U toj presudi Visoki prekršajni sud RH je našao da je počinjena povreda materijalnog prava na štetu okrivljenice iz razloga što prvostupanjsko tijelo državne uprave koje vodi prekršajni postupak nije primijenilo članak 40. Prekršajnog

Povreda materijalnog prekršajnog prava postoji ako je zakon ili na njemu utemeljen propis povrijeđen u pitanju:

1. je li djelo za koje se protiv okrivljenika vodi postupak prekršaj,
2. ima li okolnosti koje isključuju krivnju,
3. ima li okolnosti koje isključuju prekršajni progon a osobito je li nastupila zastara prekršajnog progona ili je stvar već pravomoćno presuđena,
4. je li glede prekršaja koji je predmet optužbe primijenjen propis koji se ne može primijeniti,
5. je li odlukom o kazni, uvjetnoj osudi ili opomeni odnosno odlukom o zaštitnoj mjeri ili o oduzimanju imovinske koristi prekoračena ovlast koju sud ima po zakonu,
6. jesu li povrijeđene odredbe o uračunavanju uhićenja, zadržavanja i izdržane kazne.

⁸³ Odredbom članka 202. stavka 1. Prekršajnog zakona propisano je da drugostupanjski sud ispituje presudu u onom dijelu u kojem se pobija žalbom i to iz osnova i razloga koje žalitelj navodi u žalbi. U dijelu u kojemu po žalbi ispituje presudu, sud po službenoj dužnosti ispituje i jesu li presudom na štetu okrivljenika povrijeđene odredbe prekršajnog materijalnog prava i je li u postupku nastupila zastara prekršajnog progona.

zakona, te je ovaj sud otklonio predmetnu povredu preinačivši prvostupanjsko rješenje o prekršaju u odluci o kazni.

VIII. Pogrešno ili nepotpuno utvrđeno činjenično stanje

1. Tijekom prvostupanjskog postupka je neka odlučna činjenica pogrešno utvrđena (čl. 197. st. 2. Prekršajnog zakona)

1.1. Prvostupanjsko tijelo koje vodi prekršajni postupak dužno je provesti sve raspoložive dokaze kako bi točno utvrdio svaku pojedinu činjenicu koja je od odlučne važnosti za donošenje pravilne odluke

Izrekom prvostupanjskog rješenja okrivljenik je proglašen krivim da protivno odredbi članka 40. Zakona o deviznom poslovanju, u vezi s člankom 74. Zakona o sprječavanju pranja novca i financiranja terorizma, dana 17. siječnja 2012. na CI Kaštel nije prijavio nadležnom djelatniku carine prienos gotovine u iznosu od 18.700,00 EUR, čime da je počinio prekršaj iz članka 69. stavka 1. Zakona o deviznom poslovanju. Tijekom prvostupanjskog postupka ostala je sporna činjenica da li je okrivljenik prijavio na upit djelatnika policije iznos od 12.500,00 EUR, kao što to sam okrivljenik tvrdi ili je na upit djelatnika policije izjavio da nema ništa za prijaviti, kao što to proizlazi iz iskaza saslušanog svjedoka D.L., djelatnika policije.

SUDSKA PRAKSA

Visoki prekršajni sud RH u svojem rješenju broj: **Fpž-1132/13 od 15. travnja 2015.** naveo je da je žalitelj u pravu kad ističe da tijekom prvostupanjskog postupka činjenično stanje nije točno utvrđeno i to stoga što su iskazi okrivljenika i djelatnika policije D.L., saslušanog u svojstvu svjedoka, u bitnim elementima proturječni, tako da je trebalo izvršiti i suočenje okrivljenika sa navedenim svjedokom. Ovom sudu je nelogično zašto bi djelatnik policije išao pitati djelatnika carine F.K. koliko se može novca iznijeti iz RH bez prijave, navodeći da ima putnika sa 12.500 EUR, kad prema iskazu samog svjedoka D.L. proizlazi da se novac nalazio na jednom mjestu u maloj torbici, pa da je djelatnik policije prije nego što je otišao pitati carinika o dozvoljenom iznosu novca, novac brojao, tada je logično da ne bi stao na iznosu od 12.500,00 EUR, već bi prebrojao cijeli iznos novca koji se nalazio u torbici, te bi cariniku rekao da ima putnika sa 18.700,00 EUR, koliko je kasnije i izbrojao da okrivljenik posjeduje.

Uz to kako je okrivljenik tijekom prvostupanjskog postupka dosljedno poricao počinjenje prekršaja koji mu se stavlja na teret, da je prvostupanjsko tijelo državne uprave koje vodi prekršajni postupak trebalo provesti iscrpniji dokazni postupak, provođenjem svih dostupnih dokaza, no da se prvostupanjsko tijelo državne uprave koje vodi prekršajni postupak ograničilo na ispitivanje okrivljenika, te saslušanje u svojstvu svjedoka djelatnika policije D.L. i djelatnika carine D.R. i F.K., pri čemu je vidljivo da svjedok D.L. nije okolnosno saslušan o svim činjenicama vezanim uz konkretan događaj. Zbog navedenog, ovaj sud je ukinuo prvostupanjsko rješenje i predmet vratio na ponovni postupak i odlučivanje, uz uputu prvostupanjskom tijelu državne uprave koje dokazne radnje u ponovljenom postupku još treba provesti.⁸⁴

2. Tijekom prvostupanjskog postupka neka odlučna činjenica nije utvrđena (čl. 197. st. 3. Prekršajnog zakona)

2.1. Tijekom dokaznog postupka trebaju se utvrditi sve pravno relevantne činjenice koje su od važnosti za donošenje zakonite odluke

Izrekom pobijanog rješenja okrivljenik je proglašen krivim da je dana 11. ožujka 2009. na državnoj cesti broj II kod mjesta Markovac Našički, kao vlasnik teretnog motornog vozila marke MAN, reg. oznake ČK, za pogon istog nenamjenski koristio lož ulje EL obojeno crvenom bojom, što je protivno odredbi članka 16. stavka 1. Zakona o posebnom porezu na naftne derivate, čime je počinio prekršaj iz članka 22. stavka 1. Zakona o posebnom porezu na naftne derivate. Okrivljenik je podnio žalbu zbog pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, povrede materijalnog prava i odluke o kazni, ističući da kritične zgrade nisu uzeti uzorci goriva, te da nije provedena analiza pogonskog goriva.

SUDSKA PRAKSA

Visoki prekršajni sud RH u svojem rješenju broj: **Fpž-651/10 od 15. svibnja 2013.** naveo je da je, imajući u vidu da je okrivljenik tijekom prvostupanjskog postupka u svojoj obrani dosljedno poricao počinjenje prekršaja, navodeći da je predmetne zgrade proveden inspekcijski nadzor u kojem je kontrolirano pogonsko

⁸⁴ Člankom 208. stavkom 3. Prekršajnog zakona propisano je da kad se prvostupanjska presuda ukida zbog pogrešno ili nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, da će se navesti u čemu su nedostaci u utvrđivanju činjeničnog stanja, posebice u odlučivanju o prijedlozima stranaka da se pribave i izvedu pojedini dokazi, odnosno zašto su novi dokazi i činjenice važni za donošenje pravilne odluke. Člankom 210. stavkom 3. Prekršajnog zakona propisana je obveza prvostupanjskog suda da izvede sve postupovne radnje i raspravi sva sporna pitanja na koja je upozorio drugostupanjski sud u svojoj odluci.

gorivo njegovog teretnog motornog vozila, no da kritične zgrade nije uzet uzorak goriva, niti je izvršena analiza goriva, prvostupanjsko tijelo državne uprave koje vodi prekršajni postupak bilo dužno provesti iscrpniji dokazni postupak kako bi činjenično stanje bilo potpuno i točno utvrđeno. Ovaj sud našao je da, unatoč poricanju djela od strane okrivljenika, prvostupanjsko tijelo državne uprave koje vodi prekršajni postupak nije postupilo u smislu članka 88. stavka 1. Prekršajnog zakona, kojim je propisano da su tijela koja vode prekršajni postupak dužna potpuno i točno utvrditi činjenice koje su od važnosti za donošenje zakonite odluke, te da su dužna s jednakom pažnjom utvrditi činjenice koje terete okrivljenika i činjenice koje mu idu u korist. Naime u konkretnom predmetu nije kao glavni dokaz provedena analiza uzorka goriva, već se prvostupanjsko tijelo državne uprave koje vodi prekršajni postupak ograničilo na zapisnik o inspekcijskom nadzoru koji sadrži izjavu V.T., vozača, koja izjava međutim nije mogla biti korištena kao dokaz u prekršajnom postupku iz razloga što prilikom uzimanja njegove izjave nije postupljeno u smislu članka 158. stavka 7. Prekršajnog zakona. U svezi toga treba istaknuti da prvostupanjsko tijelo državne uprave koje vodi prekršajni postupak ispravno navodi da je za ostvarenje bića prekršaja iz članka 22. stavka 1. Zakona o posebnom porezu na naftne derivate dovoljno da se kod vlasnika motornog vozila utvrdi da se u spremniku vozila nalazi ulje za loženje koje se koristi za pogon vozila, no u konkretnom slučaju nedostaje valjani dokaz da je u vozilu zatečeno ulje za loženje, pa je stoga ovaj sud prihvativši žalbu okrivljenika, ukinuo prvostupanjsko rješenje zbog nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja⁸⁵ i predmet vratio na ponovni postupak i odlučivanje.

2.2. Prvostupanjski sud dužan je primjenjivati stajališta iznesena u odlukama Europskog suda za ljudska prava i u odnosu na utvrđivanje činjeničnog stanja

Prvostupanjskim rješenjem o prekršaju okrivljenik je proglašen krivim za prekršaj iz članka 241. stavka 1. točke 11. Carinskog zakona, te mu je izrečena novčana kazna. Iz prvostupanjskog spisa predmeta vidljivo je da je okrivljenik tijekom prvostupanjskog postupka dosljedno poricao počinjenje prekršaja koji mu se stavlja na teret, navodeći da u N., na adresi V. 21, u kući njegove kćeri provede nekoliko mjeseci godišnje, no da većinu godine živi sa suprugom u Frankfurtu, obzirom da mu je u Njemačkoj cijela obitelj, istaknuvši uz to da je predmetno vozilo u vlasništvu njegovog sina P.A., te da je kritične zgrade upravljao vozilom po punomoći. Uslijed navedenog prvostupanjsko tijelo državne uprave koje vodi prekršajni postupak bilo je dužno u smislu odredbe članka 88. stavka 1. Prekršajnog zakona, provesti iscrpniji dokazni postupak kako bi na temelju izvedenih dokaza potpuno i točno utvrdilo

⁸⁵ Članak 197. Prekršajnog zakona

1) Presuda se može pobijati zbog pogrešno ili nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja.

2) Pogrešno utvrđeno činjenično stanje postoji ako je sud kakvu odlučnu činjenicu pogrešno utvrdio, odnosno kad sadržaj isprava, zapisnika o izvedenim dokazima ili tehničkih snimki ozbiljno dovodi u sumnju pravilnost ili pouzdanost utvrđenja odlučne činjenice.

3) Nepotpuno utvrđeno činjenično stanje postoji ako kakva odlučna činjenica nije utvrđena.

činjenice koje su od važnosti za donošenje zakonite odluke, pri čemu je dužno s jednakom pažnjom utvrđivati činjenice koje terete okrivljenika i koje mu idu u korist. Kako iz sadržaja spisa i obrazloženja pobijanog rješenja proizlazi da se prvostupanjsko tijelo državne uprave koje vodi prekršajni postupak u dokaznom postupku ograničilo na obranu okrivljenika, te vršenje uvida u dokumentaciju koja prileži spisu, to je činjenično stanje ostalo nepotpuno utvrđeno, s obzirom da je tijekom postupka ostala neutvrđena činjenica gdje je okrivljenik u kritično vrijeme živio, odnosno gdje se nalazilo središte njegovih životnih interesa. Naime, kako spisu predmeta prileži podatak da okrivljenik ima prebivalište u Republici Hrvatskoj, na adresi N., V. 21, a u svojoj obrani okrivljenik tvrdi da većinu godine živi u Njemačkoj, u Frankfurtu, to je činjenično stanje u odnosu na tu odlučnu činjenicu ostalo nepotpuno utvrđeno.

SUDSKA PRAKSA

Visoki prekršajni sud RH u svojem rješenju broj: **Fpž-1138/14 od 8. studenog 2017.** naveo je da je zbog nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja trebalo prihvatiti žalbu okrivljenika, te pobijano rješenje ukinuti i predmet vratiti na ponovni postupak i odlučivanje. U ponovljenom postupku Vijeće za prekršaje, Područnog carinskog ureda Split, Carinske uprave, Ministarstva financija Republike Hrvatske otklonit će spomenute nedostatke provođenjem glavne rasprave na kojoj će ispitati okrivljenika i izvesti sve dostupne dokaze u cilju potpunog i točnog utvrđenja činjeničnog stanja, a naročito će utvrditi putem relevantnih dokaza gdje je okrivljenik u inkriminirano vrijeme živio, odnosno gdje je okrivljeniku bilo središte životnih interesa, a sve u skladu sa stajalištem Europskog suda za ljudska prava u Strasbourgu izraženom u presudi predmeta Žaja protiv Republike Hrvatske, zahtjev br. 37462/09 od 4. listopada 2016.

IX. Odluka o prekršajnopравnim sankcijama i drugim pitanjima

1.1. Odluka o oduzimanju predmeta prekršaja ne može se obrazlagati isključivo obligatornošću mjere propisane posebnim zakonom

Prvostupanjskim rješenjem o prekršaju od okrivljene pravne osobe oduzeti su predmeti prekršaja i to velika količina duhanskih prerađevina, čije oduzimanje je obrazloženo obligatornošću mjere oduzimanja predmeta prekršaja propisane člankom 104. stavka 1. Zakona o trošarinama. Istim rješenjem od okrivljene pravne

osobe oduzeto je teretno vozilo „Scania“ i priključno vozilo „Kogel“ iz razloga što je isto bilo iskorišteno za prijevoz duhanskih prerađevina komercijalne naravi, uz obrazloženje da je takva mjera oduzimanja prijevoznog sredstva propisana člankom 104. stavka 7. Zakona o trošarinama, kao obligatorna.

SUDSKA PRAKSA

Visoki prekršajni sud RH u svojem rješenju broj: **Fpž-206/17 od 15. veljače 2018.** naveo je da ovakvo obrazloženje odluke o oduzimanju prijevoznog sredstva nije prihvatljivo obzirom da je evidentno da u konkretnom slučaju, vezano uz oduzeto teretno i priključno vozilo koje je vlasništvo okrivljene pravne osobe, nije poštivano načelo razmjernosti propisano člankom 51a. Prekršajnog zakona. Obveza je suda, pa tako i prvostupanjskog tijela državne uprave koje vodi prekršajni postupak, prosuđivanje svakog konkretnog predmeta, kroz odredbe Ustava RH, te mjerodavne odredbe konvencijskog prava, u cilju postizanja tražene poštene ravnoteže između zahtjeva općeg interesa javnosti i zahtjeva zaštite temeljnih prava pojedinca (U-III-195/2006 od 18. lipnja 2008.). Opravdavanjem mjere oduzimanja prijevoznog sredstva u konkretnom slučaju obligatornošću iste po odredbi članka 104. stavka 7. Zakona o trošarinama, vidljivo je da je prvostupanjsko tijelo državne uprave koje vodi prekršajni postupak propustilo sagledati učinke primjene prava na osobnu situaciju okrivljenika u svjetlu ustavnog i konvencijskog jamstva zaštite prava vlasništva. Iz same činjenice da je prvostupanjsko tijelo državne uprave koje vodi prekršajni postupak opravdalo svoju odluku o oduzimanju teretnog i priključnog vozila od okrivljenika isključivo time što je člankom 104. stavka 7. Zakona o trošarinama oduzimanje prijevoznog sredstva propisano obligatornim, vidljivo je da je prvostupanjsko tijelo državne uprave koje vodi prekršajni postupak zanemarilo primijeniti načelo razmjernosti propisano člankom 51a. Prekršajnog zakona. Nedostatak valjanog obrazloženja pobijanog rješenja vidljiv je ne samo kod oduzimanja prijevoznog sredstva, već i kod oduzimanja predmeta prekršaja, no kako se u konkretnom slučaju radi o duhanskim prerađevinama za čije posjedovanje vrijede određena ograničenja, to prvostupanjsko tijelo državne uprave koje vodi prekršajni postupak ne mora obrazlagati razmjernost no svakako mora dati valjane razloge iz članka 76a. Prekršajnog zakona, koji bi opravdali odluku o oduzimanju predmeta prekršaja, vodeći pritom računa da se članak 76a. stavka 3. Prekršajnog zakona odnosi na nedostatak nadzornih markica, što kroz izreku pobijanog rješenja nije uopće vidljivo. Dakle, kako za odluku o oduzimanju prijevoznog sredstva od okrivljene pravne osobe nisu dani, po ocjeni ovog suda, valjani razlozi o odlučnim činjenicama iz kojih mora biti vidljiva primjena načela razmjernosti, sagledavanjem učinka primjene prava na osobnu situaciju okrivljenika, imajući u vidu ustavnu i konvencijsku zaštitu prava vlasništva, a za odluku o oduzimanju predmeta prekršaja

također nisu dani valjani razlozi o odlučnim činjenicama, to je ovaj sud ukinuo pobijano rješenje u cijelosti i predmet vratio na ponovni postupak i odlučivanje.⁸⁶

1.2. Izrekom prvostupanjske odluke moraju biti točno navedeni predmeti koji se okrivljenici vraćaju ili se od nje oduzimaju

Prvostupanjskim rješenjem obustavljen je prekršajni postupak protiv okrivljenice V.D. zbog prekršaja iz članka 80. stavka 1. točke 6. Zakona o trošarinama zbog zastare prekršajnog progona, a uz to je odlučeno da se oduzeti predmeti prekršaja i to 13.500,00 litara ulja za loženje u spremnicima, privremeno oduzetih temeljem Potvrde o privremenom oduzimanju predmeta od 18.2.2010. i brodski kontejner vraćaju okrivljenici uz dokaz stjecanja istih na zakonit način. Okrivljenica u žalbi ističe da smatra da joj se uslijed obustave postupka zbog zastare prekršajnog progona, privremeno oduzeti predmeti prekršaja imaju vratiti, a isto tako upire na nepreciznost odluke o njezinom zahtjevu za vraćanje predmeta prekršaja privremeno oduzetih Potvrdom o privremenom oduzimanju predmeta prekršaja i to u odnosu na predmete navedene pod brojem 1., 2. i 4. potvrde.

SUDSKA PRAKSA

Visoki prekršajni sud RH u svojem rješenju broj: **Fpž-993/16 od 15. veljače 2018.** naveo je da je, ocjenjujući navode žalbe okrivljenice, našao da je izrekom pobijanog rješenja prekršajni postupak protiv okrivljenice obustavljen samo za prekršaj iz članka 80. stavka 1. točke 6. Zakona o trošarinama, a da istovremeno nije obustavljen prekršajni postupak protiv okrivljenice i za prekršaj iz članka 243. stavka 1. u svezi članka 241. stavka 1. točke 2. Carinskog zakona, u odnosu na koji prekršaj je, prema sadržaju spisa predmeta, isto tako nastupila zastara prekršajnog progona. Za istaknuti je da je brodski kontejner upravo predmet s kojim je počinjen, prema sadržaju spisa, prekršaj iz članka 243. stavka 1. u svezi članka 241. stavka 1. točke 2. Carinskog zakona, a ne predmet prekršaja iz članka 80. stavka 1. točke 6. Zakona o trošarinama, u odnosu na koje djelo je prekršajni postupak protiv okrivljenice

⁸⁶ Članak 198. Prekršajnog zakona

1) Presuda se može pobijati zbog odluke o kazni, uvjetnoj osudi i opomeni kad tom odlukom nije prekoračena zakonska ovlast (članak 196. točka 5.) ali sud nije pravilno odmjerio kaznu s obzirom na okolnosti koje utječu na to da kazna bude veća ili manja, i zbog toga što je sud primijenio ili nije primijenio odredbe o ublažavanju kazne, o oslobađanju od kazne, o uvjetnoj osudi ili opomeni iako su za to postojali zakonski uvjeti.

2) Odluka o zaštitnoj mjeri ili o oduzimanju imovinske koristi može se pobijati ako ne postoji povreda zakona iz članka 196. točke 5. ovoga Zakona, ali je sud nepravilno donio tu odluku ili nije izrekao zaštitnu mjeru, odnosno oduzimanje imovinske koristi iako su za to postojali zakonski uvjeti. Zbog istih razloga može se pobijati odluka o troškovima prekršajnog postupka.

3) Odluka o imovinskopravnom zahtjevu može se pobijati kad je sud o tom pitanju donio odluku protivno zakonu ili ako je ta odluka neosnovana.

obustavljen pobijanim rješenjem. Ovaj sud je našao isto tako da je žaliteljica u pravu kad ističe da dio izreke prvostupanjske odluke nije dovoljno precizan u pogledu predmeta prekršaja koji joj se imaju vratiti budući je prekršajni postupak protiv nje obustavljen, i to stoga što prvostupanjsko tijelo državne uprave koje vodi prekršajni postupak u odluci o vraćanju predmeta prekršaja upućuje na Potvrdu o privremenom oduzimanju predmeta prekršaja od 18.2.2010. u kojoj je navedeno nekoliko predmeta koji su kritične zgrade od okrivljenice privremeno oduzeti, a od kojih su neki kasnije i vraćeni, uslijed čega je vidljivo da prvostupanjskom odlukom nije precizno odlučeno o povratu preostalih privremeno oduzetih predmeta prekršaja, pa je stoga ovaj sud prvostupanjsko rješenje ukinuo i vratio na ponovno odlučivanje o svim točkama optuženja.

1.3. Ukoliko je okrivljenik oslobođen od optužbe iz razloga što nema dokaza da je počinio prekršaj koji mu se stavlja na teret, privremeno oduzeti predmeti prekršaja u pravilu moraju mu se vratiti

Prvostupanjskim rješenjem temeljem odredbe članka 190. stavka 2. u svezi odredbe članka 182. stavka 1. točke 3. Prekršajnog zakona obustavljen je prekršajni postupak protiv okrivljenika zbog prekršaja iz članka 240. stavka 1. točke 2. Carinskog zakona, s obrazloženjem da nije dokazano da je okrivljenik počinio djelo koje mu se stavlja na teret. Istim rješenjem navedeno je da će odluka o robi biti donesena u carinsko upravnom postupku Područnog carinskog ureda Osijek. Žalitelj ističe da mu je prvostupanjsko tijelo državne uprave koje vodi prekršajni postupak trebalo vratiti sve privremeno oduzete predmete, a ne odlučiti da će se u svezi oduzete robe odlučiti u nekom novom carinsko upravnom postupku.

SUDSKA PRAKSA

Visoki prekršajni sud RH u svojoj presudi broj: **Fpž-1138/15 od 12. travnja 2017.** naveo je da je vezano uz žalbene navode okrivljenika koji se odnose na odluku o oduzetoj robi, potrebno naglasiti da je žalitelj u pravu kad ističe da odluka o privremeno oduzetim predmetima prekršaja ne može biti vezana uz neki novi carinsko upravni postupak, kako se to navodi u pobijanom rješenju. Naime, kako su predmeti prekršaja bili privremeno oduzeti od okrivljenika temeljem Potvrde o privremenom oduzimanju predmeta od 23. srpnja 2011., te je u ranijim rješenjima o prekršaju prvostupanjskog tijela državne uprave koje vodi prekršajni postupak okrivljenik A.G. bio proglašen krivim za prekršaj iz članka 240. stavka 1. točke 2. Carinskog zakona, a od okrivljenika je bila oduzimana predmetna roba kao predmet prekršaja temeljem odredbe članka 245. stavka 1. Carinskog zakona, iz čega je vidljivo da predmetna roba nije od okrivljenika niti oduzeta tijekom carinsko upravnog

postupka, već upravo tijekom prekršajnog postupka. Stoga nema niti zakonske osnove da se o povratu predmeta prekršaja, u situaciji kad je protiv okrivljenika obustavljen prekršajni postupak iz razloga što nije dokazano da bi počinio predmetni prekršaj, sada odlučuje u carinsko upravnom postupku Područnog carinskog ureda Osijek. Obzirom da odluka o predmetima prekršaja nije utemeljena na odredbama Prekršajnog zakona, temeljem kojeg se vodio prekršajni postupak protiv okrivljenika, a koji je u konačnici završio odlukom o obustavi postupka protiv okrivljenika iz razloga što nije dokazano da je počinio prekršaj koji mu se stavlja na teret, to je prvostupanjsko tijelo državne uprave koje vodi prekršajni postupak bilo dužno svojim rješenjem vratiti okrivljeniku privremeno oduzete prekršaje s kojima je navodno počinio prekršaj iz članka 240. stavka 1. točke 2. Carinskog zakona. Stoga je ovaj sud preinačio točku 3. izreke prvostupanjskog rješenja i odlučio da se okrivljeniku imaju vratiti privremeno oduzeti predmeti prekršaja.

PRIMJERI

1.) Primjer iz prakse – oduzimanje predmeta

Prvostupanjska odluka:

Rješenjem prvostupanjskog tijela državne uprave koje vodi prekršajni postupak okrivljenik je proglašen krivim i kažnjen novčanom kaznom u iznosu od 3.000,00 kuna, zbog prekršaja iz članka 74. stavka 1. točke 2. Zakona o provedbi carinskih propisa Europske unije. Pod točkom 3. izreke prvostupanjskog rješenja o prekršaju navedeno je da se od okrivljenika oduzimaju u korist Republike Hrvatske, bez prava na naknadu, predmeti prekršaja i to jedan aparat za zavarivanje marke Selco Quasar i jedna električna pila za piljenje metala marke Thomas, i to temeljem članka 81. stavka 1. i 2. Zakona o provedbi carinskih propisa Europske unije, s obrazloženjem da je takva mjera oduzimanja predmeta propisana kao obvezujuća.

Žalba:

Protiv rješenja Vijeća za prekršaje, Područnog carinskog ureda okrivljenik je pravodobno podnio žalbu zbog bitne povrede odredbi prekršajnog postupka, pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, povrede materijalnog prava i odluke o kazni, troškovima postupka i oduzimanju predmeta prekršaja, navodeći u bitnom da nije počinio prekršaj koji mu se stavlja na teret, a uslijed toga da mu nije mogla biti oduzeta roba pozivanjem na odredbu članka 81. stavka 1. i 2. Zakona o provedbi carinskih propisa Europske unije. Istaknuo je da pobijano rješenje nema razloga o odlučnim činjenicama, uslijed čega da je ostvarena bitna povreda odredbi prekršajnog postupka.

Stanje spisa:

Nije sporno da je okrivljenik počinio inkriminirano djelo prekršaja. Prvostupanjski sud u obrazloženju svoje odluke navodi da je mjera oduzimanja propisna kao obligatorna i ne daje posebne razloge za izricanje mjere oduzimanja predmeta.

Članak 74. Zakona o provedbi carinskih propisa Europske unije (NN 54/13 i 40/16)

(1) Novčanom kaznom od 10.000,00 do 1.000.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj pravna osoba, a novčanom kaznom od 3.000,00 do 100.000,00 kuna odgovorna osoba u pravnoj osobi, kao i fizička osoba ako:

1. na skriven način unese ili iznese, odnosno pokuša unijeti ili iznijeti robu preko graničnog prijelaza (članci 37. i 183. Carinskog zakonika),
2. ne podnese ili ne preda carinsku deklaraciju za robu ili dio robe koja bi bila predmet jednog od carinskih postupaka iz članka 4. točke 16. Carinskog zakonika, ako se radi o robi komercijalne naravi ili robi za koju su propisane zabrane ili

ograničenja pri uvozu ili izvozu (članak 59. stavak 1. Carinskog zakonika),

Članak 81.

- 1) Roba koja je predmet prekršaja iz članka 74. stavka 1. ovoga članka oduzet će se.
- 2) Roba koje je predmet prekršaja iz stavka 1. oduzet će se i u slučaju ako nije u vlasništvu počinitelja prekršaja.

Pitanje:

Da li je žalba u odnosu na mjeru oduzimanja predmeta osnovana?

2.) Primjer iz prakse - ne bis in idem

Prvostupanjska odluka:

Rješenjem o prekršaju okrivljenik je proglašen krivim i kažnjen novčanom kaznom u iznosu od 9.000,00 kn , zbog prekršaja iz članka 102. stavka 1. točke 17. Zakona o trošarinama.

Navedenim rješenjem o prekršaju okrivljeniku je oduzeta roba, i to: 58,5 kg sitno rezanog duhana u crnoj PVC vreći i 0,8 kg sitno rezanog duhana u kartonskoj kutiji, bez nadzornih markica MF RH.

Žalba:

Protiv rješenja okrivljenik je podnio žalbu zbog bitne povrede odredaba prekršajnog postupka, pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, pogrešne primjene materijalnog prava i odluke o kazni, ističući da je za isto djelo dva puta osuđen u smislu načela "ne bis in idem" jer mu je već poreznim rješenjem kao trošarinskom obvezniku određena obveza na platež iznosa od 26.685,00 kn na ime trošarine na trošarinsku osnovicu od 59,30 kg sitno rezanog duhana, kojeg da je nezakonito posjedovao

Stanje spisa predmeta:

Okrivljenik je bez dokumentacije posjedovao 58,5 kg i 0,8 kg sitno rezanog duhana i bez nadzornih markica MF RH, dakle nezakonito posjedovao trošarinske proizvode - duhanske proizvode koji nisu bili označeni duhanskim markicama MF RH. Poreznim rješenjem kao trošarinskom obvezniku određena mu je obveza na platež iznosa od 26.685,00 kn na ime trošarine na trošarinsku osnovicu od 59,30 kg sitno rezanog duhana, kojeg da je nezakonito posjedovao.

Čl. 102. stavka 1. točke 17. Zakona o trošarinama (NN [22/2013](#), [32/2013](#), [81/2013](#), [100/2015](#), [120/2015](#), [115/2016](#))

Ako kupi, proda, posjeduje ili pusti u potrošnju duhanske prerađevine koje nisu propisano označene duhanskom markicom Ministarstva financija Republike Hrvatske, koja uz tekst »Republika Hrvatska - Ministarstvo financija« mora imati

naznačenu slovnu oznaku predmeta oporezivanja i broj markice, ili koje su označene nepripadajućom ili krivotvorenom markicom

Čl. 76. Zakona o trošarinama

2) Trošarinska osnovica na sitno rezani duhan za savijanje cigareta je jedan kilogram. Trošarina se obračunava kao specifična trošarina propisana za 1 kilogram neto težine i iznosi 296,00 kn

Čl. 90. Zakona o trošarinama (koji je vezan uz presuđenu stvar prema odluci ESLJP Maresti protiv Hrvatske)

1) Ako se pri nadzoru motornih vozila, plovnih objekata, plovila, drugih motora ili strojeva utvrdi da se označena plinska ulja iz čl. 87. ovog zakona koriste u druge svrhe osim u svrhe i na način propisan čl. 88. ovog zakona, vlasniku motornog vozila, plovnog objekta, plovila, drugog motora ili stroja trošarina se obračunava na količine koje odgovaraju obujmu spremnika pogonskog goriva uvećane sto puta, prema najvišem iznosu trošarine propisanom za energent koji se koristi kao pogonsko gorivo.

Pitanje:

Da li se u konkretnom predmetu radi o presuđenoj stvari?

3.) Primjer iz prakse – nezakoniti dokaz

Prvostupanjska odluka:

I stupanjskim rješenjem o prekršaju okrivljena pravna osoba i okrivljenica D.V. kao odgovorna osoba proglašene su krivima za prekršaj iz članka 150. stavka 1. točke 10. i stavka 2. Zakona o sprječavanju pranja novca i financiranja terorizma. Iz sadržaja spisa vidljivo je da je optužni prijedlog u početku bio podnesen protiv okrivljene pravne osobe i okrivljenika V.M. kao odgovorne osobe. Na glavnoj raspravi 6.7.2016. okrivljena pravna osoba i okrivljenik V.M. kao odgovorna osoba porekli su počinjenje prekršaja, a kao svjedok je ispitana i D.V. koja je u vrijeme počinjenja prekršaja radila kao blagajnica na mjenjačkom mjestu okrivljene pravne osobe. Svjedokinja je prije davanja iskaza upozorena da je dužna govoriti istinu, da ništa ne smije prešutjeti, da je lažan iskaz kazneno djelo i da nije dužna odgovarati na pitanja predviđena člankom 286. Zakona o kaznenom postupku. Svjedokinja je okolnosno na toj glavnoj raspravi iskazivala o kritičnom događaju da bi nakon toga optužni prijedlog bio proširen od strane ovlaštenog tužitelja i na nju. Nakon uručenog poziva za glavnu raspravu, okrivljenica D.V. je u spis predmeta dostavila pisanu obranu u kojoj je istaknula prigovor da je od početnog statusa svjedoka nezakonito postala okrivljenica, dodavši da u cijelosti ostaje kod iskaza kojeg je dala na glavnoj raspravi 6.7.2016. Upravo na taj način prvostupanjsko tijelo državne uprave koje vodi prekršajni postupak i reproducira njezinu obranu u obrazloženju prvostupanjskog rješenja i na istoj temelji svoju odluku o krivnji.

Žalba:

Okrivljenica se žali između ostalog na apsolutno bitnu povredu odredbi prekršajnog postupka.

Pitanje:

1. Da li se radi o nezakonitom dokazu?
2. Da li je korištenjem iskaza kojeg je okrivljenica D.V. dala u ranijem svojstvu svjedoka na glavnoj raspravi 6.7.2016. počinjena apsolutno bitna povreda odredbi prekršajnog postupka?
3. Na koji način je prvostupanjsko tijelo državne uprave koje vodi prekršajni postupak u konkretnoj procesnoj situaciji trebalo postupiti?

4.) Primjer iz prakse – povreda prava obrane

Prvostupanjska odluka:

Iz sadržaja prvostupanjskog spisa vidljivo je da okrivljenicima uz prvi poziv za glavnu raspravu prvostupanjski sud nije dostavio i optužni prijedlog. Činjenica je da su okrivljenici prije pokretanja prekršajnog postupka primili i potpisali obavijest iz članka 109a. PZ-a kojom su obaviješteni o tome što im se stavlja na teret, te da je temeljem optužnog prijedloga prvostupanjski sud izdao prekršajni nalog, čija izreka je identična izreci pobijane presude. Isto tako iz sadržaja spisa proizlazi da je tužitelj na glavnoj raspravi u dokazne svrhe predao Izvješće povjerenika o financijskom stanju i uvjetima poslovanja I okrivljene pravne osobe, no prvostupanjski sud to Izvješće nije uručio okrivljenicima radi očitovanja na isto i eventualnog predlaganja daljnjih dokaznih prijedloga, već je zaključio glavnu raspravu i istog dana objavio presudu.

Žalba:

Okrivljenici ističu u žalbi povredu prava obrane.

Pitanje:

1. Da li je sud trebao dostaviti okrivljenicima optužni prijedlog?
2. Da li je neuručivanjem okrivljenicima Izvješća kojeg je sudu predao tužitelj, sud počinio povredu prava obrane okrivljenika?

5.) Primjer iz prakse – zastara prekršajnog progona

Prvostupanjska odluka:

Okrivljenici su proglašeni krivima za prekršaj iz članka počinjenog time što u razdoblju od mjeseca listopada 2012. do mjeseca travnja 2013. nisu nadležnoj Poreznoj upravi plaćali porez na dodanu vrijednost kojeg su bili u obvezi platiti do

zadnjeg dana u mjesecu za protekli mjesec. Iz obrazloženja prvostupanjskog rješenja vidljivo je da je prvostupanjsko tijelo državne uprave koje vodi prekršajni postupak iz činjeničnog opisa djela isпустиo dio okrivljenja u odnosu na koje je nastupila zastara prekršajnog progona protekom četiri godine, konkretno za neplaćanje poreza na dodanu vrijednost za mjesec svibanj, lipanj, srpanj, kolovoz, rujanj, listopad, studeni i prosinac 2013. godine.

Žalba:

Okrivljenici u žalbi ističu prigovor zastare prekršajnog progona.

Pitanje:

Da li je prvostupanjsko tijelo državne uprave koje vodi prekršajni postupak pravilno postupilo?

6.) Primjer iz prakse – utvrđenje odgovorne osobe u okrivljenoj pravnoj osobi

Prvostupanjska odluka:

Prvostupanjskom presudom I okrivljena pravna osoba i II okrivljena odgovorna osoba proglašene su krivima za prekršaj iz Zakona o Hrvatskoj narodnoj banci i kažnjene novčanim kaznama. Istom presudom III i IV okrivljena odgovorna osoba oslobođene su od optužbe za predmetni prekršaj. II, III i IV okrivljenici su predsjednik i članovi uprave I okrivljene pravne osobe. Prvostupanjski sud temelji takvu svoju odluku na Poslovniku o radu uprave I okrivljene pravne osobe iz kojeg proizlazi da II okrivljenik nadzire i upravlja Sektorom riznice i investicijskog bankarstva, a u taj Sektor spada i propust okrivljenika iz kojeg je proizašao sam prekršaj koji im se stavlja na teret.

Žalba:

II okrivljena odgovorna osoba u svojoj žalbi ističe da nije odgovorna osoba u okrivljenoj pravnoj osobi za prekršaj koji joj se stavlja na teret, pri čemu navodi da odluke koje se donose na sjednici uprave, odnosi cijela uprava, a odluke koje se donose izvan sjednice uprave, da moraju biti supotpisane s još jednim članom uprave ili prokuristom, uslijed čega da nije bilo mjesta proglašavanjem isključivo njega kao odgovorne osobe, prije nego što se utvrdi činjenica tko je u upravi I okrivljene pravne osobe donosio odluke vezane uz konkretan prekršaj koji im se stavlja na teret.

Pitanje:

Da li je odluka prvostupanjskog suda pravilna u odnosu na okrivljenu odgovornu osobu u I okrivljenoj pravnoj osobi?

7.) Primjer iz prakse - odluka o kazni

Prvostupanjska odluka:

Prvostupanjskom presudom okrivljena pravna osoba i tri odgovorne osoba proglašeni su krivima za prekršaj iz članka 86. stavka 1. točke 2. Zakona o elektroničkom novcu i oslobođeni su od kazne. Prvostupanjski sud obrazlaže takvu svoju odluku vezanu uz kaznu time što su okrivljenici do sada nekažnjavani, što su priznali djelo, što su iskazali kajanje i obećali da prekršaj više neće ponoviti, te što su nakon počinjenja prekršaja a prije okončanja prvostupanjskog postupka ispunili propisanu obvezu radi čijeg neispunjenja je pokrenut prekršajni postupak. Otegotne okolnosti prvostupanjski sud nije našao.

Žalba:

Tužitelj podnosi žalbu zbog odluke o kazni, te ističe da prvostupanjski sud nije vodio računa o težini djela i otegotnim okolnostima, već da je samo cijenio olakotne okolnosti na strani okrivljenika. Naveo je da je za predmetni prekršaj propisana novčana kazna u rasponu od 50.000,00 do 500.000,00 kuna za pravnu osobu, a za odgovornu osobu u rasponu od 6.000,00 do 60.000,00 kuna pa da je već po propisanoj novčanoj kazni moguće za zaključiti da se radi o težem prekršaju. Dodao je da nakon što je utvrđen tijekom nadzora predmetni prekršaj, da se ispunjavanje obveze radi čijeg neispunjenja je prekršajni postupak pokrenut ne može cijeniti kao okolnost za primjenu članka 38. stavka 2. PZ-a i to stoga što se ne radi o lakom, bagatelnom djelu, tako da smatraju da nije bilo opravdano oslobođenje okrivljenika od kazne.

Pitanje:

1. Da li je prvostupanjski sud donio pravilnu odluku o kazni u konkretnom predmetu?

LITERATURA

I.Josipović, K.Novak Hrgović: Načelo ne bis in idem u kontekstu prekršajnog, kaznenog i upravnog prava, Hrvatski ljetopis za kaznene znanosti i praksu (Zagreb), vol.23, broj 2/2016, str.469-507

Zoran Burić: Obveza izvršenja konačnih presuda Europskog suda za ljudska prava - u povodu odluke i rješenja Ustavnog suda Republike Hrvatske broj U-III/3304/2011 od 23. siječnja 2013, Zagrebačka pravna revija, Vol 2.No 1. travanj 2013. godine

dr.sc. Marin Bonačić i Tomislav Tomašić, Implementacija standarda ESLJP u hrvatskom prekršajnom pravu i praksi, Hrvatski ljetopis za kaznene znanosti i praksu, Zagreb 2017.

Stažnik, Štefica, *Nullum crimen sine lege* u carinskom prekršajnom postupku, *Informator*, br. 6473 od 6.5.2017., str. 7. i 8.

Stažnik, Štefica "Europski sud za ljudska prava i načelo ne bis in idem - korak dalje u tumačenju", *Informator* br.6487 str. 2. i 3.

Pozitivna utvrđenja ESLJP u hrvatskim predmetima - Ured zastupnika RH pred ESLJP

Načelo ne bis in idem u praksi ESLJP - Ured zastupnika RH pred ESLJP

Đurđević, Zlata i Ivičević Karas, Elizabeta (ur.), *Presude Europskog suda za ljudska prava protiv Republike Hrvatske u kaznenim predmetima*, Pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Zagreb, 2013., str. 33-36

Karas Ivičević, E. i Kos,D., Primjena načela ne bis in idem u hrvatskom kaznenom pravu, Hrvatski ljetopis za kazneno pravo i praksu (Zagreb), vol.19., br 2/2012, str. 555-584

Prekršajni zakon („Narodne novine“ broj: 107/07, 39/13, 157/13, 110/15 i 70/17)

Web adrese:

<http://www.coe.int/en/web/execution> (Department for the Execution of Judgments of the European Court of Human Rights)

Službena stranica Ureda zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava, www.uredzastupnika.gov.hr